

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, do 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Kitajska prejema vojni material

Promet na cesti skozi Birmo se nadaljuje — Nepotrjene vesti o japonskih letalskih napadih — Kitajci izražajo svojo hvaležnost Angliji

Lasio, (meja med Kitajsko in Birmanijo), 19. okt. AA. (Reuter). Vse odredbe, ki so bile izdane v zvezi s prometom na cesti iz Birmanije, so se odlično izvajale. Fogarji, zastopnik Zedinjenih držav se je za stalno posvetoval z državnimi uradniki in z zastopniki prevoznih in petrolejskih družb o zboljšanju olajšav za prevoz. Vse to pa zahteva promet, ki je zelo narasel. Evropski svetovalec pri kitajskem prometnem ministrstvu in generalni ravnatelj kitajskega poštnege ministrstva sta z letalom prišla v Lasio. Ob vsej cesti je kitajska vlada razporedila delavce, da bi se takoj popravila škoda, ki bi jo povzročil letala s svojimi napadi. Nekaj visoki kitajski uradnik je izjavil, da je ta naša črta reševje. Obvarovali bomo to črto do nedotaknjeno, pa naj store Japonci, kar hočejo.

Lasio, 19. okt. AA. (Reuter). Rerter poroča iz Lasia na meji med Kitajsko in Birmanijo, da je promet na odprti cesti zelo živahen in da številni tovorni avtomobili odhajajo na Kitajsko. Po tej poti v glavnem prevažajo bencin. Nekatera vozila prevažajo razne dele strojev, letalskih motorjev in druga dela letal.

Hongkong, 19. okt. s. (Reuter). Japonci so izvršili včeraj dva večja letalska napada na kitajski del ceste iz Birme. Domnevajo, da sta bila oba napada izvršena z novih japonskih letalskih oporišč v francoski Indokini. Sodelovalo je večje število letal, in sicer pri enem napadu letala vojne mornarice. Po japonskih informacijah je bila cesta iz Birme že tako poškodovana s temi napadi, da je sedaj za nekaj časa že neuporabna. Eden izmed napadov je veljal mestu Kunning, kjer je bilo po japonskih vesteh razdejanih več municijskih tovarn.

Tokio, 19. okt. s. (British United Press). Iz japonskih uradnih virov potrjujejo, da so pričela japonska letala včeraj bombardirati kitajski del ceste iz Birme. Po japonskih informacijah so Japonci že razdejali več mostov na cesti v notranjosti province Junan. Bombardiranje je bilo tudi mesto Kunning, kjer se prične kitajski del ceste.

Kitajske informacije

Cungking, 19. okt. s. (Reuter). Iz kitajskih virov se japonske vesti, da bi bila cesta iz Birme že razdejana, ne potrjujejo. V merodajnih krogih pravijo, da so izgledi, da bi japonska letala uničila transporte na poti, zelo majhni. Tovorni avtomobili potujejo izključno ponoči ter v razdaljah 2 km drug od drugega, da otežijo letalske napade. Cesto obkroža večina tudi visoko strmo gorovje, tako da japonskim letalom ni mogoče, da bi se nad cesto spuščala v strmoglavem zaletu.

Po kitajskih informacijah je že prvi dan prepeljal 500 tovornih avtomobilov po cesti iz Birme 1500 ton vojnega materiala. Iz Lasia v Birni so tudi včerajšes dan odhajali transporti proti mej.

(Tudi radiopostaja v Tokiu v svoji oddaji 19. t. m. jutraj med 4. in 5. uro japonskega časa ni poročala o nobenem napadu na cesto skozi Birmo. Ur.)

Zadovoljstvo na Kitajskem

Cungking, 19. okt. s. (Reuter). Kitajski listi prinašajo poročila o otvoritvi ceste skozi Birmo pod velikimi naslovi in izražajo zahvalo Angliji za to odločitev. Posebna angleška oddaja kitajskega radia je včeraj citirala poluradno kitajsko izjavo, ki pravi, da pomeni otvoritev ceste skozi Birmo konec politike popuščanja s strani Anglije nasproti Japonci. Izjava hvali Churchilla, kot velikega in daljnovidnega državnika. Poudarja tudi angleško-kitajsko prijateljstvo.

„Pot svobode“

New York, 19. okt. s. (CBS). »New York Times« komentirajo obnovo prometa s Kitajsko skozi Birmo ter pravijo, da je pot skozi Birmo »ena izmed poti svobode«. List piše, da so japonske ofenzivne sile omejene, da pa je nasprotno Kitajski danes močnejša, nego ob času, ko se je pričela kitajsko-japonska vojna. Japonci imajo vsak dan več sovražnikov. Japonci lahko z letali napadajo cesto iz Birme, ne morejo pa razdejati cele ceste. Poleg tega pa to tudi ni edina pot, ki je Kitajcem na razpolago.

Novo ameriško posojilo Kitajski

Washington, 19. okt. s. (Ass. Press). Po informacijah iz dobro poučenih krogov bo ameriška vlada dovolila kitajski novo posojilo v znesku 50 milijonov dolarjev. Posojilo pa bo dano Kitajski samo v obliki kredita za blago, ki ga bo morala kupiti v Zedinjenih državah.

Promet s Kitajsko preko Hongkonga še ne bo obnovljen

Hongkong, 19. okt. s. (CBS). Zdi se, da so angleške oblasti sklenile za nedolgo čas odložiti zopetno otvoritev prometa preko Hongkonga na Kitajsko. V angleških krogih poudarjajo, da bi bila taka otvoritev itak samo načelna pomena, ker iz Hongkonga že 18 mesecev ni bilo poslano

nikako blago na Kitajsko in Japonci itak obvladajo v poštev prihajajoče prometne zveze.

Boji na Kitajskem

Cungking, 19. okt. s. (Ass. Press). V srednji Kitajski so se pretekli teden ojačile japonske vojaške akcije v provincah ševvan in Jinhau. Japonci so ponovno prešli v napad, vendar so se Kitajci dobro branili. Pri enem napadu so izgubili Japonci 6000 mož. Ostali oddelki so se umaknili na svoja izhodiščna mesta.

Pri Matangu ob reki Jangce, ki so ga Kitajci nedavno zavzeli, dobivajo Japonci velika ojačenja in se pripravljajo na protinapad.

V južni kitajski provinci Kuangsi so v

teklu boji za mesto Liučou. Zapadno od mesta obvladajo vse postojanke Kitajci.

V provinci Kwantung so se Japonci zopet poskušali izkrcati iz vojnih ladij na polotoku Leičou. Eden izmed poskusov je začel uspešno. Ko pa so Kitajci dobili ojačenje, so se morali Japonci zopet umakniti. Izkrcanje na polotoku Leičou naj bi imelo namen preprečiti zvezo kitajskih oddelkov na celini z onimi na otoku Hainan. Ti namreč povzročajo japonski vojski velike težave.

16. oktobra je 36 japonskih bombnikov napadlo Cungking. 20 hiš v mestu je bilo porušeni, med njimi tudi poslopje ameriške misionske družbe. Večina bomb pa je padla v reko Jangce.

Pogajanja v Bataviji

Japonska uradno izjavlja, da hoče ostati v prijateljskih odnosih z Nizozemsko Indijo — Ameriški zunanji minister o pogajanjih

Tokio, 19. okt. AA. (Domei). O priliki pogajanj med japonskim in nizozemskim zastopstvom v Bataviji je bilo objavljeno poročilo, ki ugotavlja, da je bila cela vrsta sestankov, na katerih so razpravljali o splošnih odnosih med Japonci in Nizozemsko Indijo. Pri razpravi so posvečali posebno pozornost vplivu trojnega pakta med Japonci, Nemčijo in Italijo na te odnose. Z ozirom na to je japonsko zastopstvo uradno izjavilo, da želi Japonska kljub trojni pogodbi ohraniti prijateljske odnose z Nizozemsko Indijo. Japonska želi

sodelovati s svojimi sosedi ter prijateljsko pospeševati medsebojno trgovino in blaginjo. Pogajanja v Bataviji potekajo v prijateljskem duhu in v ozračju popolnega razumevanja.

New York, 19. okt. j. (DNB). »New York Times« objavljajo vest, da bo v kratkem podpisani sporazum med Japonci ter petrolejskimi družbama »Royal Dutch Shell« in »Standard Vacuum Oil Co.« o dobavi petroleja Japonci. Po tej pogodbi naj bi omenjeni petrolejski družbi v naslednjih šestih mesecih dobavili Japonski

četrtino vsega petroleja, pridobljenega v Nizozemski Indiji. Te dobave bodo znašale 7 milijonov sodov na leto, kar odgovarja 40 odstotkom celokupne japonske potrebe po petroleju.

Washington, 19. okt. s. (Ass. Press). Zunanji minister Hull je izjavil sredi na Konferenci tiska, da nima ameriška vlada nobenega potrdila za vesti iz Tokia in Batavije o pristanku nizozemske vlade, da bi odslaj Japonska prejela 40 odstotkov svojih dobav petroleja iz Nizozemske Vzhodne Indije. Hull je dejal, da je že doslej Japonska prejela del svojih dobav petroleja iz Nizozemske Vzhodne Indije.

London, 19. okt. s. (Tass). Associated Press poroča, da je nizozemska emigrantska vlada v Londonu uradno demantirala vesti, da bi nameravala odstopiti letalska in mornariška oporišča Zedinjenim državam v Nizozemski Vzhodni Indiji. Te vesti so razširili nekateri japonski listi.

Nizozemsko bogastvo

London, 19. okt. s. (Reuter). Nizozemski zunanji minister van Kleffens je podal sredi nekaj podatkov o bogastvu nizozemskega imperija. Van Kleffens je dejal, da je Nizozemska sicer izgubila svoje ozemlje v Evropi, da pa razpolaga v Nizozemski Vzhodni Indiji še s 734.000 m² ozemlja s 70 milijoni prebivalstva. Nizozemska trgovska mornarica ima še vedno 3 milijone ton prostornine. V Nizozemski Vzhodni Indiji razpolaga Nizozemska z močno vojno mornarico in s kopno vojsko 80.000 mož.

Nizozemska Vzhodna Indija proizvaja 38 % svetovne produkcije kavčuka. 25 % svetovne produkcije kakaa. 17 % čaja. kakor tudi velike množice mineralnih soli in kositra.

trenutno muhi v Zedinjenih državah 120 nemških in 80 ruskih agentov, ki zbirajo vojaške in gospodarske informacije ter se udeležujejo v propagandi.

Priznal je, da je hotel ubiti Roosevelta

New York, 19. oktobra. AA. (Stefani). Edvard Blaunt je bil izpuščen na svobodo, ker je položil kavčico 5.000 dolarjev. Pred preiskovalnim sodnikom je priznal, da je nameraval ubiti predsednika USA Roosevelta.

Kanadski obisk

Ottawa, 19. okt. s. (Ass. Press). Kanadski generalni guverner vojvoda Athlonski je v spremstvu svoje soproge sredi odpotoval na obisk k predsedniku Rooseveltu.

Argentina za uporabo angleškega oporišča

Rio de Janeiro, 19. okt. s. (Stefani). Kakor se je izvedelo, namerava vlada na prihodnjem zasedanju ameriškega meddržavnega neavtralnega odbora postaviti svoje zahteve do uporabe angleškega Falklandskega otočja.

Dogodki na Bližnjem vzhodu

Londona agencija zanika vesti o konferenci angleških poslanikov na Balkanu, ki naj bi bila v Carigradu — Vojni minister Eden obišče tudi Grčijo in Turčijo

Atene, 19. okt. e. Sestanek angleških poslanikov v Carigradu spremljajo v Grčiji in vzhodnem delu Sredozemskega morja z veliko pozornostjo. Čeprav se ne more reči, da bi bila angleška diplomatska aktivnost izzvala kako vznemirjenje, se z zanimanjem pričakuje tudi prihod angleškega poslanika iz Beograda, nakar se se bo vršila konferenca vseh štirih angleških poslanikov na Balkanu.

Angleški demanti

Carigrad, 19. okt. AA. (Reuter). Angleški poslanik v Sofiji Rendel je prišel včeraj v Carigrad na posvet z angleškim veleposlanikom v Turčiji. Novice, češ da naj bi bila v Carigradu konferenca angleških poslanikov na Balkanu, niso resnične. Angleški veleposlanik se bo v sredo vrnil v Ankaru.

Angleška grožnja Bolgariji

Sofija, 19. okt. e. (DNB). Agencija Stefani javlja iz Sofije, da bo angleški vojni minister Eden po končani misiji v Egiptu potoval v Grčijo in Turčijo, kjer bo napravil še en poskus, da obe državi pridobi za angleško politiko na Balkanu. Glede Bolgarije se izve, da je Anglija po svojem predstavniku v Sofiji izrazila svoje nezadovoljstvo zaradi stališča Bolgarije do osovražnih držav. Predstavnik Anglije je zagrozil vladi, da bo Anglija po končani zmagoviti vojni vodila računa tudi o dohodni politiki Bolgarije.

Konference v Moskvi ne bo

Moskva, 19. okt. AA. (Tass). Agencija Tass objavlja naslednji demant: Japonski list »Hosio« je dne 16. oktobra objavil novico, da je sovjetska vlada sklenila sklicati v Moskvo konferenco štirih držav in sicer Japonske, Nemčije, Italije in Sovjetske Rusije. Tass je pooblaščen izjaviti, da ta novica ne odgovarja stvarnosti.

Berlin, 18. okt. o. V nemškem zunanjem ministrstvu demantirajo vesti, po katerih naj bi se v Moskvi sestali zastopniki ruske vlade z zastopniki držav trojnega pakta, ki je bil podpisan v Berlinu.

Kairo, 19. okt. s. (Reuter). Angleški vojni minister Eden je včeraj nadaljeval z inspekcijo angleških vojaških oddelkov v Egiptu.

Kairo, 19. okt. s. (Ass. Press). V kratkem prispe v Kairo emir Transjordanijske Abdulah na posvetovanju z egiptsko vlado. Prav tako pričakujejo prihoda iraške delegacije.

Položaj v Rumuniji nespremenjen

London, 19. okt. j. (Reuter). V pooblaščenih londonskih krogih ne potrjujejo govorice, da bo angleški poslanik v Rumuniji sir Reginald Hoare v kratkem zapustil Bukarešto. Kakor je bilo zagotovljeno Reuterjevemu dopisniku, bi poslanik o nameravani svojem odhodu nedvomno predhodno obvestil merodajne londonske kroge, kar se pa doslej ni zgodilo. Položaj v Rumuniji se v zadnjih dneh ni bistveno izpremenil. Angleški državljani postopoma zapuščajo Rumunijo. Zveze med Londonom in Bukarešto so že povsem normalne in v brojavnem prometu ni več znatnih zaskinitvev.

Bukarešta, 19. okt. s. (Reuter). Po Reuterjevih informacijah je zaenkrat v Rumuniji samo 150 nemških vojaških letal. Pričakujejo pa, da bo v kratkem prispelo še 150 letal.

V rumunskih vojašnicah pripravljajo še vedno prostor za nemško vojaštvo.

Rim, 19. okt. s. (Stefani). Duce je včeraj sprejel posebnega rumunskega odposlanca prof. Manolesca ter je imel z njim prisrčen razgovor.

Za izmenjavo političnih jetnikov med Rusijo in Rumunijo

Bukarešta, 19. okt. e. Med rumunsko in rusko vlado se vodijo razgovori glede izmenjave političnih jetnikov. Rumunska vlada zahteva osvoboditev gotovih oseb, ki so jih sovjetske oblasti aretirale ob okupaciji Besarabije. Moskovska vlada pa zahteva, da rumunska vlada izpusti komunistične jetnike, ki so v rumunskih zaporih.

Večina besarabskih Nemcev izseljena

Galatze, 19. okt. AA. (DNB). Do 18. oktobra se je izselilo iz Besarabije 100.000 Nemcev. S tem je večina Nemcev iz Besarabije nastopila pot v Nemčijo in jih je del že prispel v zimsko taborišča v rajhu. Rumunsko-sovjetsko mejo je do 18. oktobra prestopilo 77.324 Nemcev iz Besarabije in se jih je 67.000 vkrcalo v ladje.

Vojna v Afriki

Kairo, 19. okt. s. (Reuter). Središnji komunikne poveljstva angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu javlja:

Angleški bombniki so napadli ladje in koncentracije vojaštva v pristanišču Benghazij v Libiji. Dve ladji sta bili direktno zadeti od bomb, tretja pa je bila verjetno zadeta.

Na prelazu Helfe pri Sollumu so napadla angleška letala italijanskega motorizirano koono. Pri Bukuku je bilo napadeno vojaško taborišče. Vse bombe so zadele cilj. V Darni so bile z zažigalnimi in eksplozivnimi bombami napadene vojašnice.

V Abesiniji so bili bombardirani objekti v Gondaru in Tessene. V južni Abesiniji so južnoafriški bombniki napadli letališče v Neghelliju. Eno italijansko letalo tipa Caproni je bilo poškodovano. Prav tako so v Neghelliju južnoafriški bombniki bombardirali motoriziran transport, pri čemer je bilo zadetih 50 italijanskih vozi.

Nemški bombniki nad švedsko

Stockholm, 19. okt. j. (Reuter). Švedske protiletalske baterije so včeraj zjutraj streljale na tri nemške bombnike, ki so v bližini Časle preleteli švedsko obalo. Letala so nadaljevala pot proti Helsinku, toda so se morala zaradi topovskega ognja umakniti. Kasneje so bila letala opažena v bližini Landskrona, kjer so jih obdeljevali s trdnjavskimi topovi. Eden izmed nemških bombnikov je bil verjetno zadet, ker se je kmalu nato spustil na danskem ozemlju. Letala neznane narodnosti so bila nad švedskim ozemljem opažena tudi že včeraj.

Slabo vreme je oviralo nočne napade

vendar so nemške bombe padale na šole, bolnice, muzeje, restavracije, umobolnice in na zasebna poslopja

London, 19. okt. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikatu:

Nemški letalski napadi na Anglijo preteklo noč so imeli manjši obseg nego prejšnje noči. Človeških žrtev je bilo manj.

V Londonu je padlo več eksplozivnih in zažigalnih bomb blizu cilja. Škoda je bila povzročena na hišah, trgovinah in industrijskih poslopih. Več oseb je bilo ubitih in ranjenih.

Bombe so bile vržene tudi na neko mesto v Srednji Angliji. Več hiš in trgovin je bilo zadetih. Povzročeni so bili več požarov, ki pa so bili s požarovalnim delom gasilskih oddelkov hitro pogaseni.

Nadalje so bile vržene bombe na ozemlje ob reki Mersey in na več separiranih točkah v jugovzhodni Angliji. Povzročena škoda tu ni velika in človeških žrtev ni mnogo.

London, 19. okt. s. (Reuter). Letalski napadi na Anglijo preteklo noč so imeli najhujše zaradi slabega vremena manjši obseg nego prejšnje noči. Bombe so bile vržene na London, na Liverpool in na neko mesto v srednji Angliji, nadalje na južnovzhodno in severovzhodno Anglijo.

V Londonu je stopilo protiletalsko topništvo v akcijo že nekaj minut po začetku alarma. Preje nego običajno je bil potem dan znak, da je letalski napad končan. Nekaj ur pozneje pa se je alarm ponovil in je trajal do jutra. Bombe so v Londonu med drugim zadele več stanovanjskih hiš, neko šolo in neki klub. Tudi neka bolnišnica je bila zadeta z več zažigalnimi bombami, vendar je bil požar takoj pogasjen in ni bil nihče v bolnišnici ranjen. Štiri eksplozivne bombe so zadele neki muzej. Neke bombe je padla tudi na neko restavracijo. Pri tem je bilo 5 oseb ubitih. Na nekem drugem mestu je bilo ubitih 6 oseb, med njimi trije letalci in član pomožne protiletalske službe.

V srednji Angliji je bilo v nekem mestu poškodovanih več industrijskih podjetij in več hiš. Nastalo je tudi več požarov. Bombe so nadalje razdelele v tem mestu neki avtomobil in več avtomobilov na cesti. Zadet je bila tudi umobolnica. V Liverpoolu so bombe porušile tri delavske hiše. Prebivalci so bili večinoma v zakloniščih in ni bil nihče ubit. Nadalje so bombe zadele neko tovarno za obleke in neko garažo.

V severovzhodni Angliji je bilo napadeno neko mesto, toda protiletalsko topni-

stvo je letala premagalo ne da bi bombe povzročile škodo.

Bomba ubila angleškega gospodarstvenika

London, 19. okt. s. Pri zadnjem letalskem napadu na London je bomba ubila enega najbolj uglednih angleških gospodarstvenikov Kitchena, predsednika mnogih trgovskih organizacij in paroplovnih društev.

Agencija Reuter poroča, da je bilo zaradi letalskih napadov v juniju ubitih 78, v juliju 258, v avgustu 1075 in v septembru 6954 oseb. Do konca septembra je bilo ranjenih skupno 12352 oseb, od tega v septembru 10.615. Po Reuterjevi statistiki je bilo v času od 5. septembra do 10. oktobra vsega skupaj 120 ur alarma čez dan in 350 ur ponoči.

Greenwoodova izjava

London, 19. okt. s. (Reuter). V nekem govoru je izjavil snovi član vojnega kabineta Greenwood, da bo angleško letalstvo vrnilo Nemcem vsak udarec, ki ga povzroči Angliji. Ono kar je bilo storjeno Londonu, bo dvakrat povrnjeno Berlinu. Greenwood je dalje dejal, da je škoda, ki so jo angleška letala povzročila v zapadni Nemčiji in Porurju mnogo večja nego škoda, ki so jo letalski napadi doslej prizadeli Angliji.

Angleški bombniki nad zapadno Nemčijo

London, 19. okt. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikat:

Preteklo noč so angleški bombniki napadli vojaške objekte v zapadni Nemčiji, med njimi neko tovarno aluminija in neko mornariško oporišče.

Zaradi slabega vremena so imele operacije angleškega bombnega letalstva snovi omejen obseg.

Nemško letalo napadlo irski parnik

Dublin, 19. okt. s. (Reuter). Irska vlada je snovi uradno objavila, da je 17. oktobra neko nemško letalo v bližini irske obale napadlo irski parnik »Edenwall«. Na parniku ni bil nihče zabit.

Irska vlada je dala svojemu odorniku poslov v Berlinu nalog, da vloži zaradi napada protest in da zahteva povračilo škode.

Pavčičev večer

Ljubljana, 19. oktobra

Josip Pavčič je kot slovenski skladatelj nedvomno v polni meri zaslužil, da mu je Glasbena Matica ob 70letnici rojstva izkazala pozornost z večeršnjim koncertom, obsegajočim izključno njegove skladbe. Ne nameravam na tem mestu natančneje razpravljati o njegovem življenjskem delu; kratko pa naj vendarle ugotovim, da so mnoge njegove skladbe, zlasti samospeli, po priročnosti doživlja, po globini in moči muzikalnega slikanja občutljivi ter po gradnji zelo kvalitativno doprinos slovenski glasbi neposredne preteklosti. Na večeršnjem večeru je pregledno prikazal jubilejantovo ustvarjanje prof. Marjan Lipovšek, sodelovali pa so v izvedbi programa Pavla Lovsetova, Franja Bernot-Golobova, Slovenski vokalni kvintet in pevski zbor GM. Lovsetova je zapeval interpretacijski zelo učinkovito in tehnično izdelano več samospelov, ki smo jih v njeni izvedbi že večkrat slišali (Ciciban Cicufaj, Skrijanček, Mehurčki, Vesela pomlad, Uspavanka I ter Vrabci in strašilo). Zanimala pa je zlasti Bernot-Golobova, ki se je po večletnem studiju v Rimu vrnila zelo izpopolnjena. Njen glas je izravnal v vseh legah in zveni prodorno, s prijetno temno barvo; vsak ton zase je zaokrožen v enakomernem razmerju do drugih, kar daje v celoti vseskozi dovršeno, estetskim principom odgovarjajočo linijo. Golobova predstavlja danes pevsko prvega reda in prepričan sem da bomo to lahko vsi ugotovili, ko jo bomo slišali na

opernem ali koncertnem odru v večjih vlogah. Na Pavčičevem koncertu je odlično zapela nekaj samospelov (Pesem, Uspavanka II, Zanjice) in več priredb slovenskih narodnih pesmi. Obe pevki je izvrstno spremljal Marjan Lipovšek, ki ni bil le diskreten spremljevalec v običajnem smislu, temveč je z največjo poglobljenostjo izvedel svoj del in s tem poskrbel za organsko estetsko zlitost solista in spremljevalca. Slovenski vokalni kvintet je prikazal kmečko balado in Deklico prav lepo; kvalitativna glasovna neenakost posrednih članov kvinteta pa ovira enotno zaokroženost in s tem kajpada zmanjšuje celotni vtis. Končno je zapeel pevski zbor GM, ki mu je dirigiral Samo Hubad, muzikalno zelo lepo izdelano Jezdec, Če rdeče rože zapade sneg in Njega ni; pri poslednji se je po krivdi solista nekoliko dvignila intonacija, zaradi česar so nastale majhne intonativne motnje in je zvisana višina povzročila večjo ostrost ženskih glasov. V vseh ostalih pesmih, enako v Zababi, ki jih je izvedel ženski zbor z Golobovo in spremljevanjem klavirja, pa je bila intonacija sigurna in prav tako vsa tehnična izvedba, interpretacija pa muzikalno zelo dojemljiva, predvsem po zaslugi mladega dirigenta, ki se je s prvim nastopom ugodno predstavil.

Pavčičev koncert je privabil mnogo našega občinstva in so bili vsi nastopajoči deležni iskrenega priznanja. Bil je lepa in potrebna slovenska kulturna manifestacija, tem bolj dobrodošla v dnehi ko se moramo zavedati lastnih vrednot in ustvarjalnih sil.

Občina Kranj najela 7.500.000 din

posojila za tekstilno šolo — Predlog je bil soglasno sprejet

Kranj, 19. oktobra

Včeraj se je vršila po treh mesecih zopet seja občinskega odbora na kateri je poročal g. župan o ugodnih nesečnih blaginjskih zaključkih, ki izkazujejo sicer običajne, a izredno visoke pribitke, ki so nastali predvsem iz nekega načrta pobiranja sejmarine in pa dohodkov trošarine itd. Glede preskrbe občine z rezervno hrano je iz poročila razvidno, da je prevzela neba vo in hranjenje živil Gor kmetijske zadruge, ki prejme za manipulacije 1200 din, na naložen denar pa 7% obresti. Predvidena zaloga mora vsebovati 5 vagonov krušne moke, 1 vagon koruze in 1 vagon fižola. Skrbeti pa bo treba seveda tudi za mast itd., v pripravi bo tudi še 5 vagonov pse-ničnega zrnja, ki ga bo možno zmlati v času, ko bo za to potreba. Poleg te rezervne hrane pa je občina storila tudi vse, da se izvede aprovizacija za delavstvo in da skrb za državne namene v neki meri prevzame tudi njih nabavljalna zadruga. Organizacija šolskih kuhinj je naletela na težkoče le na Primskem, kjer bi bilo potrebno hraniti okrog 160 učencev, dočim v mestu taka kuhinja že deluje. Ker je izdalo okrajno načelstvo odlok o izvajanju obvezne telesne vzgoje na strokovnih šolah bo potrebno občini v kratkem izvesti obveze, za katere bo črpala sredstva iz postavk v proračunu.

Ob koncu poročil je g. župan omenjal še končanje cestnih del in izrazil sum, da se je morala pri gradnji cest zgoditi pogreška, ker je cesta sedaj na nekaterih mestih celo višja kot prej. V zvezi s tem pa je poudaril, da bo potrebno kmalu misliti tudi na tlakovanje mestnih ulic v centru. V bodoče pa bo potrebno posvetiti vso pozornost tudi gradnji ljudske šole na Primskem in mestanske šole. Kjer so radi modernizacije cest nastale pri pločnikih in vstopih v hiše kakšne difference, bo popravilo prevzela občina, dočim bodo lastniki hiš morali po predpisih občine plačati napravo enotnih trtoarjev.

Skenitev pogodb za najetje posojila in Drž. hipotekarni banki za gradnjo tekstilne šole v znesku 7 in pol milijona je občinski odbor sprejel soglasno. Podrobnejše poročilo nam kaže, da se je za gradnjo tekstilne šole že vršila licitacija, ki pa ni uspela, radi česar bo 28. t. m. ponovna. Občinskemu odboru je bil predložen v zvezi s tem predlog za odkup sveta, ki je še potreben za šolo. Lastnica ga Pavla Ažman je postavila za potrebnih 880 kvadratnih metrov sveta ceno 88.000 din, kar pa je bilo odklonjeno. Končno je bil odobren znesek 70 din za m² z ugodnostjo, da se odkupi v slučaju možnosti samo 700 m², ker lastnica sveta tega še potrebuje. Po prečitaniju pogodb med občino in Drž. hip. banko ter občino in drav. ban. v zvezi z gradnjo in prevzemom šole je obč. odbor tudi ti soglasno potrdil.

Veliko smeja je sprožila debata okoli predloga za odobritev ponovnih kreditov za popravilo lesenega mostu čez Kokro, ki je povzročil že toliko debat, pri katerih se je končno vedno morale ugotoviti, da most ni varen za življenje in da bi bili stroški za betonski most le nekoliko višji. Zagovorniki mostu, ki so še nedavno govorili, da bo most zdržal najmanj 100 let, so z izglasovanjem kreditov za popravilo mostu sami pokazali, da most ni trd kakor kamen kost. Znesek za popravilo mostu je cenjen na 125.000 din in bodo samo jeklene vrvi, s katerimi bodo most privežali, stale 45.000 din. Zanimivo je vsekakor glasovanje za odobritev tega zneska 8 odbornikov je bilo za odobritev in torej rešitev tega vprašanja, ne oziroma se na to, ali bo potreben čez par mesecev ponoven denar za popravilo. Sedem odbornikov je glasovalo proti popravilu in zahtevalo da se od graditelja zahtevajo garancije, da se bo most zboljšal. Sedem odbornikov se je glasovanja vzdržalo in se s tem pokazali, da jim je pač vseeno ali se most podre ali pa se zabije vani še četrtilijone, ne glede na to, ali bo potem varnejši ali ne.

V zadnji točki dnevnega reda je občinski odbor z 10 proti 9 in 2 praznima glasovoma odločil, da se gostilniška koncesija ge Milki Švabi podeli.

Film »Volga, Volga« rekorden uspeh v Ljubljani

Ljubljana, 19. oktobra

Ze mnogo lepih filmov je videla Ljubljana. Razprodana kinematografska dvorana je zgovorno pričala o navdušenju gledalcev za ta ali oni film, toda to je običajno trajalo le po nekaj dni in film je zapadel pozabi.

Drugače pa je z rusko filmsko komedijo »Volga, Volga«. Navdušenje Ljubljancov za ta film je tako veliko, da je že deset dni, odkar je film na sporedu kina Matice in zanimanje zanj ni prav nič manjše, kakor je bilo prve dni. O tem filmu se pogovarjajo Ljubljanci po kavarneh, gostinah, uradih, brivskih salonih, skratka povsod sliši: Ali si videl film »Volga, Volga...«? Če ne — hiti in ogledj si ga! Izvrstno se boš zabaval pri njem, od srca se boš nasmajel. Ljudje hvalijo Ljubno Orlovo kot eno najboljših umetnic, kakršne še Hollywood nima, z navdušenjem govore o njenih igralških sposobnostih, o njenem siljajnem glasu, o spretnostih, ki jih kaže v izrazu na harmoniki in drugih instrumentih. Pa ne samo Ljubna Orlova! Tudi vsi ostali, ki nastopajo v »Volgi, Volgi...«, so mojstri, veliki mojstri ruskega filma!

Posebnost filma »Volga, Volga...« je v muziki skladatelja Dunajevskega. Ta muzika, ki se odlikuje po svoji značilni opojnosti gre poslušalcem od srca in vzbudi v človeku prijetno razpoloženje, h kateremu doprinese še humor in situacijska konika svoj delež — in uspeh filma je res popoln! »Volga, Volga« ostane na sporedu še danes in jutri v kinu Matice. Kdor tega edinstvenega filma še ni videl, naj ne zamudi zadnje prilike. Tudi okoliščini imajo v nedeljo najlepšo priliko, da si ogledajo rusko umetnino, ki je navdušila Ljubljano kakor še nobeno filmsko delo!

z letal. Brzina v zraku izstreljenega torpeda je večja, kakor torpeda, ki se izstreljijo iz ladij ali podmornice in ima zaradi tega sovražna ladja manj možnosti in manj časa s primernim manevriranjem uti nevarnemu projektulu. Učinek zračnega torpeda je bil pač na najbolj prepričevalen način dokazan pri napadu na krizarko »Liverpool«. Ki spada med najmoderneje ter najbolj oborožene enice britanske vojne mornarice.

Spominu Antona Pleška

Ljubljana, 19. oktobra

V torek je bil na ljubljanskem pokolu ališču pri Sv. Križu položen k večnemu počitku Anton Pleško, dolgoletni skladiščnik lesne industrije inž. Kobija iz Borovnice. V izvrševanju poklica se mu je primerila težka nesreča, ko se podule deske ter pokopale pod seboj nesrečno žrtev dela. Težke poškodbe so mu ugasnile luč življenja.

Pokojni Pleško je bil tih, miren in pošten, tako, da ga je vzljubil vsak, ki ga je poznal. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica prijateljev in znancev, ki so s svojo prisotnostjo sočustvovali z nesrečno družino. Na čelu žalnega spreveda pa je korakala skupina bivših borcev za našo severno mejo pod vodstvom predsednika Legije koroskih borcev polkovnika Andrejke ter glavnega tajnika Kristana.

Po opravljenih pogrebnih molitvah je stopil pred odprti grob svojega bivšega soborca tajnik Kristan ter se v svojem inimenu Legije poslovil od njega z zaslovljivom, da ga nekdanji borci ne bodo nikdar pozabili. Poudaril je, da je bil pokojni Pleško eden prvih, ki se je bil dovoljno odzval vabilu domovine, da brani njeno mejo na severu. Odšel je v borbo, četudi je imel doma družino, kateri je bil skrben rednik. Zavedal pa se je, da je v svobodni in močni domovini lahko živimo človeka vredno življenje. Za svoje delo je bil z ukazom Nj. Vel. kralja odklikovan s spomenico na borbe v letu 1918/19, vendar mu usoda ni naklonila sreče, da bi osebo prejel to visoko odklikovanje.

Anton Pleško ni bil človek, ki bi silil v osvojje. Bil je tih delavec, ki je ljubil nadvse svoje domovino in družino. Bil je prijeten družabnik ter ga bodo poleg številne družine težko pogrešali tudi njegovi številni prijatelji, znanci in pa ljudje poslovnega sveta.

Naj bodo te vrstice skromen spomin na moža, ki je bil poštenjak, zaveden Slovenec ter iskren Jugoslovani! On sam, na naj uživa večni mir v zemlji, za katero je bil vedno pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje.

Fr. F. K.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 19. oktobra: Peter Alkan-tara, Ebtin

JUTRI: Nedelja, 20. oktobra: Janez Kanc.

DANAS JE PRIREDITVE

KINO MATICA: Volga, Volga...

KINO SLOGA: As Drumond

KINO UNION: Lady in Cowboy

KINO MOSTE: Nezvesti zaljubljenec in Jezdec osvetnik

KINO SIŠKA: Bela sužnja

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Resljeva

cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in

Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta 48

MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO

bo opravljali od sobote ob 8. ure zvečer

do ponedeljka do 8. zjutraj mestni

zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29.

oktobra št. 7/1., telefon št. 41-52.

Letalski napad na Celje

Celje, 19. oktobra

Mestno poglavarstvo v Celju razglašda: V dnevi od 22. do 25. t. m. bo v Celju dnevna vaja v obrambi pred letalskimi napadi.

a) Pretečo nevarnost bodo naznanili sledeči znaki:

1. trije hitro zaporedoma sledeči topovski strelji;

2. triminutno prekinjeno zvonjenje cerkvenih zvonov (plat zvonov);

3. tri minute trajajoče prekinjeno tuljenje tovarniških siren.

b) Prenehanje nevarnosti bodo naznanili naslednji znaki:

1. tri minute trajajoče neprekinjeno pritrkavanje zvonov;

2. tri minute trajajoče neprekinjeno tuljenje siren.

Predpisi o vedenju prebivalstva za dnevno vajo:

1. Osebe, ki se ob času objave znaka nevarnosti nahajajo na ulicah in na drugih odprtih prostorih, morajo te kraje takoj zapustiti in se podati v bližnje hiše, veže, dalje pod oblake itd., da bodo zašrite pred opazovanjem letal ter obenem zavarovane proti letalskemu napadu.

2. Osebe, ki se ob času objave nevarnosti nahajajo v javnih lokalih, pisarnah, stanovanjih in ostalih zaprtih prostorih, naj se poslužijo hišnih zavetišč, ako obstojijo, sicer pa morajo ostati v teh prostorih tako dolgo, dokler ni objavljen znak prenehanja nevarnosti.

3. Osebe, ki se nahajajo na polju v občinskem območju in daleč od stavb, poljske kriteje v jarkih, jamah itd.

4. Vrata vseh poslopij je treba takoj po objavi znaka nevarnosti zapreti, okna odpreti, njih zastore pa spustiti, oziroma naoknice (polknice) zapreti. Stati ob oknih in gledati ven je prepovedano.

5. Vozila z vprežno živino morajo vozniki takoj odstraniti z glavnih prometnih cest v stranske ulice ali ceste in jih postaviti ob robu desnega cestnišča v smeri vožnje. Živino je treba izpreči in na kratko privezati, v skrajnem primeru tudi na vozilo, ki pa mora biti zavrtlo. Privezati živino ob hidrante in pri studenih je nedopustno.

6. Motorna vozila je treba postaviti na krajih, kjer ne bodo ovirala prometa reševalnih in gasilnih voz, in sicer ob robu desnega cestnišča v smeri vožnje. Postaviti jih je treba najmanj 10—20 m daleč od hidrantov, studencev, cestnih križišč in mostov.

7. Potniki morajo iz ustavljenih vozil izstopiti in se skriti v bližnja poslopja.

8. Trgovine je treba ob znaku nevarnosti zapreti in spustiti železne zastore na izlozih in vratih. Kupci, ki bi se ob tej priliki nahajali v trgovini, morajo tam počakati skupno z nameščenci do znaka prenehanja nevarnosti.

9. Vsaka postojanje po ulicah in odprtih prostorih je prepovedano. Na ulicah se smejo nahajati odn. gibati le sledeče osebe: a) lastniki stojnic in odprtih prodajalnic na trgih, b) potniki, ki gredo na kolodvor ter bolniki in zdravniki pri iskanju oziroma izvrševanju zdravniške pomoči.

Vsaka kršitev navedenih predpisov se bo kaznovala po naredbi bana o zadržanju prebivalstva ob zračnih napadih št. 3548/1 z dne 12. X. 1935 z globo 10 do 1000 din, oziroma z zaporom od 1 do 20 dni. (Objavljeno v Služb. listu z dne 16. X. 1935, št. 562/33).

SOKOL

»Vdova Rošlinka« na sokolskem odru

Sokolsko gledališče na Jesenicah otvori letošnji gledališki sezono v nedeljo 20. t. m. ob 20. z Golarjevo komedijo »Vdova Rošlinka«. Ze naslov sam pove, da je osrednja osebnost te komedije zajetna in ljubezni željna vdova. Da se mož vdova je v zrellih letih sicer ni nič hudega, ampak vdova ima tudi brhko hčerko, ki je godna za možitev. V isti vasi pa je tudi lep in zastaven fant, ki sta mu vsč obe in to je tista stvar, ki se končno zaplete v težak ljubezenski vozel. V komediji pa nastopajo tudi druge osebe in vsaka je posebnost zase, ki nudijo nastopajočim dovolj prilike, da se po svoje uveljavijo in kar najbolj razžive. Vsi so zapleteni v mrežo temperamentalne vdove, da se eden za drugim skoraj neprestano sučejo okoli nje.

Vdovo Rošlinko igra naša stara znanica sestra Pepca Ravnikova, katere nismo videli na sokolskem odru že nekaj let. Ta vloga, je ena njenih najlepših, kar jih je igrala na sokolskih deskah v teku dolgih let. Tudi ostale vloge so v najboljši zasledbi. Režija je v rokah brata Klavore.

Vodstvo sokolskega gledališča je imelo srečno roko, da si je za otvoritev izbralo to hvalečno Golarjevo delo, ki je zajeto iz življenja naše vasi. Občinstvo se bo pri uprizoritvi te zapletene komedije nasmajalo do solz.

Iz Kočevja

— V dvoran hotelu Trst se bo vršil danes ob 9. uri zvečer koncert. Pesmi in arije poje koncertni tenorist Slavko Lukman, pri klavirju ga spremlja g. dr. Mirko Trost. Vabljeni.

— Zvočni kino predvaja danes ob 20. in jutri ob pol 16., pol 19. in pol 21. velifilm v barvah »Majhna princeza«. V glavni vlogi Shirley Temple. Za dodatke filmski žurnal.

Nemci spremenili svojo letalsko taktiko

Zanimiva izvajanja angleškega letalskega strokovnjaka Stewarda — Nemci napadajo podnevi z lovskimi letali, ponoči pa s težkimi bombniki

London, 19. okt. s. (Reuter). Angleški letalski strokovnjak Oliver Steward komentira v angleškem radiu sedanje letalske boje ter ugotavlja, da so Nemci spremenili svojo prejšnjo taktiko.

V sedanjih operacijah se poslužujejo v napadih na Anglijo nove taktike, ki ne odgovarja osnovnim načelom nemške vojne črtine. Osnovno načelo nemških napadov je bilo namreč doslej, da so skušali ugotoviti slabo točko v obrambi nasprotnika ter da so potem, kadar je bila taka točka najdena, osredotočili nanjo vse svoje sile. Te taktike se je poslužilo tudi nemško letalstvo pri napadih na Anglijo. Prvotno, ko se je pričela letalska vojna v večjem obsegu, so Nemci noč in dan napadali z velikimi formacijami, da bi ugotovili slabo točko v angleški obrambi. Ofenziva pa ni prišla preko te prve faze. Slabe točke v angleški letalski obrambi namreč ni bilo mogoče najti.

Zato je bila sedaj nemška taktika spremenjena. Pri množestvenih napadih so imeli Nemci prevelike izgube na letalih. V sedanjih drugi fazi letalske vojne akusažo Nemci operirati tako, da imajo čim manj izgub, da si tako njihovo letalstvo opomore za nov napad večjega stila na Anglijo ali za napad na katerikoli drugi fronti. Tako se sedaj poslužujejo Nemci podnevi pred-

vsem lovskih letal, ki nosijo lahko le bombe manjšega kalibra, le-te pa zato izredno visoko in izredno hitro ter se tako lažje izognejo angleškim lovcem. Borba s takimi nemškimi letali je zelo težka. Ponoči se poslužujejo Nemci težkih bombnikov, ki mečejo bombe na cilje, ki jih je lahko najti, kakor n. pr. London in druga velika mesta.

Proti tej taktiki je možna z angleške strani samo ena obramba, čim boljša izpopolnitev protiletalskih zakonliš in drugih obrambnih naprav, da se zmanjšajo žrve nočnih napadov. Tudi če bo obramba izpopolnjena, ali če se bo vreme poslabšalo, da bi bilo mogoče žrtve teh napadov popolnoma omejiti, pač pa mora protiletalska obramba doseči, da se bo lahko življenje v glavnih središčih v Angliji kljub napadom nemoteno razvijalo.

S tem, da so Nemci morali opustiti svojo taktiko množestvenih napadov je bil po Stewardovem mnenju že storjen prvi korak k obvladanju nemškega letalstva. Tragično pa je, da pri sedanjih letalskih taktiki zelo trpi zlasti civilno prebivalstvo, predvsem žene in otroci. Zavedati pa se je treba, da so vsi ti napadi kakor imajo za civilno prebivalstvo hude posledice, v vojaškem smislu samo drugovrstnega pomena za Nemce.

Vpad je še zmerom možen

Senzacionalne ameriške vesti o preprečeni nemški invaziji Anglije preteklo sredo

New York, 19. okt. s. (CBS). Včerajšnji newyorški listi so prinesli pod velikimi naslovi kot senzacionalno vest, da je nemška vojska 16. septembra že pričela z invazijo Anglije, pa je bil napad preprečen. Vest se opira na včerajšnje poročilo informacijske službe angleškega letalskega ministrstva, ki je javilo, da so bile po njegovih informacijah tega dne nemške čete že vkrcane za vpad, pa so potem bombni napadi angleških letal vpad preprečili. Te informacije so baje tudi potrjene od ameriških potnikov iz Evrope.

London, 19. okt. s. (Reuter). K včerajšnjim ameriškim poročilom, da je bila za 16. septembra pripravljena invazija Anglije, pripominjajo v merodajnih angleških krogih, da v Londonu ni znano nič določnega, da bi bil fiksiran katerikoli datum za vpad. Nevarnost vpada je seveda vedno obstojala in še

Danes premiera
zabavne ameriške
družab. komedije

LADY IN COWBOY

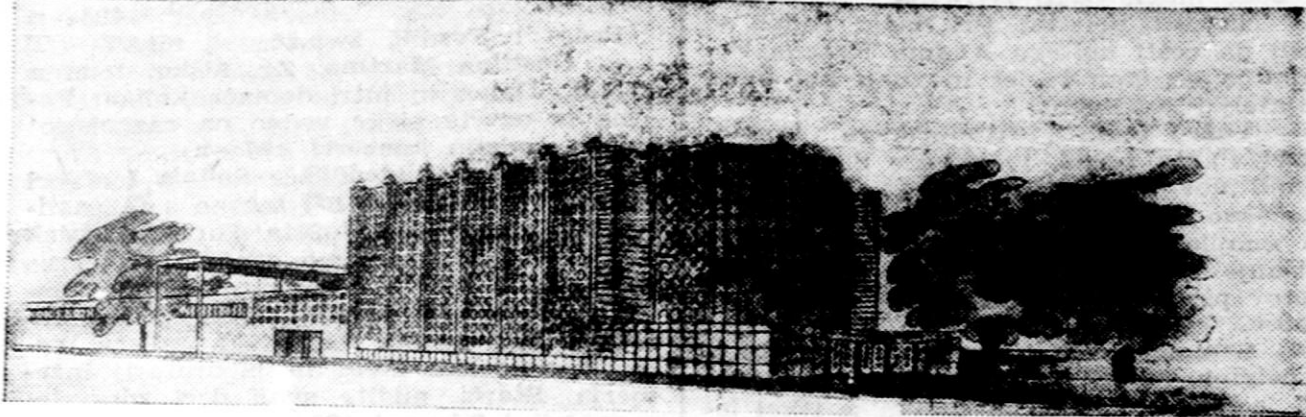
Marsikatera žena in dekle se bo po ogledu tega filma čutila samostojnejšo in samozavestnejšo. Moški se bodo pa od srca smejali osvojevalnim pravilom preprostih deklet. — Neizkušeno ladi predstavljata prikupna MERLE OBERON, preprostea ženina pa zastavni GARY COOPER

KINO UNION — tel. 22-21

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri! Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kakšen bo naš novi velesejem

Spomladi bo že imel čisto novo lice, saj bodo glavni razstavniki paviljoni že dograjeni

Glavno razstavno poslopje, ki bo v njem dvorana

Ljubljana, 19. oktobra. Ureditev sedanjega razstavišča ob Gosposvetski cesti pod Cekinovim gradom in na njem stojičih razstavnih paviljonov je projektiral v letu 1920-21 arhitekt Josip Costaperaria. Leto pozneje je projektiral ob Lattermannovem dvorcu, na sedanjem tako zvanem veseličnem prostoru še dva razstavna paviljona z označbo K in L. Paviljon L je leta 1932 upepelil požar, povzročil so strehi. Ob 10letnici obstoja Ljubljanskega velesejma 1. 1930, sta bila zgrajena v središču razstavišča še dva razstavna paviljona, označena s črkama M in N. Prvotno so bile lesene konstrukcije razstavnih paviljonov v neposredni zvezi z zemljo. Zato je začel les kmalu gniti, zlasti ker je bil teren, na katerem stoji velesejem, zelo vlažen. Uprava Ljubljanskega velesejma je bila zato primorana kmalu započeti z drenažo terena in izgradila je kanalizacijo celotnega razstavišča. Tako je bila deloma preprečena nadaljnja škoda. Uprava velesejma pa je po zamisli in načrtih ing. Naceta Perka še vse razstavne paviljone podbetonirala, to je, zgradila sicer sike, vendar odgovarjajoče betonske temelje, na katerih stoji lesene konstrukcije razstavnih zgradb. Temu se je treba zlasti zahvaliti, da je danes, ko se rušijo dosežani leseni paviljoni, les iz zemljišča, ki je v neposrednem stiku z vlažno zemljo, večinoma zdrav in bo mnogo gradbenega materiala, pridobljenega od razstavnih paviljonov, uporabnega pri novogradnji. Posebno važne so lesene konstrukcije osteršja.

Zadnjih deset let je imela uprava Ljubljanskega velesejma mnogo skrbi in stroškov z vzdrževanjem razstavišča in razstavnih paviljonov. Stalno je bilo treba popravljati tla, kjer se je od časa do časa pojavljala na raznih krajih goba. Tudi strehe, ki so bile pokrite s strešno lepenco, so dale mnogo skrbi. Ni lahko vzdr-

ževati 7500 kv. m take strehe, ki mora biti vodotesna, saj je v razstavnih paviljonih razstavljeno dragoceno blago, ki se v primeru propuščajajoče strehe močno kvari.

Uprava Ljubljanskega velesejma je začela s pripravami za novogradnjo že pred štirimi leti. Vzrok so bile zlasti velike pomanjkljivosti razstavnih objektov, provizornega značaja in s tem zvezani vzdrževalni stroški, postopno propadanje objektov, kar je dalo velesejmu zlasti ob južni strani, že manj estetično lice ter elan, s katerim sta započeli z gradnjo modernega sejmšča mestu Beograd in Zagreb. Že leta 1937 je uprava velesejma proučevala prve idejne skice bodočega sejma. Na zahtevo mestnega gradbenega urada je lani potem, ko je mestna občina Ljubljanska odločila nove regulacijske črte bodočemu razstavišču na dosežanem prostoru, razpisala upravo velesejma interni natečaj za predložitev osnutkov. Vodilna misel natečaja je bila pridobiti projekte, ki iz gospodarskih ozirov glede izrabe zemljišča in danih konstrukcij, največje štednje, smoternosti in praktičnosti, jasnosti koncepcije in enostavnosti, najbolj odgovarjajo. Ocenjevalna komisija je od predloženih osnutkov spoznala za najbolj odgovarjajočega onega ing. arh. Vinka Glanza, ter ga čeloma se korigirala.

Ta projekt bazira pri situaciji glavnega vhoda na načrtu poglabitve železniške proge na Gosposvetski cesti. Arhitektonsko zanimivo in obsežno upravno poslopje, ki daje tudi monumentalen poudarek, je situirano kot pročelna stavba glavnega vhoda. Ob novih regulacijskih črtah se raztezajo razstavne zgradbe, ki tvorijo v notranjosti regularni trg, obdan z odprtimi razstavnimi kojami in pokritimi hodniki za obiskovalce. Načrt predvideva vso udobnost razstavljalcev in tudi obiskovalcev, ki naj bi ob slabem vremenu, čim dospejo do

velesejmskega prostora, zapri dežnike in imeli možnost videti vso razstavo, ne da bi jim bilo treba stopiti na dež. V trikotnem prostoru med Lattermannovim dvorom in Celovško cesto, nasproti pivovarne Union je predvidena velika razstavna dvorana, ki naj bo uporabna tudi za druge prireditve razen velesejmskih. Ob Celovški cesti ter ob križišču Lipovega dvorčarstva z Meridijanskim dvoromom sta predvideni dve veliki moderni skupni stranišči. Ta stranišča bodo na razpologo za javno uporabo skoraj vse leto, izvenmaki časa, ko se vrše velesejmske prireditve in bodo takrat namenjena izključno obiskovalcem velesejma.

Novi razstavniki paviljoni bodo mnogo višji in širši od dosedanjih. Predvideni so betonski fundament, betonski stebri kot nosilci strešnih konstrukcij, stene iz novega gradbenega materiala, betonska in strešna kritina salonit. V paviljonih je predviden strop in zgajena betonska tla. Tudi koje ob zunanjih stenah paviljonov bodo mnogo višje in širše. Razstavniki prostori bodo urejeni po zahtevah smotrne, moderne razstavne tehnike. Predelne stene porednih razstavnih koj bodo take oblike, da omogočajo širok pregled razstavnega blaga in večjo optično prostornost. Poskrbljeno je tudi za lično zunanjo fasado.

V prvi etapi se grade vse razstavne zgradbe. Upravno poslopje pride predvidoma na vrsto že prihodnje leto. Arhitekti studirajo še načrt upravnega poslopja, ki bo morda v izvedbi smotnejši kot je že načrt. Tudi je v študiju še smotno situiranje jestvinskega in vinskega oddelka.

Pomladanski velesejem bo pokazal že popolnoma novo lice, saj bodo glavni razstavniki paviljoni že dograjeni. Velesejmska uprava se trudi pridobiti še potrebna sredstva za izgradnjo velike razstavne dvorane, ki jo Ljubljanci že vsesplošno nazivajo »koncertno dvorano«. Ta dvorana je v izvedbi zelo draga, vendar pa neobhodno potrebna tako za velesejmsko upravo, ki ji primanjkuje razstavnega prostora za svoje prireditve, kakor tudi za razne prireditve drugega značaja, za katere danes Ljubljana nima primerne dvorane. Po zahtevi arhitektov in gradbenega podjetnika bodo razstavne zgradbe ob ugodnem vremenu do božiča v surovem stanju že pod streho. Tako dobi Ljubljana moderno razstavišče, ki ji bo v ponos kraj je razstavišče v ponos Zagrebu in Beogradu, upravi velesejma pa bo omogočeno nadaljevati s programom razstav gospodarskega in kulturnega značaja.

Žal upravi velesejma ni bilo omogočeno započeti z gradnjo že lani, ko so bili gradbeni stroški mnogo nižji od današnjih.

bodo izčrpane od pomanjkanja prenesli v hiralnice ali pa v občinske ubožnice! Prepričani smo, da glas občinskih uslužbencev ne bo naletel na gluha ušesa in je že želeli, da se njih pravičnim zahtevam takoj ugodijo. Položaj je obupen in je do skrajnosti zaostren.

Biserna poroka Lokarjevih

Ljubljana, 19. oktobra. Danes obhajajo v znani Lokarjevi družini v Ljubljani izredno redek in lep praznik: 86-letni upokojeni nadučitelj Ivan Lokar s svojo ženo Marjeto obhaja 60-letnico zakonskega življenja. Le redkim nakloni usoda, da doživi zdravi, v neskaljeni družini sreči biserni jubilej; ob jubileju Lokarjevih se veselo tega krasnega življenjskega praznika ne le najbližji sorodniki, temveč tudi številni prijatelji, saj sta si naša jubilarita pridobila splošno spoštovanje pri vseh, ki so in imeli srečo spoznati

Ivan Lokar je eden zmed tistih pristnih idealistov starega kova, kakršni so dandanež še zelo redki in kakršni so živeli med učitelstvom stare garde. Pred dobrih 6 desetletji je nastopil svojo službo narodu kot učitelj v Beli Krajini. Tam se je seznanil s svojo življenjsko tovarišico in v Črnomlju si je ustanovil družinsko ognjišče. Pozneje se je pa preselil z družinico v skromno kočevsko vas Doblice, kjer je 20 let vzgajal mladino. Nekaj let pred vojno je nastopil novo službeno mesto v Hrastju pri Ljubljani. Med vojno je moral trpeti za svoje narodno prepričanje in ko so ga med vojno hoteli preganjati, je stopil raje v pokoj, kakor da bi jim hlapčeval!

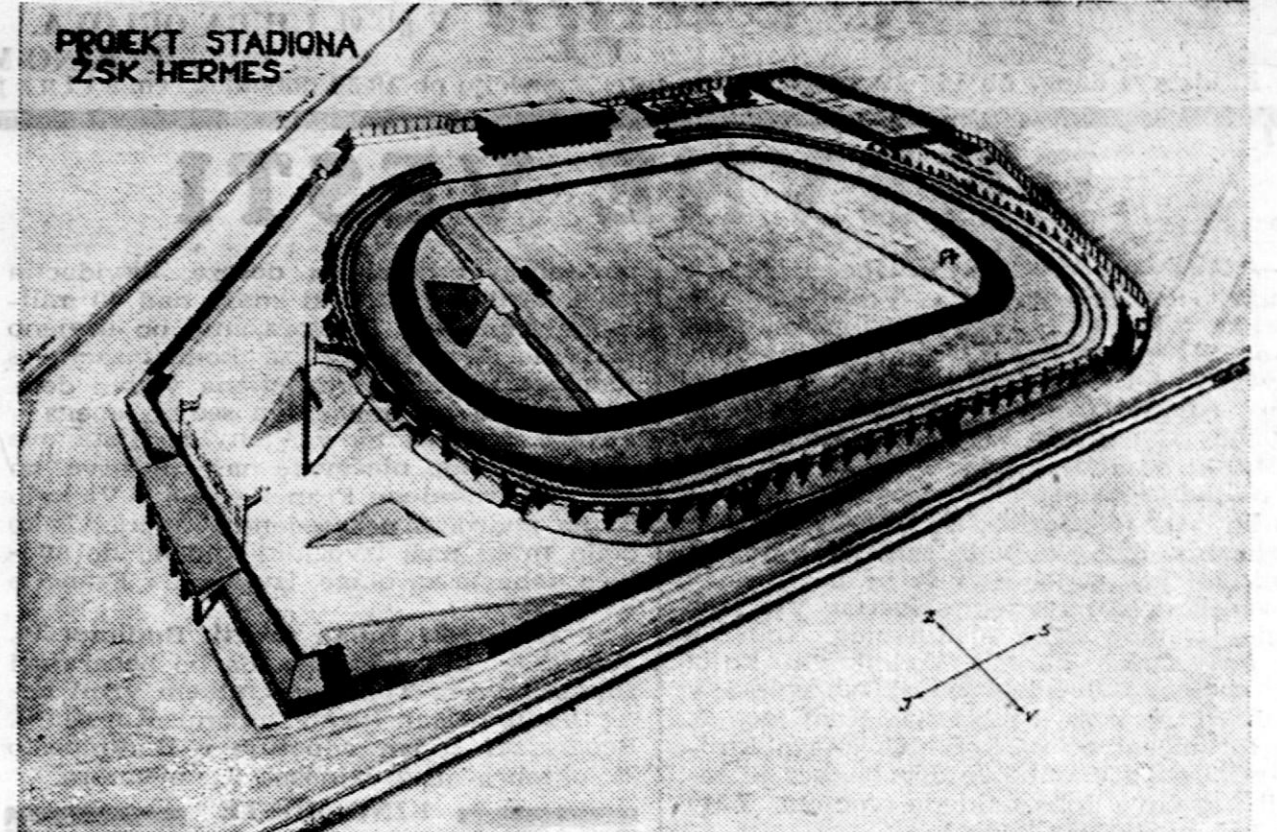
Kakor je vzorno vzgajal mladino v šoli,

tako sta z ženo vzgojila tudi k t najboljša vzgojitelja svoje otroke, ki zdaj zavzema jo v javnosti po svojem položaju in delu velik ugled. Najstarejši sin Janko Lokar je upokojeni gimnazijski direktor, Anton je eden izmed redkih Slovencev k: je dosegel v vojaški službi dostojanstvo generala, France je odvetnik v Ljubljani. Gizela je poročena s šolskim upraviteljem Zenom, in

Zora, bivša učiteljica, je žena sodnega predstojnika Cerčka v Velikih Laščah. Tako je življenje nagradilo zgleden zakonski par, da se lahko danes z zadoščanjem ozreta na svojo življenjsko pot v krogu svojih otrok, obkrožena z ljubeznijo, ki sta je sama toliko dajala, ter splošno spoštovana v najširši javnosti, k: jima iskreno čestita.

K otvoritvi Hermesovega stadiona

Stadion še ni povsem dograjen, vendar je pa investiranih vanj že več milijonov

Ljubljana, 19. oktobra. Danes popoldne se bodo odprla vrata Hermesovega stadiona v Šiški, ene najlepših sportnih naprav ne samo v Ljubljani, temveč v vsej Jugoslaviji in morda tudi na Balkanu. Stadion ni še povsem dograjen. Se vihte žuljave delavske roke lopate in krampe. Še pridni zidarji omatajajo vhodna vrata marsikaj bo še treba urediti in zgraditi, a vendar je stadion že v toliko gotov, da ga bodo lahko odprli in izročili njegovemu namenu, kajti glavne sportne naprave — nogometno igrišče, lahkoatletsko tekališče dirkališče za motorje in kolesa je že urejeno.

Krasen je pogled na to vzorno igrišče, med goreniško in kamniško progo z veličastno panoramo Kamniških in vencem drugih planin v ozadiju. Delavci hite z zadnjimi pripravami. Urejen je bil tudi lep dohod, nasut z lesom ki ga zdaj valjajo in gladijo, a mestna občina je uredila tudi pot ob južni strani stadiona — edni prispevek mestne občine, ki bi morala sicer izdatneje vplesti klubsko priskočiti na pomoč, saj je po zakonu o telesni vzgoji to celo dolžna storiti. Isto velja tudi za druge oblasti, ki niso našle dovolj razumevanja za plodno Hermesovo delo in so stale ob strani, namesto da bi z izdatnimi subven-

cijami železničarskemu klubu priskočile na pomoč in tako pripomogle k čim lepši in nagledni ureditvi tega modernega stadiona, ki je vanj že do sedaj investiranih več milijonov din.

O delu in napravah na stadionu je naš list že v svoji velikonočni številki obširno poročal. Dovolj je, da omenimo, da stadion sam na sebi brez igrišč in drugih prostorov zunaj dirkalne proge meri z nasipi vred 245 x 128 m, vsa njegova površina pa znaša nad 30.000 m². Koliko je bilo dela za ta stadion, dokazujejo nekatere številke: samo materiala za nasipe je bilo treba navoziti okrog 60.000 m³. V stadionu bo prostora za najmanj 30.000 gledalcev zlasti potem, ko bo dograjena velika moderna tribuna, kajti zdaj so postavili samo zaslonno tribuno, ki jo je dalo na razpolago kasaško društvo.

Otvoritev Hermesovega stadiona, združena z velikimi sportnimi prireditvami, bo gotovo pomemben dogodek za našo javnost, zlasti pa za našo mladi, leno razvijajočo se sport. Gotovo na bo to naprave najbolj vesela Šiška, kjer bo zlasti njena mladina urila svoje telo in se krepila v prostorih stadiona. ZSK Hermesu k njegovemu pionirskemu delu za napredek našega sporta tudi naše čestitke!

»Figarova svatba« K letošnji uprizoritvi

Ljubljana, 19. oktobra. Mozartova opera »Figarova svatba« je dosegla pri lanskim uprizoritvi, pod muzikalnim vodstvom dirigenta dria. Svara in v režiji šef-režiserja Cirila Debeveca nesporno enega izmed najmočnejših uspehov pretekle sezone. Tako v muzikalnem, kakor v izraskem pozledu je predstavljala močan vzpon operne ravni ter napredek v

Ksenija Kušjeva

stilen petju in igranju. To so usotvile kritike in občinstvo. Letošnja uprizoritev bo prinesla dve presledbi vlog. Letos bo pela partijo grofice Heybalova, ki smo jo slišali lani v interpretaciji Ksenije Vidaličeve. Ker je podpisala Vidaličeva pogodbo za tekočo sezono iz zdravstvenih in študijskih razlogov šele za začetek decembra, je prevzela Heybalova njeno partijo. Da bo njen nastop prav zanimiv dogodek smemo upravičeno pričakovati, kajti njeni hitri napredek v velikih partijah je dokazal, da nam raste v njej upoštevanja vredna moč.

V partiji paža Kerubina, ki jo je pela lani Heybalova, bo debutirala letos Ksenija Kušjeva, ki je absolventka našega Državnega konservatorija in je nadaljevala svojo pevski studij na Dunaju. Po vrnitvi v Ljubljano se je predstavila našemu občinstvu s samostojnim koncertom, ki so ga kritike zelo ugodno ocenile. Kušjeva bo prvič nastopila v Operi, zato je zanjo ta debit velikega pomena.

Nosilec glavne partije je Julij Betetto. Odveč bi bilo govoriti o njegovih pevskih in igralskih dognanjih, ki so nam vsem dobro znana in od kritike in občinstva priznana in cenjena. Figaro je pač res ena izmed njegovih mojstrov, ki prča o njegovi visoki kulturi. Grofa bo pel Janko, ki je žel velik uspeh. V partiji Suzane bo mo slišali Ribičevo, ki se vedno močnejše uveljavlja v stilnem petju. Komorni komični par bosta tudi letos predstavljala Kogojeva in Zunan, v partijah Marceline in Bartola, Bazila bo pel Marček, Curtia, Sladojčev, Antonia Dolničar, Barbo pa Polajnarjeva.

POGOVOR MED ZALJUBLJENCIMA
— Kdaj se sestaneva, srček?
— Kadar hočeš.
— In kje?
— Kjer hočeš.
— Ob katerem času?
— Kakor hočeš.
— Dobro torej, samo glej da boš točna.

Iz Kranja

— Navodila udeležencem tombole v Kranju, ki bo jutri popoldne s pričetkom ob 14. Vse napovedi bodo razglašene po zvočnikih. Vsakdo bo lahko tudi na daleč jasno in razločno slišal napovedi. Do glavnega odra bodo vodili trije prehodni, ki bodo prehodni ves čas igre. Reditelji bodo skrbeli za red. Prostor je tako odbran, da tudi deževno vreme ne bo motilo. V bližini hotela »Stare počte« bo postavil pomočni oder, ki bo po telefonu v zvezi z glavnim odrom. Poleg table na odru bo še 8 pomožnih tabel, ki bodo omogočile kontrolo izbranih števil. Obiskovalci naj zaradi gneče ne silijo v bližino glavnega odra. Vsak udeleženec naj označi na zgornjem robu tablice točen naslov. Igralni načrt bo letos spremenjen v toliko, da odpadejo ambe — povečano pa bo število vseh ostalih dobitkov. Dostop s kolesi v igralni prostor ne bo dovoljen. Za kolesa bodo shrambe izven igrišča. Avtobusi bodo parkirali na Narodnim domom. Vsi dopoldanski vlakci bodo ojačeni; po potrebi bodo organizirani tudi posebni vlaki. Tombola bo zaključena pred 5., tako da imajo udeleženci železniške zveze proti Mariboru, Zagrebu, Rakevu, Novem mestu, Karlovcu, Kočevju, Vrhniki in Kamniku.

Oglejte si izložbo
naših radioaparatur
že od 800 din dalje
RADIONE — TELEFUNKEN
BLAUPUNKT — ORION LTD.
Trg. KRAŠOVEC
NA »BEKSELNU«
Ogled vsak dan v trgovini brezobvezno!

— Karambol, ki k sreči ni zahteval žrtv. Včeraj je prišlo na Jelenovem klancu vsled cestnih del in nepazljivosti mlajšega kolesarja do karambola med tovrstnim avtobusom Jurija Pollika in Gabričevim vozom za prevažanje peska. Do nesreče je prišlo v trenutku ko je stal voz na levi strani, trenutni avto pa je privozil pravilno po desni a vsled kolesarja na nasprotni strani bilo močete avtomobila zavreti in že je bila nesreča tu. Nič ne bil niti lažje poškodovan pač pa je materialna škoda zlasti na vozu precejšnja.

— Prvi prometni otok v našem mestu so zgradili v tem tednu na križišču Jelenovega klanca in Kopališke ulice pred hišo g. Lenardića. Ker tvori klanec na tem mestu ovinek in je tu najvišja točka Kopališke ulice, ki je prav za prav klanec, je vodstvo gradbenih del pravilno uredilo, ko je upoštevalo težkočo prometa na takih mestih dalo zgraditi prometni otok. Na tem otoku bi lahko postavili po odstranitvi elektrovodnega droga tudi prvi kiosk za reklamne napise.

— SK Železnikar : SK Kranj odigrata jutri ob 13. uri na tukajšnjem nogometnem igrišču prvo tekmo v nadaljevanju prvenstva. Navijači glejte, da bodo naši zastopniki v ligi zadovoljni s podporo.
— Osebnosti. Prestavljeni so na tukajšnjo davčno upravo sledeči gg. uradniki: Wurzbach Maksimilijan, Gričar Stan-ko in Lotrič Jože. Ostavko na službo je dala davč. sta. Lokovšek Jerica.

Občinski uslužbenci za svoje pravice

Jutri bo v Trebnjem veliko zborovanje podeželskih občinskih uslužbencev

Trebnje, 19. oktobra. V zadnjem času prinašajo časopisi poročila, kako so nekatere mestne občine zaradi naraščajoče draginje svojim uslužbencem zvišale prejemke. Tudi v prid delavcem se je v tem pogledu že mnogo storilo, le podeželskih občinskih uslužbencev se nič ne spomni. Ker pa je položaj le-teh obupen, saj ima večina še vedno stare prejemke — le po par sto dinarjev mesečno — je za jutri sklicano v Trebnjem veliko zborovanje občinskih uslužbencev, ki bodo končno tudi že enkrat spregovorili v obrambo svojih pravic in zahtevali, da se tudi njih položaj na kakršenkoli način pravično uredi. Občinski uslužbenci novomeškega, črnomajškega, krškega, brežiškega in litjskega sreza, ki bodo zborovali jutri v Trebnjem, so sestavili obširno resolucijo, iz katere posnemamo:

Ban g. dr. Natlačen je naslovil na vse občine posebno okrožnico, s katero je priporočil zvišanje prejemkov njihovim uslužbencem glede na tako ogromen porast cen. Ta okrožnica pa pri podeželskih županin ni naletela na razumevanje, saj navadno občinski odbori ugodne le malokomu, dočim se za okrožnice običajno niti ne zmenijo. Ker je danes še mnogo občin ki ob razpisih glavnih službenih mest nudijo po 500 din mesečnega bruto dohodka, se ne smemo čuditi, da so se razmere med podeželskimi uslužbenci tako zaostrale. Če n. pr. preračunamo dejavne v naravi in plačo navadne kmečke služkinje, pridemo do zaključka, da ima slednja večje dohodke, kot pa občinski uslužbenec. Zato je nujno potrebno, da banska uprava izda občanom nalog, da svojim uslužbencem takoj zvišajo plače in predlagajo občinski uslužbenci, da se jim prizna na glavnih službenih mestih po 1300 din mesečno, na ostalih mestih pa po 1000 din mesečno. Poročenim z družinskimi člani naj bi se priznala še primerna doklada. Občinski uslužbenci zahtevajo dalje, naj se dokončno izvede organizacija obč. uslužbencev za naše banovino in, da se dovoli sklicati občni zbor. Občinski uslužbenci zahtevajo tudi, da banska uprava čim prej prevzame občinske namestence, da bi bili končno že rešeni vsakokratne dobre ali slabe volje občinskih odborov, ko sklepajo o njih prejemkih. Izdala naj bi se za to enotna pragmatika z določenimi in ne okvirnim prejemki.

Ni pretirano, če se ti da se ravno občinski uslužbenci na najnižji stopnji in naj-

bolj sramotno plačani. Vs: drugi se tako maloštevilni sloji so danes z bankami naredbami dosegli vsaj »ohok« toliko zadovoljive uspehe, le za občinske uslužbence se z odločnimi ukrepi nič ne zgane. Od občinskih uslužbencev se iz dneva v dan več zahteva. Za občinskega uslužbenca ni uradnih ur. Ne prejemajo pa zato nobenega priznanja, nasprotno občutijo vedno večji pritisk tako od strani občanov, kakor tudi naraščajo zahteve raznih oblasti. Občinski uslužbenci so do sedaj trpeli. Ker pa njih stanje postaja iz dneva v dan obupnejše in nimajo več možnosti vsi znosnega življenja, bo jutrišnje zborovanje glasen klic zapostavljenih v obrambo njihovih pravic. Ker se bliža tudi banksko zasedanje, občinski uslužbenci upajo, da bo tudi bankski svet zastavil ves svoj vpliv, da se jim položaj zboljša. Pri reševanju tako važnega vprašanja kakor je vprašanje zboljšanja obč. uslužbencev, je treba predvsem upoštevati, da je praksa pokazala, da brez sposobnega, marljivega, in materialno preskrbljenega uslužbenstva občinska uprava ne uspeva. Zato so občinski uslužbenci prepričani, da ravnajo tudi v interesu dobre administracije, če pripomorejo s svojo zahtevo, da se vprašanje službenega razmerja obč. uslužbencev zadovoljivo uredi. Zato naj bi bankski svet izposloval, da se prejemki obč. uslužbencev izenačijo z onimi državnih ali banovinskih uslužbencev. Občinski uslužbenec na deželi mora tudi v veliki meri nositi socialna, kulturna in nacionalna bremena, ker se ne more izogniti dolžnosti, da deluje v nacionalnem in kulturnem življenju, da daje prispevke itd.

Občinski uslužbenci so prepričani, da bo g. ban upošteval njihove upravičene želje in da bo odločil, da se do danes še neurjen in brezpraven odnos občinskega uslužbenca do občine in obratno končno že uredi. Na jutrišnjem sestanku v Trebnjem pa bodo občinski uslužbenci povedali tisto, česar nočejo in ne morejo več zamočati. Iz obširne resolucije končno še posnemamo, da se na deželi ne bodo osnovali prehranjevalni odbori, ampak se bo to delo porivilo zopet občinskim uslužbencem, kajti oni so zmožni in morejo delati. Ali pa bodo to delo v resnici tudi zmogli pri splošno znani prezapoditvi, menda ni ničesar pomislil. Ali res merodajni gospodje ne vedo, da so bremena, ki jih danes prenašajo ti reveži, pretežka in da bo treba, če bo šlo tako naprej, pripraviti tudi nosilnice, da

VELIKI LETALSKI FILM V DVEH DELIH!
As Drumond
Kot dodatek: kulturni film Jadranske straže
»MLADINA PRI KRMLILU«

Senzacionalni letalski podvigi slavnega avijatika in junaka iz svetovne vojne na filmskem platnu. Neustrašene borbe v zraku in na zemlji, junakstvo in prisebnost letalskih pilotov v najpomembnejših situacijah.
JOHN KING — JEAN ROGERS.
Danes ob 16., 19., 21. uri, jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. — Pri predstavi danes ob 16. uri nastopi del moškega zbora »SLOGE« s kratkim koncertnim pevskim programom!
KINO SLOGA, tel. 27-30. Rezervirajte si vstopnice!

10. DAN PREDVAJANJA!
Volga, Volga
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri — jutri v nedeljo ob 10.30 dopoldne (matinejske cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Edinstven film, o katerem govori vsa Ljubljana z največjim navdušenjem!
RUSKA MUZIKALNA KOMEDIJA v stilu »nepozabnega« Pastirja Kostjeca. Najnovejšo delo istega režiserja in istega komponista Dunajevskega. Sijajni domisleki, humor in izvrstna muzika, ki preveva vsaj film!
V gl. vl. LJUBA ORLOVA.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
KINO MATICA, tel. 22-41.

DNEVNE VESTI

— Knjige Vodnikove družbe izidejo v drugi polovici novembra. Vsak naročnik prejme letos ilustrirano »Vodnikovo prakto 1941« z zanimivo, aktualno vsebino, povest Eda Držaja »Pod Špičko«, ki je prešla Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe, povest Ilke Vaštevove »Rožna devica«, ki se godi v napoleonski Ljubljani, in poljudno-znanstveno knjigo inž. Jakoba Turka »O rastlinski, ljudski in živalski prehrani«, delo, ki bodo zanj hvalježni vsi slojci, saj kaj podobnega še ne poznamo v slovenskem strokovnem slovstvu. Vse štiri knjige stanejo samo 20 dinarjev. Kdor ne bo pravočasno naročil Vodnikovih knjig pri svojem pošteniku ali naravnost v družinski pisarni, Ljubljana, Knafljeva 5, bo žal moral ostati brez letošnjega knjižnega darila Vodnikove družbe, ker je zaradi negotove dobe naklada omejena. Zato vsi brž med Vodnikovec!

— Diplomirala je v ponedeljek 14. t. m. iz matematike in fizike na filozofski fakulteti zagrebške univerze gđ. Mařenka Peteržela, hčerka g. inž. Cirila Peteržela, šefa gradb. oddelka pri direkciji drž. železnice v Ljubljani. Čestitamo!

— Proforski izpit. Včeraj je napravil proforski izpit z odličnim uspehom na ljubljanski univerzi Andolšek Ivan iz Novega mesta. Čestitamo!

— Zaprta cesta Jeperca—Labore sekcia v Kranju objavlja: Glede na obtežljivo preizkušnjo nadvoza preko železniške proge v Zalnici na km 640.530 drž. ceste št. 2, bo dne 25. oktobra 1940 zaprt promet za vsa vozila na drž. cesti št. 2 v odseku Jeperca—Labore med 7. in 19. uro. V tem času bo promet usmerjen tako-le: a) za promet v smeri Ljubljana—Kranj od km 632.150 (gostilna Bohine v Medvodah »nad klancem«) po banovinski cesti Medvoce—Mavrice—Labore in od tod po državni cesti; b) za promet v smeri Kranj—Ljubljana: od km 642.700 na Gastejnu po banovinskih cestah Strazišče—Suha—Jeperca in odtod zopet po državni cesti proti Ljubljani.

— Za mrtvega proglašeno. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglaši za mrtvega posestnikov sin pri Sv. Ožboltu pristojen na Kapljo Feliks Pupacher, ki je odšel leta 1917 na rusko bojišče od koder se ni vrnil.

— Razid družba. Po sklepu občnega zbora se je razšla podružnica Slovenskega čebelarstva društva Sv. Anton na Pohorju.

odstranijo težkoče in doseže likvidacija vseh naših terjatev, ki znaša nad 40 milijonov frankov. To vprašanje bo urejeno tako, da bo ustanova za kompenzacije s sedežem v Parizu razdeljena v dva dela, odnosno da bo imela dva sedeža enega v Parizu, drugega pa v Vichyju. Ustanove v Parizu bodo plačevale naše terjatve na področju zasedene Francije, one v Vichyju pa na področju nezasedene Francije. Tako bodo prišli naši izvozniki končno do svojega denarja za blago, izvoženo v Francijo že davno.

— Bograjski župan poseti Budimpešto. Madžarski listi poročajo, da bo beograjski župan Jevrem Tomić v kratkem vrnil poset budimpeštanskemu županu Karafiatu. Beograjski župan odpotuje v Budimpešto 25. oktobra ali 2. odnosno 3. novembra.

KINO MOSTE
Danes ob 20., jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri izbran spored:
Nezvesti zaljubljenec
Nemška šlagerkomedija
Hans Moser, L. Englich, T. Lingen
Jezdec osvetnik
KEN MAYNARD, borec za pravice tlačanih, v boju z nešteti sovražniki
V torek:
PARISKE NOCI (Vera Korene)

— Opozorilo uvoznikom, ki jim leži blago v španskih in portugalskih pristaniščih. Pozivajo se vsi jugoslovanski uvozniki, ki jim je običajno blago v španskih in portugalskih pristaniščih in na Kanadskih otokih, da se takoj obrnejo na ravnateljstvo za zunanjo trgovino, prometni odsek. Beograd, poštni predal 818, če tega še niso storili, da dobe potrebna navodila za uvoz svojega blaga v Jugoslavijo.

— Zrebanje loterije Sokola Ljubljana. Šiška bo neprekinjeno 28. decembra 1940. Cena srečja je 5 din. Posegajte po srečkah, ki jih dobite pri naših prodajalcih. 420—n

— Jesenski dan v gorah poživljuje človeka in ga navda z radostjo in vedro voljo. Ob večernih urah se pogreze gozd v neprednost, doline se zavijajo v vijoličasto meglo, vse leži v barvastem morju. Hitro se spušča jesenska noč. V daljnih dolinah migljajo luči kakor zvezde na prevrnjenem nebesnem svodu. Vsakomur je dostopen raj

Ing. JOS. DEDEK in soproga naznanjata, da se bo njiu hčerka
VIDA
danes poročila s poručnikom bojnog broda gosp.
JOŽETOM PRETNARJEM
V Ljubljani, 19. oktobra 1940.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 84, z dne 19. t. m. objavlja uredbu o spremembi § 248. zakona o izvršbi in zavarovanju, uredbu o centrali za kurivo, uredbu o prometu z gumami za motorna vozila, uredbu o spremembi člena 11. t. m. uredbu o draginskih dokladah za duhovništvo vseh konfesij, naredbu o izvrševanju člena 5. uredbu o prenosu poslov socialne politike in ljudskega zdravstva, spremembe in dopolnitve pravilnika o knjižnici, upravljanju in trošenju ostankov iz sklada za izdelavo vstopnic, ostalih taksnih obrazcev in za nočno takšno revizijo, spremembe in dopolnitve pravilnika o uporabi, vzdrževanju in amortizaciji potniških avtomobilov pri oddelku za davke ministrstva za finance in pri finančnih direkcijah, odločbo o pobiranju prispevkov za kartelni sklad, odločbo o činu raznih šol in tečajev, odločbo o činu trgovinskih šol, spremembo in dopolnitev člena 23. pravilnika o sprejemnih (oddajnih) radijskih aparatih, spremembe in dopolnitve pravilnika o delu v monopolnih ustanovah in pravilnika o zaslužku stalnih monopolističnih delavcev in razne objave iz »Službenih novic«.

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 8. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 111 dvorcih, svinjska rdečica na 35, kuga čelobne zalege na 15, nezmatosa na 3, steklina na 6, in garje na 1.

— Mali harmonikarji Pomladke Jadranske straže iz Domžal na Raketu. Jutri bodo gostovali mali harmonikarji iz Domžal v Sokolskem domu na Raketu. Njihov koncert se prične ob 19. Vabimo občinstvo, da se polnoštevilno udeleži tega svojevrsnega nastopa muzikalne domačinske mladine, ki slovi po svojih nastopih že po vsej Sloveniji. Videli boste malečke od 5. leta naprej, ki so nekateri pravi umetniki na tem priljubljenem glasbilo. Spored obsega poleg raznih duetov, kvartetov tudi lepe narodne plesne. Prodaja vstopnic ob 16. pri blagajni v Sokolskem domu. Popoldne ob 15.30 pa nastopi zbor v Cerknici v Sokolskem domu.

— Prihranki naših delavcev v Nemčiji. Vsi naši delavci, ki so bili ali ki so še na sezonskem delu v Nemčiji in so bili njihovi prihranki do 31. decembra 1939 blokirani, lahko ta denar dvignejo odnosno obračunajo potom našega Putnika v Berlinu.

— Odstranitev težkoče v plačilnem prometu s Francijo. Ker je Francija razdeljena v dva dela v zasedeno in nezasedeno so nastale velike težkoče in zastoj v izterjevanju naših trgovskih terjatev v Franciji. Zastoj traja že tri mesece, in z naše strani so bili storjeni vsi ukrepi, da se

kg; rafinirani spirit za pijačo franco kupčeva postaja brez skupnega davka 16.80 din kg, gorilni spirit 95—96% franco kupčeva postaja brez skupnega davka 12.50 din kg; surov spirit za proizvodnjo kisa franco kupčeva postaja brez skupnega davka 10 din kg; rafiniran spirit za proizvodnjo kisa franco kupčeva postaja brez skupnega davka 11 din kg; surov spirit za industrijske svrhe 13 din, širit za ojačenje vina za izvoz 10 din, rafiniran spirit za proizvodnjo izdelkov za uvoz 9 din in rafiniran spirit za privatna trošarinska skladišča v svrhu obdavčenja 20.80 din.

— Razstava nemške arhitekture v Beogradu. Ta razstava je zbudila v vsej naši javnosti, ne le v strokovnih krogih veliko zanimanje. Posebno pozornost so ji posvetili tudi najvišji čimtelji in znano je, da sta slovesni otvoritvi 6. t. m. prisostvovala tudi knez namestnik Pavle in knežinja Olga. Naglasiti je treba, da je to prva razstava nove nemške arhitekture v inozemstvu. Naša država je bila torej posebno počaščena. Strokovnjaki so laskavo ocenili razstavljene projekte. Nova nemška arhitektura izraža v resnici novega duha in glavni značaj razstavljenih del, ki niso ostala le na papirju, je v njihovi monumentalnosti, kar velja seveda predvsem za javna poslopja. Ker mnogim naši ljudje nimajo prilike, da bi pročili nova stavbna dela v Nemčiji sami, vladva vse čas za razstavo še tem večje zanimanje.

— Razširjena kontrola nad gospodarskimi podjetji. Kontrola nad domačimi in tujimi podjetji, uvedena 30. septembra je bila v večeršnjim dnem razširjena tudi na vsa druga gospodarska podjetja. Od sedaj spadajo pod kontrolo tudi komanditne družbe, družbe z omejeno zavezo, javne trgovske družbe in vsa sorodna podjetja. Vsa ta gospodarska podjetja morajo poslati deviznemu ravnateljstvu Narodne banke o udeležbi tujih državljanov pri njihovem kapitalu odnosno v podjetjih. Brez predhodnega dovoljenja deviznega ravnateljstva Narodne banke ne sme biti izplačana nobena dividenda ali zaslužek na kupone, ki so bili last inozemskih državljanov ne glede na to, ali se izplačuje denar v naši državi ali v inozemstvu.

— Konferenca tekstilne industrije preložena na 22. oktobra. Včeraj bi morala biti sklicana v Beogradu konferenca, da bi na nji razpravljali o osnutku uredb za organizacijo tekstilne industrije in uvoznikov bombaža, preje in umetnih sirovin. Na dnevnem redu konference, ki je zdaj preložena na 22. t. m., so tudi prejšnja vprašanja preskrbe s sirovinami, ki so že naročene.

— Izvoz fižola pod nadzorstvom. Na včerajšnji seji sveta za zunanjo trgovino so med drugim sklenili, da bodo uvedli tudi nadzorstvo nad izvozom fižola. Odkup fižol ali dovoljen samo Prizadu, Pogodu in našemu banovinskemu zavodu za prehrano.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo jasno in hladno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Dubrovniku 21, v Splitu in Kumboru 20, na Rabu 16, v Beogradu in Visu 14, v Zagrebu in Sarajevu 13, v Ljubljani 12, v Mariboru 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767.9, temperatura je znašala 1.0, na aerodromu —1.0 C.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, telefon 41-79

Film iz carstva žen, katerim je moški polbog

Bela sužnja

V glavni vlogi Viviane Romance
Predstave: danes ob 7. in 9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljek ob 7. in 9. uri

Prihodnji spored (v soboto 26. X.):

Gibraltar

Na splošno željo kinoobiskovalcev predstave ob 19. X. dalje: ob sobotah ob 7. in 9. uri, ob nedeljah ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljk ob 7. in 9. uri

— Delna ukinitve državnega poštnege potniškega avtomobilskega prometa. Zaradi pomanjkanja bencina je direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani prisiljena, da z 21. t. m. delno omeji poštne potniški avtomobilski promet na progah svojega področja kakor sledi: Na progi Brežice—Novo mesto odpade jutranja vožnja Kostanjevica na Krki odh. 5.05 v Novo mesto prih. 6.00 ter večerna vožnja iz Novega mesta odh. 21.21 v Kostanjevico na Krki prih. 22.12. Na progi Smartno ob Paki—Gornji grad—Solčava je ukinitvena vožnja iz Mozirja odh. 12.10 v Smartno ob Paki s povratkom v Mozirje prih. 13.37. Ob nedeljah in praznikih izostane vožnja iz Gornje grada odh. 15.10 v Smartno ob Paki, prih. 16.25 (po Zadroški dolini) ter s povratkom iz Smartnega ob Paki odh. 16.50 v Gornji grad prih. 18.20 (po Savinjski dolini). Namesto teh voženj se uvede ob nedeljah in praznikih zveza med Gornjim gradom odh. 16.10 in Radmirjem prih. 16.31 s povratkom iz Radmirja odh. 16.45 v Gornji grad prih. 17.13. Ta vožnja ima v Radmirju ob 16.41 zvezo na avtobus iz Solčave v Smartno ob Paki. Na progi Murška Soba—Rogaševci je ukinitvena zveza ob sredah, petkih in sobotah iz Rogaševcev odh. 13.25 v Murško Sobo odh. 14.30 in povratek iz Murške Sobe odh. 16.00 v Rogaševce prih. 17.05. Na progi Murška Soba—Gornja Lendava je ukinitvena zveza ob sredah, petkih in sobotah iz Gornje Lendave odh. 13.32 v Murško Sobo prih. 14.25 in povratek iz Murške Sobe odh. 16.00 v Gornjo Lendavo prih. 16.53. Ukinitvena je proga Murška Soba—Bohinj—Dolnja Lendava. Na progi

Ptuj—Sv. Andraž v Halozah—Ptuj je ukinitvena zveza ob nedeljah in praznikih z odhodom iz Ptuja ob 18.45.

— Grozen roparski umor. V četrtek po noči je bil storjen v Banjaluki grozen roparski umor. Umrjeni so bili bogati trgovec Salomon Hajim Poljokan, njegova žena Micka in 22letni sin Rafael. Roparski morilci so jih zaklali ob 3. ponoči. Umor je odkrila prva dekla, ki je prišla jutrat popravljat sobe. Trgovina Poljokan je ena največjih manufakturnih trgovin sredi Banjaluke. Vse kaže, da so morilci najprej zaklali trgovca samega, ko je trdno spal, potem so odšli v drugo sobo, kjer se je vnela srdita borba med njimi, trgovčevu ženo in sinom. Po umoru so preiskali vso hišo in prebrskali vse omare. Odnegli so kar so pač dobili dragocenega.

— Smrtina nečreča. V četrtek se je pripetila na državni cesti med Šibenikom in Benkovcem smrtna nesreča. Z avtomobilom se je peljal iz Knina gradbenik Todor Milošević. Pri vasi Zavič se je avto prevrnil in Milošević je obležal na mestu mrtve. Njegov sofer Vaso Rodić je pa zadobil tako težke notranje poškodbe, da mu tudi ne bodo mogli rešiti življenja.

— Na cesti ubit tat. Pri Baški Topoli so našli na cesti ubitega Adama Katana. Pokojni je bil star 47 let in znan kot velik prijatelj tujih koski.

— Važen izum vojvodinskega kmeta. Kmet Panta Lazić, iz okolice Sombora, je izumil nov poljedelski stroj, ki z njim istočasno seje žito in trosi po polju umetno gnojilo. To mu je omogočilo znatno zvišanje pridelka. Namesto 4—5 metrskih stotov pšenice na hektar jo je pridelal 33 stotov.

— Samomor učitelja. V Banjaluki se je v četrtek obesil učitelj Ismet Siladžić. Bil je duševno bolan in zamen je iskal leka svoji bolezni v bolnici. Končno je obupal nad življenjem.

Iz Ljubljane

—lj Poroka. Danes se poročijo gđ. Vida Dedkova z g. poručnikom bojnog broda Jožetom Pretnarjem. Uglednemu mlademu paru naše iskrene čestitke!

—lj Umrlj so v Ljubljani ob 11. do 17. t. m.: Marija Suhadolc, roj. Rihar, 73 let, hlišna posestnica, delavka v tobačni tovarni; Ivana Pogačar, sestra Natalija, 30 let, redovnica, sestra čudodelne svetinje; Vinko Jerina, 24 let, sofer-mehanič; Ursula Jamnik, 89 let, delavka tob. tov. v p.; Matija Znidaršič, 76 let, bivši učitelj jahalne šole; Ivana Hlede, roj. Turk, 64 let, branjevka; Rozalija Zelezničnik, roj. Biltenc, 49 let, vdova po drž. služitelju; Rudolf Petecan, 55 let, detektiv v p.; Franciška Brajer, roj. Babnik, 56 let, Bizovik; Anton Korosec, 28 let, učitelj glasbe. — V ljubljanski bolnici so umrli: Marija Mohorč, 40 let, zasebnica, Menges; Anton Pleško, 51 let, skladiščnik; Marija Klopčič, roj. Šekli, 51 let, žena jeniškega paznika; Ivan Hlede, 52 let, želez. delavec v p.; Ivan Šebalj, 19 let, sin posestnika, Freid 7, srečabar; Anica Bogataj, 3 mesece, hči delavke, Stara Loka; Marija Škodlar, roj. Bryl, 70 let, žena orožniškega podporočnika v p.; Anton Kolbe, 52 let, žandar, vodnik v p.; Svojeck, obč. št. Jurij ob Ščavnici; Lena Michitsch, 63 let, hšarica, Koče, obč. Kočevska Reka; Katarina Banovec, 43 let, poljska dninarica, Zajčji vrh, obč. Črnomelj; Neža Suligoj, roj. Vidič, 48 let, žena pek. mojstra.

—lj Film »Ladji in cowboy« v Unio! Iz naslova bi mogli sklepati, da gre za tako imenovani cowboyski film. V resnici pa nima s takšnimi filmi nič skupnega, temveč je prišlo ime Cowboy v naslov le zaradi tega, ker je preprosto dečko (Gary Cooper), v katerega se zaljubi mlado bogato dekle (Merle Oberon), po svojem poklicu cowboy. Film je družabna komedija, ki na prav izviran način poskuša pokazati, da bogastvo in slava ne moreta biti najvišji ideal, ki bi mogel človeka zadovoljiti.

To nam pokaže mlado dekle bogatega ameriškega sodnika, ki se pripravlja na kandidacijo za predsednika Združenih držav. Za volilni uspeh mu je potrebna pomoč visokega funkcionarja, ki se je zagledal v njegovo hčerko. Zato bi hotel, da se hči poroči s tem že starejšim gospodom. Ta pa se temu upre in s pomočjo svojega strica povzroči škandal, zaradi katerega misli oče, da mora poslati hčerko daleč od doma. Hči mora zato oditi v spremstvu dveh mladih strelčev v Florido, kjer se začne pravo dejanje filma. 240—n

—lj NA VSAKO MIZO LASKO PIVO

—lj Hans Moser in Ken Maynard sta nosila glavni vlog v dveh sijajnih filmih, ki jih predvaja ob danes naprej kino Moste. »Nezvesti zaljubljenec« je triumf komike Moserja, Thea Lingena in Lucie English. V filmu je toliko dovtipov in zamotanih scen, da je publika sama nazvala ta film šlager smeha. Pa tudi za tiste, ki ljubijo divji zapad bo poskrbel Ken Maynard in njegov konj Tarzan, ki navzlic neštetim nevarnostim sredi toče krogel privede pravico do zmage. Kino Moste Vas vabi, filmi so odlični, cene nizke, dostop od zadnje tramvajske postaje pa naravnost idealen, saj je kino oddaljen od nje le 100 korakov na levo proti gostilni Oražem.

—lj Ne več v Franciskanškem, temveč v Tavčarjevi ulici nasproti Prijeda, je sedaj strokovni urad Fr. Bazelj; ure, zlatnina.

—lj Po uredbi o pomožni vojski in državni obrambi so vsi moški jugoslovanski državljani od dovršenega 16. leta (rojeni 1. 1923 in dalje) do dovršenega 70. leta (rojeni 1. 1889 in starejši) sposobni za umsko delo, odnosno do dovršenega 65 leta starosti za tiste, ki so sposobni za telesno delo, z izjemo obveznikov vojaške sile, uvrščen v pomožno vojsko državne obrambe. Zaščitni urad mestnega poglavarstva v Ljubljani razpisal je dni po mestu tiskane pozive obveznikov pomožne vojske. Vsakdo, kdor prejme poziv, ga mora splošni natančno po rubrikah in ga v treh dneh od dne prejema osebno vrniti zaščitnemu uradu mestnega poglavarstva. Mestni trg št. 2, I. nadstropje soba 43 (nad prodajalno mestne elektrarne), kjer ga odda za to določenemu uradniku, ki bo izpolnjeni poziv pregledal z ozirom na točnost in popolnost izpolnjenih podatkov. Kdor bi ne prejel poziva, pa spada v pomožno vojsko se mora, če ima v Ljubljani domovinsko pravico ali biva v Ljubljani že vsaj tri mesece, kljub temu brezpogojno oglašiti na zaščitnem uradu in tam podati potrebne podatke. Osebe, starejše od izpolnjenih 70 let (umski delavci), oziroma od izpolnjenih 65 let (telesni delavci), se lahko javijo na lastno željo kot prostovoljni pomožne vojske. Ni pa se treba zglašiti osebam, ki spadajo med upravno in strokovno osebje in strokovne delavce v industriji, obrti, gozdarstvu, rudarstvu, prometu, gradbeni in sanitetni stroki in imajo že vojni delovni raspored. Ako kdo izmed njih prejme po-

živ, naj ga vrne zaščitnemu uradu in naj izpolni samo rubrike št. 1, 9 in 16. Kdor bi se ne javil na zaščitnem uradu, ako bi ne prejel poziva, z namenom, da se odtegne uvrstiti v pomožno vojsko državne obrambe ali kdor bi dajal napačne podatke ustno ali na pizovu, zapade kazni po čl. 82 uredbe o pomožni vojski državne obrambe (zaporna kazen do 2 let in denarna globa na 5000 din). Pripominjamo, da spadajo pod obveznost prijave tudi osebe, ki so zaradi nezposobnosti za vojaško službo, kakor tudi rezervni častniki, rezervni vojaški uradniki in obvezniki vojske sile, ki so ali še bodo oproščeni vpoklica k vojaškim enotam v mobilnem in vojnem stanju. Poudarjamo, da služba v pomožni vojski nikakor ni identična s službo v pasivni zaščiti, t. j. obrambi pred letalskimi napadi, in da razporeditev v pasivni zaščitni službi ne pravičuje nikogar, da bi se zaradi tega ne zgledil in ne mogel uvrstiti v pomožno vojsko državne obrambe.

—lj Pečena gos gostilna Lovšin. Pečena raca, gostilna Lovšin. Ocvrta piška, gostilna Lovšin. Pristna vina, gostilna Lovšin. 424—n

Peče—l FvsiDK žwnžč. sJlAT—CT
—lj Gostilna Martine, Zg. šiška, telefon 41—88. Danes in jutri domače kolone! Pečene in ocvrte piške vedno na razpolago! Vsako nedeljo koncert! 427—n

—lj Latkovno gledališče Sokola I otvori v nedeljo ob pol 11. uri sezono s fantastično lutkovno igro Jožeta Sornja »Jurček na Marsu«. Opozorjamo cenjeno občinstvo na to krasno igro, v kateri nastopa skupina eksotičnih Marsovcov. Deco pa bo zanimala tudi velika vesmirska raketa, velika marsovska žival in laboratorij inženjerja. Starši, nudite svoji deci zdravega razvedrila! Zdravo! 426—n

—lj Udrženje rezervnih podoficirjev kraljevine Jugoslavije podobor v Ljubljani ima svojo pisarno na Cesti 29. oktobra št. 19. — Uradne ure vsako sredo in soboto od 17.—19. ure, razen ob praznikih.

—lj Ljubljanska strelska družina obvešča vse članstvo, da so strelske vaje članstva na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti v Ljubljani — za letošnje leto končane, ter s tem letošnja strelska sezona zaključena. 425—n

—lj Plenarna seja aktskega odbora Vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane za vsesvetovno akcijo bo 24. t. m. ob 17. v sejni dvorani mestnega poglavarstva.

—lj Damsko žlato zapesnostu s črnim trakom sem izgubila od kina Sloge do Malgajeve ulice v petek zvečer med 21. in 22. Pošteni najditelj se naproša, da odda uro v upravi »Slovenskega Naroda« proti nagradi.

—lj Plesne vaje »Zarjek« bodo jutri ob 15. v dvorani hotela »Metropole« pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka. Začetniki točno ob 14! 428—n

Iz Celja

—c Društvo Rdeči križ v Celju bo o Vseh svetih pobiralo na pokopališčih prostovoljne prispevke in prosi vse, ki bodo ta dan obiskali grobove svojih dragih, da počastijo njih spomin z darom za Rdeči križ.

—c Nadaljevanje strelskega tekmovanja za celjsko strelsko okrožje bo v nedeljo 20. t. m. na strelišču v Pečovniku.

—c Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju vodi tečaj za rušino, francosko, nemško (začetni in nadaljevalni tečaj), angleščino in italijansko. Tečaji so ob večernih urah v drž. dvorazredni trgovski šoli v Celju.

—c Dve nesreči. Ko je 24letna posestnikova hčerka Josipina Flisova v Vinah pri Novi cerkvi pomagala v sredo nalogati pesno na voz, jo je konj, ki je bil vprežen v voz, brnil in desni kolik in jo močno poškodoval. Istega dne si je 61letna občinska reva Ana Slankova iz Laškega pri padcu na cesti zlomila levo roko v ramenu. Ponesrečenki se zdravita v celjski bolnici.

—c Nepojasnjen roparski umor. Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal v petek 37-letni, na Hum ob Sotli pristojni Albin Štih, delavec in prekopavalec z živino v Dražji vasi blizu Loč pri Poljčanah, zaradi razbojništva in usmrtnice. Štih je bil obtožen, da se je letos v noči na 31. maj v družbi neznanega storilca spizljal skozi Vucejev mlin v Dražji vasi v prvo nadstropje hiše, kjer sta spala mlinar Franc Vucej in njegova žena Marija. Po Vucejevi izpovedi je zahteval Štih od njega ključke blagajne in denar, nato pa napadel njega in njegovo ženo, pri čemer je prizadel Vuceju devet poškodb z nožem, njegovo ženo pa tako poškodoval, da je pozneje podlegla poškodbam. Napadalec je vzel iz Vucejevega žepa ključke, odprl blagajno ter vzel iz nje 1.400 din gotovine, 700 din vredno srebrno uro z zlato veržico in 410 din vreden samokres. Vucej je sprva označil dva druga moška kot storilca, pozneje pa je izjavil, da je izvršil zločin Albin Štih. V Štihanem stanovanju so našli orožniki suknjice in klubok, ki ju je imel Štih po Vucejevi izpovedi pri napadu na sebi. Štih je odločno zanikal krivdo in je izjavil, da je po nedolžnem zaprt. Sodišče je Štihanu oprostil, ker se ni moglo prepričati o njegovi krivdi.

—c V 14. kolu spominskega šahovskega turnirja dr. A. Schwaba, ki ga prireja šahovski klub Gaberje, so bili v četrtek zvečer doseženi naslednji rezultati: Fajš: J. Schneider remis, F. Schneider: Domanjko 1:0, Ahtik: F. Csörgö 0:1, Hajsinjer: Verčevnik 0:1, Golja: E. Csörgö 1:0, Medved: Slišković 0:1, Rajšek: Eših 0:1, Pukmajster: Mirnik 0:1, Habensuš: Regner 1:0. Stanje po 14. kolu: Josip Schneider 12½, F. Csörgö 12, Fajš 11(1), Golja 11, Mirnik 10, Verčevnik 9½, Habensuš 8½(1), E. Csörgö 8, Slišković 7, Regner 6(1), F. Schneider 5½(1), Eših 5(2), Domanjko 5(1), Hajsinjer 4, Medved 3(2), Rajšek 2, Ahtik 1, Pukmajster 0 točk.

—c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo 20. t. m. zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolenčevih ulici.

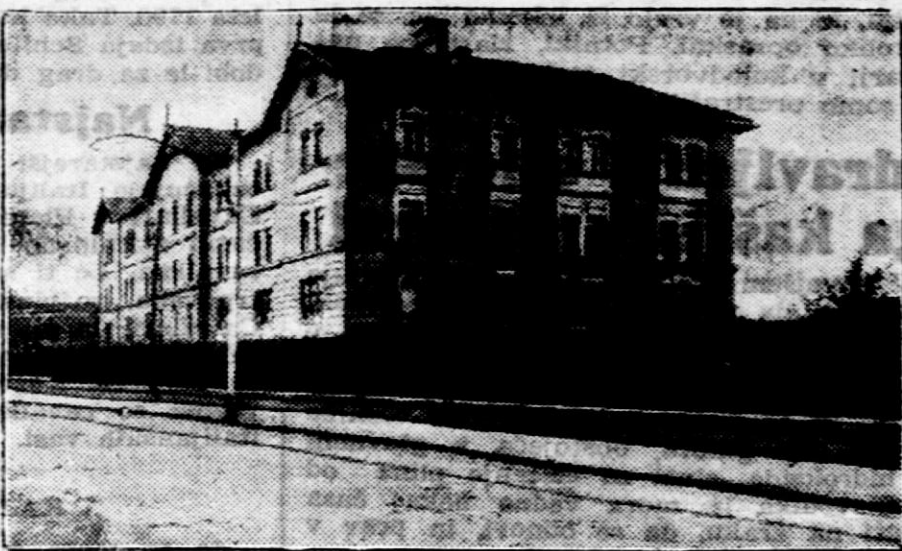
—c Sokolsko društvo Celje-matica opozarja brate in sestre na otvoritev tečaja za ritmične plesne vaje, narodna kola itd., ki bo drevi ob 20. v telovadnici mestne narodne šole.

Naši gluhanemi govore...

Ob 40 letnici gluhanemnice v Ljubljani, ki je njeno zgradbo omogočil ribniški dekan Ignacij Holzapfel

Ljubljana, 19. oktobra. Mnogo je Slovencev, pa celo Ljubljančanov, ki ne vedo, da stoji v Ljubljani na Zaloški cesti nasproti splošni bolnici gluhanemnice, ustanovi, kateri leči strašno človeško gorje — nemost, ki nudi pouk in vzgojo gluhanemu dečlu iz vseh delov Slovenije. Vendar pa stoji ta zgradba že od leta 1900 in bo praznoval prav v prihodnjih dneh štiridesetletnico svojega obstoja. Mnogo je tudi tistih ljudi, ki ne vedo, da se pri- uče gojenci v gluhanemnici živijo besednega govora ter z njim vsega potrebnega in koristnega znanja, katere podaja javna šola normalno razvitemu, polnočutnemu otroku. Ali je to zares mogoče? Mar ni to bajka, da se nauče gluhanemi govoriti? Saj vendar gluhanemi nimajo tiste pameti kakor drugi ljudje, ki imajo vse čute v redu razvite, ki slišijo in govorijo. Takšni so pomisleki in ugovori, takšno je mišljenje in modrovanje preprostim, zelo pogosto pa tudi izobraženim ljudem. Naša nepoučena javnost ima še vedno napačen nazor, da se vadijo gojenci v gluhanemnici nekakšnega »miganja« ali »kretanja« ter se le tako naučijo sporazumevati se z zunanjim svetom.

Za naš govor so potrebna pljuča, sapnik, jabolko, ustna in nosna duplina ter jezik. Napačno je mišljenje, da se človek nauči govora zato, ker sliši. Nikakor ne zato, temveč zato, ker ima vse poprej navedene govorne organe. Gluhoemu otroku, ki je telesno normalno razvit, ima popolnoma normalne govorne organe, zato pa tudi vse pogoje za govor. Znanost je uspela, da je našla možnost za tvornost in pogon govornih organov s pomočjo vida in tipa. Za to je potreben poseben strokovni pouk, sicer ne more tudi duševno zdrav gluhoemu otroku govoriti in mora ostati vedno nem. Tak poseben pouk lahko nudi le za to usposobljena in strokovno izobražena učna oseba, ki natančno pozna anatomijo govornih organov; poleg tega pa mora poznati tudi način, kako glasniki nastajajo, in zakone, kako se v govoru izpreminjajo. Ta veda je glasoslovje ali fonetika. Blstvo vokalne metode pri pouku gluhanemih, ki se dandanes uporablja na vseh takih zavodih, je v tem, da se nauči gluhoemu gojenec nastavljanje govornih organov prav tako, kakor jih nastavlja polnočutni človek, ko izgovarja glasnike in njihove zveze v zlogih, besedah in stavkih. Gluhoemu gojencu se mora predvajati nastava govornih organov za vsak glasnik, ki naj se razvije. Gojenec si nastavo govori ogle, nato pa, če je potrebno in mogoče, učiteljeva govorila tudi otoku in poskuša glas posneti. Polnočutni človek ne dojme glasu in govora le s sluhom, temveč tudi z vidom in tipom. Njemu je uho nekaj nadzornik nad govorom. Govor pa zaznavamo tudi z vidom, kakaj zavestno ali podzavestno gledamo gibanje govornih ust in lic govorečega človeka. Večina ljudi, zlasti pa otroci, gleda in pazi na ustnice tistih, ki govorijo, posebno se takrat, kadar poslušajo napeto pozornost.

Učitelj gluhanemih mora tmeti pri učni glasovnega govora zvrhano mero potrpežljivosti in predanosti, enako pa tudi gluhanem gojenec veliko in dosledno vztrajnost. Priprava za početni pouk gluhanemih so vaje, ki naj vzbudijo njihove duševne sile in zmožnosti, posebno še čut za posnemanje. Učenci morajo gledati na učitelja in paziti na njegov obraz, zlasti na ustnice. Gluhoemu gojenec naj pride do zavesti, da nima sapa le za dihanje, temveč tudi za izvajanje glasu. Za to so potrebne vezane dihalne in pihalne vaje: gluhanemi gojenci odpuhujejo kosčke papirja in kosce bombaža z roke in mize, da padejo na tla; s cevkami pihajo v skledo, napolnjeno z vodo, da žubori; vpihujejo gorčo svečo na mizi iz menjačice se razdalje, dokler ne ugasne; tulijo v papirnate troblice in zaznavajo tresenje na prstih itd. Njihova duševna zavest mora priti od vzroka do učinka. Pri tem jih opozarja učitelj na tresenje jabolka ter jih navaja, da si tudi sami otipajo grlo med proizvajanjem glasu.

Učitelj preide nato od takih vaj do razvijanja glasnikov. Paziti mora na to, da prav različno postavlja svoja govorila v nastavo za glasnik, ki naj ga izvaja. Gluhoemu otroku si pozorno ogleda nastavo, pri izreki glasnika otupa učitelja z eno roko na prsih, grlu, licu in nosu, drugo roko pa drži pred učiteljevim ustom in zaznava z njo značilni tok, sapa, ki izhaja iz njegovih ust. Ko začne sam posnemati izgovor glasnika, drži z eno roko otupa učitelja za grlo, drugo roko si položi sam sebi na grlo. Na ta način, z ogledovanjem, otipavanjem in posnemanjem se ustvarjajo in utrjujejo vsi glasniki. Vsek nov glasnik vežejo s prejšnjimi, že znanimi glasniki, soglasnike s samoglasniki v zlogih, te pa v besedi in nove pojme. Predaleč bi vedlo, da bi se spuščali v podrobnosti načina in metode izvajanja glasnikov (artikulacije). Za temeljno razumevanje tega naj zadostuje navedeno. Učitelj poučuje gluhaneme individualno, vsakega posebej. Izreko posnemanje glasnikov mora vedno znova popravljati in utrjevati, to pa ves čas učenja v zavodu. Na prvi stopnji, in še pozneje, če je potrebno, razvija in popravlja glasnike tudi pred ogledalom. Vanj gledata vstric učitelj in učenec, pri tem učenec primerja nastavo svojih govornih organov z ono učitelja. V ta namen je najbolj pripravno tri-dimenzionalno ogledalo. Gojenci se vadijo z novimi glasniki tudi čitanja in pisanja črk, tiskanih in pisanih, učijo se pa tudi sestavljanju jih v zloge in besede. Gluhoemu učenec pa mora odgovoriti tudi od drugih ust, ne le od učiteljevih. Nastava za posamezne glas-nike je pri vseh ljudeh sicer v bistvu enaka, vendar pa so tudi pri tem individualne razlike, ki naj jih gluhanemi razlikujejo. Pri izvajanju glasnikov in govora je treba paziti, da so usta osvetljena, zato je spoznavanje z gluhanemimi v temi in za hrbtno nemogoče. Vsek nov pojem učitelj ponazarja, t. j. imenuje ga po naravnem predmetu, ki ga gluhanemi gojenec lahko vidi, otipa, okuša in vonja. Če pa to nikakor ni mogoče, nadomestila slika naravnemu predmetu. Velike težave so pri raz-

vijanju abstraktnih pojmov, n. pr. duša, vest, greh, pravica, krivica, dolžnost itd. Tu je potrebno izvajanje od konkretnega, primerjanje, navajanje zgledov in podobno, pa še to pogosto brez gotovega uspeha. Tako vzgojen in šolan gluhoemu gojenec se nauči jezika v govoru in pisavi ter si pridobi znanja v vseh šolskih predmetih, kakor v računstvu, prirodopisu, zemljepis, zgodovini, risanju, ročnih delih itd. Napredovanje je pa prav tako odvisno od naravne inteligence kakor pri polnočutnih. S solanimi gluhanemimi naj ljudje vedno in povsod občujejo v glasovnem govoru in se dosledno izogibajo kretanja.

Po opisani načinu, glasovni ali vokalni metodi, se poučuje dandanes v vseh gluhanemnicah na svetu in tako tudi v zavodu za gluhaneme v Ljubljani. Do otvoritve ljubljanskega zavoda so se vzgajali gluhanemi dečki iz bivše Kranjske večinoma v Lincu, dečki in deklice Stajarske pa v Gradcu. V obeh zavodih so poučevali gluhaneme v nemškem jeziku, ki jim ni mnogo zalegal, kakaj doma se po večini niso mogli sporazumevati v tujem jeziku in so ga kmalu pozabili. Po dolgotrajnih pogajanjih med nekdanjo kranjsko deželno vlado in deželni odborom v preteklem stoletju je bila dozdana leta 1900 ljubljanska gluhanemnica v vzhodnem delu mesta na Zaloški cesti nasproti splošni bolnici. Zgradbo zavoda je omogočil ribniški dekan Ignacij Holzapfel, ki je volil v ta namen v svoji oporoki leta 1868 52.962 goldinarjev.

Ta glavica je narasla do leta 1900 z obrestmi in ostalimi manjšimi darovi vred na 725.000 kron. Pred svetovno vojno so se sprejemali v zavod gluhanemi otroci iz bivše Kranjske. Pozneje pa se je razširilo področje ljubljanske gluhanemnice tudi na ozemlje bivše slovenske Stajarske in na vzhodni del Koroške. Zato je razširjenje zavoda nujno potrebno.

Pravilno je, da se spominjamo ob 40letnici obstoja tega karitativnega zavoda plemenitega človekoljuba, ki je omogočil na slovenskih tleh tak pomemben socialen zavod. Ni znano, kako nagibi so ga vodili pri tem njegovem podjetju, vsekakor pa so bili plemeniti. Tudi sicer je o njegovem življenju malo znanega. Ignacij Holzapfel se je rodil 15. julija 1799 v Trzinu. Starši so imeli precejšnje imetje, zato so poslali sina v šole in je postal duhovnik. Že kot kaplan v Kamniku je začel kazati pisateljsko nadarjenost in je v družbi pisatelja Janeza Ciglerja in Ksaverja pl. Andriolija zaprosil ilirski gubernij v Ljubljani, naj mu dovoli izdajati poučno zabavni slovenski tehnik »Slavinjo«. Toda dunajski vladar se je bala vsakega, še tako nedolžnega slovenskega pokreta, in ni dovolila, da bi list izšel. Holzapfel je imel za nameravani tehnik pripravljenih več pesmi, ki so izšle pozneje v Kranjski Občlici. Sodeloval je tudi v Sloških Drobčinah, Bleiweisovih Novicah in Jeranovi Zgodnjah Danic, kjer je pridobil več skromnih svojih proizvodov. Ob nje se je obredil njegov sodobnik zbadljiv Prešeren z nagajivim epigramom: »Kako bi neki sladke pol Lesničnjak? Kako bi neki prave pol Levičnjak?« S tem je duhovito aludiral na njegov primek (Holzapfel) in na njegovega tovariša pesnika Levičnika.

Kot črnomoljski župnik je spisal Holzapfel tudi nabožno slovenske knjige. Leta 1848 je postal župnik in dekan v Ribnici, kjer je veljal kot dober in umen gospodar, med ljudstvom pa tudi kot zelo skopuščen. Zase je živel prav skromno in si je pridobil velikansko imetje. Že živijo v ribniški dolini zelo stari ljudje, ki se ga spominjajo kot silno strogega dušnega pastirja. Umrl je 21. januarja 1868. S svojo veliko zapuščino, s katero je omogočil postavitev ljubljanske gluhanemnice, si je postavil plemeniti dobrotnik neveljavlj spomenik.

Vsem stanovanjskim najemnikom

Sleheri stanovanjski najemnik bi moral biti član Društva stanovanjskih najemnikov

Ljubljana, 19. oktobra. Stanovanjski najemniki še vedno kljub večkratnim vabilom in dnevnim ne pristopajo k društvu kakor bi bilo želeli in kakor se je tudi pričakovalo, da se strne sleherni najemomelec v svoji organizaciji, ki bi potem mnogo bolj uspešno nastopala za pravice svojih članov. Čeravno je že razveseljivo število najemnikov, ki se zavedajo velike važnosti in neumornega dela tega društva za maksimiranje najemnin, etazne akcije, raznih intervencij in nasvetov, uvedbe stanovanjske zaščite itd. pristopilo in je društvo že v 29 primerih uspešno interveniralo ali članom koristno svetovalo, manjka le še vedno veliko število privatnih državnih in banovinskih uslužbenec, upokojencev, delavcev itd., ki spadajo vsi v naše vrste.

Eno najvažnejših vprašanj vsakega gospodinjstva je vprašanje stanovanjske najemnine, ker če pomislimo, da mora velik del najemnikov dati okoli 35 do 50 odstotkov svojega mesečnega zaslužka samo za najemninu in zato omejiti vse ostale življenjske potrebščine do skrajnosti, je naravno, da se morajo najemniki stanovanja in poslovnih prostorov zaradi dosege znižanja najemnin organizirati, kajti posameznik ne doseže ničesar.

Normalno in pravilno bi bilo, če bi šla za najemnine stanovanja le šestina rednih mesečnih prejemkov. Ker pa dosedaj vzdolž naporom raznih društev stanovanjskih najemnikov pravice uvedbe tega vprašanja ni bilo mogoče doseči je potrebno, da vsi najemniki v društvih stanovanjskih najemnikov združimo moči in v močni organizaciji vodimo borbo za znižanje najemnin stanovanjem in poslovnim lokalom. Zato nujno vabimo vsakogar v njega lastnem interesu, da se vsak najemnik brez razlike stanu takoj včlani v našem društvu. Članarina znaša le 12 din letno, ki jo lahko utrpil prav vsak poedinec, če pomisli na koristi, ki jih je že in ki jih bodo uživali stanovanjski najemniki talarat, ko bo imelo društvo število članov in s tem tudi moč.

Uredba o stanovanjski zaščiti

Posebna uredba določa, kdaj se smejo odpovedati stanovanja in lokali

Beograd, 19. okt. p. Ministrski svet je izdal uredbu, ki omejuje pravico hišnih lastnikov glede odpovedovanja stanovanjskih in poslovnih prostorov. Uredba določa, da sme hišni lastnik odpovedati najemniško pogodbo samo:

1. če stanovanje ali poslovni prostor rabi za sebo ali za svoje oženjene sinove in omožene hčere;
2. če je treba zgradbo porušiti in na mesto nje zgraditi novo;
3. če najemnik ne plača najemnine najkasneje v enem mesecu od dne, ko bi jo moral plačati;
4. če najemnik uporablja ali izkorišča prostore v druge svrhe, kakor je njihov namen, ali v nasprotju s pogodbo, daje prostore v podnajem ali jih namerno, odno-mno po malomarnosti kvari, tako da se poskodbijo;
5. če najemnik ali njegovi sostanovalci ali njihovi podnajemniki nemoralno ali pohujljivo živijo v stanovanju ali če hudo otežujejo bivanje hišnemu lastniku ali drugim stanovalcem v zgradbi;
6. če so bili najemnik ali člani njegove rodbine sodno obsojeni zaradi kaznivih dejanj, prizadejanih hišnemu lastniku ali članom njegove rodbine, razen v primeru,

da so bili k takemu dejanju od njih iz-zvani.

Razveljavljajo se vse določbe najemniških pogojev, ki so bile že sklenjene ali se bodo sklenile, kolikor so v nasprotju z gornjimi določili, ki veljajo v primeru pro-daje tudi za novega lastnika zgradbe.

Odpovedi strankam, sporocene pred uve-ljavljenjem te uredbe, se bodo, kolikor do tega dne niso bile pravno veljavne, preso-jale po določbah te uredbe.

Uredba stopi v veljavo z objavo v »Služ-benih novinah« ter velja zaenkrat za dobo enega leta.

Iz Metlike

Prodaja življenjskih potrebščin. Da se normalizira nakup življenjskih potrebščin in da bi se nekateri na škodo splošnosti ne zalagali čez mero in tako oteževali blago potrebam splošnega konsuma, je sresko načelasto odredilo, da producenti in trgovci racionalizirajo prodajo blaga svojim strankam v količinah, ki ustrezajo njih do-seđanji potrebi. Enako se racionalizirajo pro-daje blaga nanaša tudi na ostale konsume, ki niso stalni odjemalci producentov ali trgovcev. V to se vsi vtiči v predmeti,

ki spadajo ali bodo spadali pod kontrolo cen.

— **Vadno za naše izseljence.** Mnogo ti-stih, ki so si morali iskati zaslužka v tuji-ni, zlasti v Nemčiji, a so imeli s pošilja-njem prihranjenega denarja domov nepri-jemnosti in težave, je iz Bele Krajine. Zda-se je temu toliko odpomoglo, da morejo vsi naši izseljenci v Nemčiji do konca 1. 1939 prihranjene zneske poslati v domovino po današnjem klirinškem kurzu. Podatke, ki obsegajo ime in bivališče izseljenca, kje in kdaj je delal, kje je denar in od kdaj, zne-sek v markah, in na kateri naslov naj se pošlje, je treba javiti pristojni občini, ki te podatke zbira.

— **Kontrola sodov.** Do nadaljnjega se ne bo več uradovalo pri postaji za kontrolo sodov v Črnomlju. Zainteresirani vinski trgovci in gostilničarji lahko v primeru potrebe zahtevajo uradnika zaradi pregleda

in zigosanja sodov na svoje stroške na kraj sam.

— **Pregled konj in voz.** V nedeljo 3. no-vembra bo za občino Metlika mesto pre-gled vseh konj, voz in konjske vprege. Vsi lastniki konj in naštetega so pozvani, da jih privedejo ob 6. uri jutraj. Dohod k pre-gledu je od cerkvice sv. Martina proti go-stilnici Kremesec, odhod pa od Kremesca po novi cesti navzdol. Vrstni red pregleda bo razviden z oštevilčenega pozivnega listka, ki ga prejme vsak lastnik. Živina ne bo zigosana. Kdor bi ne privedel zahtevanega k pregledu, bo primoran naslednji dan vo-diti k pregledu v drugo mesto na lastne stroške in trpeti tudi stroške za občinskega spremljevalca. Za živino, ki bi slučajno v tem času obolela, je lastnik dolžan, na dan pregleda komisiji predložiti zdravniško potrdilo.

Bratom in sestram na meji — pomoč!

Živimo v dobi, ko marsikod padajo mejniki, ko se rušijo državne tvorbe, ko se človeštvo zvija v mukah, povzročenih po strahovitih potresih. Zavedati se moramo, da le narodi z močno narodno zavednostjo in borbenostjo ne izginjajo s pozorišča zgodovine.

Naš narod, po pesnikovi besedah star težkih tisoč let, živi in hoče živeti. Slediti mora plemenitemu zgledu naše jugoslovanske udarne in junaške preteklosti. Strniti se mora v bratski vzajemnosti, sam mora pomagati svojim socialno šibkejšim sloyem. Narod je živo bitje, ki ga je treba negovati in zdraviti, da bo zmogel rasti in odpora.

Družba sv. Cirila in Metoda, ki ima v svoji več kot polstoletni zgodovini za-pisanih že veliko število dobrih del v prid našemu narodu, priredi letos na nedeljo dne 10. novembra po slovenski zemlji veliko narodno zbirko v pomoč bratom in sestram na naših mejah. Kraljevska banska uprava v Ljubljani je zbirko odobrila za vse kraje svojega področja in priporočila učitelstvu vseh šol, da sodeluje pri tem dnevu.

Pozivamo zato vse naše podružnice, da po vseh naših mestih, trgih in va-seh skupno z ostalimi društvi takoj pri-čnejo s pripravi in naj izvedejo zbirko. Kjer ni podružnic, naprosamo dru-ga narodna društva, da takoj ustano-

vijo v ta namen posebne odbore, ki bodo nalogo prevzeli in izvedli: v kra-jih, kjer pa tudi to ne bi bilo možno, smo prepričani, da bo imela naša druž-ba vsaj enega posameznika, ki se bo za stvar zavzel in jo izvedel v dobro zla-sti naše obmejne mladine po geslu:

»Mal poloji dar domu na oltar!«

Po šolskih zavodih pa bodo k vse-stranskemu uspehu tega dne pripomo-gli g. profesorji in učitelji na način, kakor so se že mnogokrat izkazali, ka-dar je katerokoli narodno obrambno društvo prosilo njihove pomoči.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Meto-da se zaveda truda, ki je vsepovsod združen z izvršitvijo tako širokega na-črta. Zato bo ostalo trajno hvaležno vsem in vsakomur, ki se bodo s plemenito vnemo potrudili za letošnjo narod-no zbirko.

V zavesti velikega pomena takega dela v prid bratom in sestram na meji, pa smo globoko prepričani, da bo le-tošnja narodna zbirka častno uspeša.

Popoln uspeh prizadevanj naj doka-že našo narodno zavest, zato naj bo so-delovanje pri narodni zbirki častna dolžnost slehernega Slovenca.

Bratom in sestram na meji — pomoč!

Vodstvo Družbe v. Cirila in Meto-da v Ljubljani.

Križanka

1	2	3		4	5	6	7
8			9				
10		11		12			
13			14	15		16	
		17			18		
19				20			
21			22			23	
24	25		26			27	
28		29		30	31		
32					33		
34				35			

Pomen besed

Vodstvo: 1. vesel dan v letu, 4. ruska reka, 8. Gotovčeva opera, 9. vrsta ptice, 10. grška črka, 12. hajpljiva tekočina, 13. kem. znak za prvinjo, 14. družinski član, 16. nikančica, 17. razbojniško dejanje, 19. afriška reka, 22. nemška reka, 24. predlog, 26. osebni zaimek, 27. pogojni veznik, 28. poljski pridelek, 30. grški slikar, 32. živinska krma, 33. odedek makedonske ko-njenice, 34. reka v Črni gori, 35. grški bog. Navpično: 1. bajeslovni krilati konj, 2. ruska reka, 3. riba, 4. Nušičeva veselolgra, 5. sorodnik, 6. angleški državnik, 7. reka na Poljskem, 11. egipčanski bog, 15. vrsta gledališke igre, 17. del živalskega telesa, 18. tatarski poglavar, 20. madžarsko krti-no ime, 21. mesto v moravski banovini, 23. slovanski bog, 25. stara srbska dežela, 26. otok v Sundskem otočju, 27. glasbilo, 29. dvojica, 31. gostija, praznovanje.

Rešitev križanke, objavljene prejšnjo soboto

Vodstvo: 1. Baku, 4. Irun, 8. in, 9. kobila, 11. han, 13. Milan, 14. Amon, 16. seno, 17. čuk, 19. ces, 21. tuš, 23. tok, 25. miš, 28. obol, 29. dama, 32. Molat, 34. Hus, 35. ataman, 37. He (helij), 38. žara, 39. Ivan. Navpično: 1. Bihac, 2. Anam, 3. uk, 4. ihis, 5. rilec, 6. ulanec, 7. Nanos, 10. om, 12. Noč, 15. Nut, 18. Kum, 20. sobota, 22. šid, 23. Tomaž, 24. kolar, 26. šah, 27. ba-sen, 29. lama, 31. muha, 33. ta, 36. ni.

Radioprogram

Nedelja, 20. oktobra: 8. Jutrnji pozdrav. — 8.15: Duet citer (gđc. Slavka Peklar in g. M. Hebein). — 9. Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Lambert Ehrlich). — 10.15: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 11.45: Narodne pesmi ob spremljanju klavirja (sestre Stritarjeve, g. prof. M. Lipovšek). — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Kmečki trio. (Oddaja prekinjena od 14.30 do 17.). — 17: Kmetijska ura: Gnojenje vinogradov (g. Vladimir Ku-ret). — 17.30: Kranjskogorsko zabavno po-poldne. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Za boljšo voljo (plošče). — 20: Tamburaški orkester (vodi L. Karmelj). — 20.45: Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Valčki in polke (plošče). Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 21. oktobra: 7. Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Poljski napavi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Na-povedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14:

Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Duševno zdravstvo (g. dr. A. Breclj). — 18.20: Ko-roške narodne (plošče). — 18.40: Slovenski narodni zemljevid (g. Bogo Grafenauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacio-nalna ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Hudo-mušnosti (g. Fr. Lipah). — 20: Smetana: »Libuša«, slavoslovna uvertura (plošče). — 20.10: Moliere: »Tartuffe«, komedija. (Iz-vajajo člani Narodnega gledališča v Ljub-ljani.) — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert radijskega orkestra. (Konec ob 23. uri.)

Torek, 22. oktobra:

7. Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Mandoline in balalaj-ke (plošče). 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 14.15: Šolska ura: Ob 40letnici gluhanem-nice (g. Zdravko Omerza). — 18: Solistični koncert: violoncelo (g. prof. Šedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek). — 18.40: Viri in izraba energije (g. prof. Miroslav Adlešić). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Gospodinska posvetovalnica (ga. Helena Kelhar). — 20: Okrogli napavi (plošče). — 20.30: »Pisana majolka.« Je-senski narodni spored. (Sodeluje radijski komorni zbor in radijski orkester, dirigent D. M. Šijanec). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (plošče). Konec ob 23. uri.

Sreda, 23. oktobra: 7. Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Nekaj komornih zvokov (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Pisano polje (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Dober urnik — pot do uspeha (g. Janko Slicherl). — 18.20: Mladinska ura: Spom-nijajmo se grobov naših pesnikov in pisateljev (g. prof. Fr. Vodnik). — 18.40: De-lavsko sodišče (g. Stane Golob). — 19: Na-povedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere; v prvem odmoru: Glas-beno predavanje (g. ravnatelj Vilko Uk-mar). v drugem odmoru: Napovedi, poro-čila. Konec ob 23. uri.

Z Jesenic

Brivski mojstri so povišali tarifo. V četrtak zvečer so imeli brivski mojstri se-tanek, na katerem so zvišali tarifo za vsa brivska in lasničarska dela za okoli 25 %. Nova tarifa je stopila takoj v veljavo. Po-višanje tarife je glede na povišanje cen vsem življenjskim potrebščinam razumljivo. Tudi brivci in lasničarji morajo živeti. Upamo, da bodo primerne poviška de-ležni tudi brivski pomočniki in pomočnice. — Slaba cestna razsvetljava. Nekatere ceste in ulice so v nočnih urah slabo raz-svetljene. Medtem ko ima glavna cesta, ki vodi skozi mesto, razmeroma dobro raz-svetljava, so nekatere ceste in ulice med kolodvorom in Savo skoraj v temi. Tako sta samotna Skladnična ulica in gornji del Kralja Petra ceste brez vsake luči. Tudi Čojzova cesta in pot skozi Hrenovco imata slabo razsvetljava. Občani prosijo občinsko upravo, da bi tudi temu okolišču čimprej oskrbela primerno razsvetljava.

— Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. popoldne) velfilm z galiske fronte v svetovni vojni »Hotel Imperial«. V glav-nih vlogah Isa Miranda in Ernest Verhees. Med dodatki kratka šala in vojni tehnik. — Sledi velfilm »Union Pacific«. — V jesenskem protituberkuloznem dis-panserju ob ordinari v zimskem času zdravniški specialist vsako sredo od 10. do 16. ure. Obiskovalcem dispanzerja, ki pri-hajajo z vlaki, svetujemo popoldansko ordi-nacijo. — Vodstvo dispanzerja.

Kako dočakati starost 100 let?

Sedem pravil zavarovalnega uradnika — Iz knjige zdravnika kralja Friedricha Viljema II

Vsak izmed nas ali vsaj večina bi rada dočkala visoko starost na tem svetu, čeprav pravimo o njem, da je dolina solz. Vsako živo bitje se oklepa življenja tembolj, čimbolj se približuje koncu. Malo je ljudi, če so iskreni, ki si vsaj skrivaj ne žele dočakati visoke starosti. Marsikdo bi rad dočakal sto let ali pa še nekaj čez. Vprašajmo take stare ljudi, kako so živeli, da so dočkali tako visoko starost. Večina nam povedo prav nasprotno od tistega, kar smo pričakovali. Kajti ljudje se močno razlikujejo, kar velja tudi za zelo stare. Zato ni lahko zvedeti od njih v čem je zapopadna umetnost dolgega življenja, po katerem hrepene vsi fanatiki življenja.

Goethe

Toda zavarovalnice za življenje, ki se v tem pogledu nikoli ne zmotijo, so rešile tudi vprašanje visoke starosti in odkrile pravi recept. Ravnanje neke zavarovalnice je namreč sestavljeno iz sedem pravil, katerih naj se drži vsak kdor hoče dolgo živeti. Kaj mora človeku podaljšati življenje?

1. zakonska zveza podaljša človeku življenje za 10,5 let,
2. nekadišci si podaljšajo življenje za 12,3 leta,
3. abstinenca podaljša življenje za 9,7 let,
4. spanje pred polnočjo podaljša življenje za 11,5 let,
5. zgodnje vstajanje podaljša življenje za 13,8 let,

6. uživanje kefirja in jogurta podaljša življenje za 12,3 leta,

7. vegeterijanska hrana podaljša življenje za 14,8 let.

Kdor se torej drži teh pravil si podaljša življenje za celih 85 let. Seveda je pa to samo pobožna želja zavarovalnega uradnika, ki je bil nemara še posebej plačan za svoje nasvete.

Pred 150 leti je napisal zdravnik kralja Friedricha Viljema II. Kristof Viljem Hufeland takrat zelo slovečo knjigo: »Makrobiotika ali umetnost podaljšanja človeškega življenja«. Pisal jo je osem let in prevedena je bila v 12 jezikov. Hufeland je bil navdušen pristaša naravnega zdravljenja in med drugim je priporočal za doseg visoke starosti: Utrujajte svoje organe, oddaljite čimbolj izčrpanje svojih življenjskih sil, ne zapravljajte svojih moči, razmnožite svoje življenjske sile s pravilno prehrano in načinom življenja. Hufeland je smatral, da moramo gledati vzroke takega življenja v čezmernosti in ljubezni, v pomenuženju v otroških letih, v preveliki obremenitvi duševnih in telesnih sil, v čezmernosti v jedi in pitju, v lenobi, vrtoglavoosti in strahu pred smrtjo. Po njegovem mnenju človek ne sme biti preveč občutljiv. Preobutljivost ljudi umirajo prej nego robustnost in flegmatičnost. Vse to velja seveda še zdaj.

Večina starih ljudi vam pove, da je živela zmerno in trezno. Jeza in razburjenje zelo škoduje zdravju. Dolgo in pravočasno spanje, vsega do gotove mere, ne preveč pa tudi ne premalo dela, nobene požrešnosti, skromnost in treznost, to je zlata srednja pot, ki so jo hodili vsi zelo stari ljudje. Vsi stoletniki tudi priporočajo ne jesti preveč mesa in masla. Turek Zaro Agha, ki je dočakal 160 let in je umrl leta 1934, je jedel večinoma neolusčen riž, maslo, kislo mleko, kruh in slaščice. Neka 120 let stara žena je priporočala kislo zelje in klobase, divjačino, ribe in surovo sardje. Neka druga žena, ki je dočkala 103 leta, se je hranila podobno, samo da je odklanjala paštete in krompir. Vsi stari ljudje prisegajo na mlečno juho in sočivo. Zelo stari Francozi pa morajo imeti vsak dan tudi čašo dobrega vina. Pol litra ali liter vina na dan daje podaljša Francozom življenje.

Prof. Gueniot, ki je dočakal 105 let, je trdil, da nikoli v življenju ni preveč jedel. V zadnjih letih je umrlo malo ljudi od lakote, pač pa mnogo od požrešnosti. Mnogi stari ljudje pravijo, da so ohranili vse življenje čisto vest in da se morajo tudi svojemu duševnemu miru zahvaliti za dolgo življenje. Zunanji red in notranja uravnoteženost sta važna pogoja za doseg visoke

starosti. Mirno življenje brez vrstolomne naglice in živce razjedajočega truda po možnosti daleč proč od bučnega sveta, to je potrebno človeku, ki hoče dolgo živeti.

Zaro Agha

Iz tega bi lahko sklepali, da nam more življenje naših dni, razvijajoče se pod vplivom še vedno naraščajočega strojnega tempa, življenje samo skrajšati. Statistika pa nam govori drugače. Povprečno človeško življenje je zdaj daljše nego je bilo prej in še vedno povprečna starost narašča. Vzrok tiči v znatno izboljšanih higijenskih in zdravstvenih pripomočkih, velikem napredku modernega zdravništva in tudi v socialnih delovnih pogojih. Sicer pa lahko v splošnem rečemo, da je vsak človek tako star kakor se čuti. Lahko je star 70 let pa je iz biološkega vidika še mlad. Razlikovalci govorijo razen o astronomskem letu tudi o biološkem. Goethe je bil star 72 let, ko je preživel svojo drugo puberteto in se zaljubil v 19-letno dekle. Drugi del »Fausta« je nastal, ko je bilo Goetheju blizu 80 let.

Seveda je pa dolgotrajno človeško življenje odvisna tudi od podnebja. V srednji Evropi je zelo starih ljudi razmeroma malo. Tu je namreč izprememba temperature prenapla in preobčutna. Ugodnejše je podnebje v primorskih deželah, ker ni tako velikih skokov v temperaturi. Angleži in Japonci imajo dvakrat toliko stoletnikov kakor jih je v Srednji Evropi. Italijani pa celo trikrat. Mnogo stoletnikov živi v Jugoslaviji in Braziliji, največ pa v Bolgariji, deželi predpolnočnega spanja, jogurta in kefirja.

skopa. Temelina poteza obeh aparatov je bila transformacija fononov v elektrone, kar pomeni transformacijo svetlobe v električni tok. Vsi jevali so se torej vprašanje dali bi ne bilo možno na preprosto napraviti elektronsko sliko na fotografski plošči.

To misel je uresničil leta 1935. Lallemand. V njegovem aparatu se transformira optična slika zvezde v elektronsko sliko, ki da po primernem povečanju v elektronskem optičnem sistemu podobnem sistemu elektronskih mikroskopov, počejo sliko na fluorescirojočem senčniku ali na fotografski plošči. Ta teleskop je bil doslej konstruiran samo v laboratorijski opremi. Verjetno je pa, da bo izpopolnitev njegove praktične konstrukcije prinesla zvedoslovcem mnogo večje pridbitve nego dosedanjim največjim daljnogledom, delujočim z običajno svetlobo. In tudi dosedanja tehnika refraktorjev in reflektorjev ogromnih dimenzij je baš na meji med prakso in teorijo. Elektronski teleskop pa odpira v povsem enostavnih razmerah čisto nova pota znanosti.

Lokomotiva v kolo-dvorski restavraciji

V Buenos Airesu se je pripetila nedavno tuđna železniška nesreča. Kakršne najbrž svet še ne pozna. Na postajo pacifiške železnice v Reirre je privozila lokomotiva in na kretnici je zavoila v tovarni vlak. Se preden je mogel ustaviti lokomotiva, je odletel strojevodja na peron. Lokomotiva jo je pa ubrala kar brez nje naprej. Drvela je proti postajnemu posloju in privozila do perona. Tam je sk čila s tira. Lahko si mislimo presenečenje in tudi strah množice potnikov. Ko so videli, kako je treščila lokomotiva v postajno poslopje, porušila steno in zavozila v kolo-dvorsko restavracijo, podirajoč pred sobo stole in mize, ki so jih bili natakariji pravkar pokrili za obed.

Morda bi bila lokomotiva vozila skozi

veo restavracijo in porušila tudi nasprotno steno, da ni naletela na oviro v obliki železnega stebra. Treščila je vanj in se ustavila. Tedaj je pa naglo skočil na njo drugi strojevodja in jo ustavil. Razen manjše kmetne škode ni bilo večjih izgub. Na tudi človeške žrtve ni zahtevala ta čudna nesreča nobene. Potnikom se je zdelo kakor da jih je čudež obvaroval, da jih lokomotiva ni povozila. Samo strojevodja, ki ga je vrglo iz lokomotive, se je nekoliko opraskal. Potniki, zlasti pa natakariji v kolo-dvorski restavraciji so se na samo prestrašili.

Zdravljenje oslovskega kašlja v plinarni

V novem času se vedno bolj potrjuje domneva, da otrokom, ki jih muči oslovski kašelj znatno olajša, če se lahko mude v plinarni in da ta neprijetna bolezen celo povsem izgine. Blagodejni učinek imajo hlapi, ki se širijo iz uporabljenih čistilnih gmet. Ta gmeta, obstoječa v glavnem iz hidroksida, služi za čiščenje plina od žveplovodika in mora vedno nekaj časa ležati na zraku, da se obnovi, in prav v tem stanju učinkuje zdravilno.

Dr. Kraus pravi, da so videli delavci v plinarni v Stuttgartu že pred 40 leti, da se do oslovski kašelj ozdravi v plinarni. Zato so se izposlovali od uprave dovoljenje, da so se smeli njihovi otroci, oboleli za oslovskim kašljem, igrati na čistilni gmeti na dvorišču plinarne. Zdal so tudi v Leipzigu sklenili na ta način zdraviti oslovski kašelj, obenem pa zdravniško preiskati in ugotoviti kako daleč se da ta bolezen ozdravi v plinarni. Če se domneva v celoti potrdi, bodo zdravniki skušali dobiti iz čistilne gmete zdravilno snov in potem bo mogoče zdraviti oslovski kašelj brez plinarne.

Nov električni kabel

V polaganju kablov je dosegla moderna tehnika zadnje čase nove velike uspehe. Važen pripomoček pri polaganju kablov bo nova umetna snov, ki se odlikuje z redkimi izolacijskimi lastnostmi. Kabel prihaja zdaj v poštev tudi za prenos slik na daljavo, ko gredo po njem valovi od enega aparata do drugega. V ta namen je potreben nov električni kabel, ki se razlikuje od dosedanjega s tem, da sta oba vodila položena koncentrično. Kot izolacijski material med notranjim in zunanjim vodilcem služi nemški material stiroflex v obliki trakov. Po dveh takih kablilih lahko istočasno prenašamo 200 govorov, razen tega pa še slike.

Zelo važna je zunanja zaščita kablov, ki morajo biti absolutno odporni proti vodi in vremenskim nepravilnostim tudi v tropskih krajih. V kemičnih podjetjih, kjer so električni stroji ali pa črpalke na električni pogon, morajo biti kablji odporni tudi proti olju in kislinam. Zlasti ta pogoj ni bil izpolnjen pri dosedanjih kablilih, ovitih s svinčnim plaščem. Tvrda Siemens je zato izdelala plašč za kable iz protodura, nove umetne snovi, ki se da segreta lahko oblikovati. Pogosto se zahtevajo tudi ognja varni kablji. V takih primerih jih je treba izolirati s keramičnimi snovmi, odpornimi proti vročini do raztopitve kovinastih prevodnikov v kablju.

Privlačna kuhinja

V Filadelfiji je vzbudila splošno pozornost nagla kariera blesnega kuharja na ladji Mulley De Patricia. Mož je služil 12 let na vodni ladji, potem se je pa naselil v Filadelfiji, kjer je odprl gostilno. Ljudje so mislili, da si z njo ne bo pomagal, ali da bo celo požrla njegove prihranke, pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Njegov jedilni list je kmalu privabil na tisoče gostov.

Na jedilnem listu se je namreč pojavilo nad 30 posebnih eksotičnih jedi. V Mulleyjevi gostilni se dobe vse poslastice od največjih dobrot kitajske kuhinje do najprijetnejših jedi Eskimov. S temi poslasticami je Mulley že v prvih treh mesecih zaslužil več nego si je mogel prihraniti skozi vseh 12 let službe na vodni ladji. Zdal je zaposlenih v njegovih jedilnicah že nad 100 uslužbencev in Mulley spada že med najbogatejše prebivalce Filadelfije, čeprav je star šele 37 let. Tudi ta primer kaže, kaj vse lahko doseže podjeten in iznajdljiv človek, ki ima po vrhu še srečo.

Najdražje knjige sveta

Razen za prvo na roko pisano knjigo, okrašeno s krasnimi inicijalkami — na takih knjigah so delali menihi po samotnih pogostih cel desetletja, — se zbirali zelo zanimajo tudi za prve tiskane knjige. Te so se pojavile okrog leta 1500. Takih knjig je bilo okrog 40.000 in okrog 450.000 izvodov. Zbirali si pa prizadevajo dobiti prvi izvod vsake knjige. Gre jim zlasti za knjige iz tiskarne Gutterberga in njegovih naslednikov. Take knjige iz let 1545 do 1555 pridejo v prodajo zelo redko.

Prvi večji Gutenbergov tisk, takozvano 32 vrstično svetopisje, je najdražja knjiga na svetu sploh. En izvod te knjige na pergamentu je dosegel cen nad en milijon frankov, izvod na navadnem papirju pa okrog 350.000 frankov.

Tudi prve izdaje slavnih čitateljev se plačujejo zelo drago. Prvi izvod Shakespeara iz leta 1632 so najdražji. Isto velja za prve knjige Goethejeve »Fausta« iz leta 1790. Taka knjiga velja več tisoč. Tudi prva izdaja Schillerjevih »Razbojnikov« se dobi le za drag denar.

Najstarejša pošta

Za najstarejši pravi poštni urad sveta označujejo Italijani mesto Napiazza del Cavallari v Florenci, kjer se je v davnih časih zbiralo do 1.200 poštinih slov zvalnih cavallari. Le ti so raznašali prva uradna, trgovska, ročinska in ljubavna pisma. Cavallari, ki so se pozneje imenovali deželni sili, so prejimali pisma za Sieno, Rim in Benetke. Ko so se pa pojavili poštni vozovi so cavallari polagoma izginili iz italijanskih vasi.

KAJ VE OČKA

da se mora človek pošteno truditi, če hoče preživeti rodinjo;
da takoj vse boli želodec, če je doma le malo ruma;
da ni dobro igrati se z električnim vodom;
da bi bilo treba zapreti vsakogar, kdor meče na hodnik lupine banan;
da bo jutri deževalo, ker ga bolj kurje oko;
da bi bil kot mladenič jedel tudi kamele;
da je pa za zdaj pametneje paziti na želodec;
da on nereda mnogo govori, če pa že kaj reče, da to drži;
da je vedel, da na to srečko ne bo nič zadel;
da bi bilo nekatere sorodnike, ki pogosto prihajajo k nam, bolje oblačiti nego krmiti.

Iz Krškega

— Prosvetni dan sevnškega sokolskega okrožja. Zima se bliža s hitrimi koraki in naše sokolske edince so že pridno začele s telovadbo, pa tudi s prosvetnim delom. Prosvetni odbor, ki si je nadel že letos spomladaj na svoji seji nalogo, pospešiti prosvetno delo Sokola v sevnškem okrožju, je že takrat sklenil privedi jeseni prosvetni dan, na katerem bodo nastopila vsa društva okrožja. Vpoklicali pa so to delo zelo težko ali celo onemogočilo, tako da ne bomo dobili res prave slike prosvetnega dela Sokola v našem Posavju. Vendar pa bo priveditev v obliki prosvetne akademije, ki bo jutri v Sokolskem domu v Sevnici, nudila lepo sliko sokol. dela. Bogat program bo nudil še tako razvijalnemu človeku res zadovoljiv užitek. Posebnost tega dne bodo gotovo mladi krški Sokolci in Sokolice, ki bodo nastopili s sokolsko pesmijo pod vodstvom br. Vutkoviča. Njihov program obsega vse sokolske koraknice, ki so jih vestno naštevali. Razen glasbenih točk orkestra in recitacij bo pa tudi igra br. Špicarja: »K luči«, ki jo bodo igrali Sokoli iz Radeč. Tudi telovadnih točk ne bo manjkalo in bo torej res vsakomur ustreženo. Upamo, da ne bo nikogar iz naše bližine, ki bi jutri ne pohitel v Sevnico ter tako podprl sokolsko prosvetno delo. Torej, bratje in sestre, jutri na svidenje v Sevnici! — Zdravo!

— Učiteljski so zborovali. V soboto dopoldne je bil v prostorih meščanske šole v Krškem občni zbor učitelstva krškega srezja. Udeležba je bila zelo lepa. Po uvodnih besedah predsednika tov. Vanica in prisrčnem govoru gosta so sledila poročila funkcionarjev. Iz njih je razvidno, da združeno prav lepo napreduje in nudi tudi na zunan enotno sliko. Lansko leto se je društvo sicer cepilo v dva dela, ker je bila oddaljenost nekaterih članov prevelika ter se niso mogli udeleževati sestankov, vendar pa sta oba odbora delala soglasno z največjim razumevanjem. Med slučajnostmi je pač vzbudila največje zanimanje poročilo sokolskega upravitelja Jožeta Pirca od Sv. Duha, ki je izjavljal daljšo debato, o pouku kmetijstva v ljudski šoli. Tov. Pirc se je postavil na stališče, da je naš narod predvsem kmetijski in da je nujno potrebno, da se dala učiteljskim kandidatom temeljitejša izobrazba v kmetijski stroki. Znanje, ki ga prinese iz šole, je pomanjkljivo in brez potrebne prakse ter tako mladi učitelj ne more nuditi kmetu tiste opore, ki mu je potrebna zaradi lastnega pomanjkanja znanja in prakse na tem področju. Zato je zastopal stališče, da bi bilo nujno potrebno, da se uvede na učiteljskih inštitutih petega letnika rajši obvezno posejanje kmetijske šole vsaj eno leto, kjer bi se kandidati lahko teoretično izpopolnili, praktično pa izobrazili v kmetijstvu. Sledila je daljša debata o tem vprašanju, nato pa volitve delegatov za skupščino JUU. Občni zbor je pokazal, da naše učitelstvo prav pridno deluje med našim narodom in se zaveda svojih nalog ter skuša pomagati ljudstvu kjer koli le more.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Danes bomo rabili štirinajst delavcev, — je dejal prvi glasno in jih začel takoj izbirati. Zadoštoval je površen pogled in nekaj kratkih vprašanj. Samo najmočnejši so prihajali v poštev. Kdor je predlozil gladoval, je moral zopet oditi. Townsend je bil videti med temi od skrbi in pomanjkanja izčrpanimi postavami še dobro rejen in krepak.

— Vaše ime? — ga je vprašal na pragu stoječi mož.

— Kennilbury.

— Ali ste že delali in kje? — je vprašal mož na pragu. Toda na Townsendar odgovor sploh ni pazil, ker se je že obrnil k naslednjemu kandidatu.

— Sprejet! Nadaljujmo!

Čez nekaj minut je bil seznam poln.

— Končano! Zaključili smo, — je dejal mož na pragu in namignil sprejetim delavcem, naj mu sledi.

— To je šlo lažje, nego sem upal, — je pomislil Townsend sam pri sebi, stopajoč s svojimi tovariši skozi vrata. Zdal so bili na novo sprejeti delavci v tovarniških prostorih.

9

Tu je šlo vse z bliskovito naglico. Komaj je prišlo teh štirinajst delavcev v prazen in pust prostor, že so jih pričakovali inženirji.

— Michaud! — je zaklical mož, ki je bil sprejel Townsendar in pokazal nanj, — mislim, da bi bil tale za vas. Videti je zdrav in krepak.

Pred Townsendar je stopil mož nizke, toda krepke postave. Nekaj časa ga je motril, kakor da mu hoče prodrati v dušo, potem mu je pa namignil, naj mu sledi.

Molče je odšel detektiv za njim. Pot je vodila skozi delavnice, kjer je kipele in bučalo delo. Potem sta pa prišla na mirnejše in hladnejše hodnike. Townsend se sam ni vedel, zakaj se je na enem hodniku naenkrat obrnil in obrnil se je prav tedaj, ko je nekdo zaprl svoj fotoaparat in odšel po hodniku v nasprotno smer.

— Tristo vragov, — se je posvetilo detektivu v glavi, — mene so fotografirali.

To je bilo zlo. Toda v tistem trenutku se je obrnil tudi inženir. Detektiv si je prizadeval dati svojemu obrazu takoj zopet ravnodušen izraz, toda to se mu ni posrečilo.

— Čemu se čudite? — je vprašal inženir in ga vprašujoče premotril izpod obrvi. Ko je pa opazil nedolžen izraz Townsendarovega obraza, je pripomnil mirneje: Pri nas vsakega delavca fotografirajo.

Detektiv se je bil ta čas že obvladal.

— Mislim, da je to zelo lepo, — je odgovoril spretno. — Čudim se samo, da mi fotograf ni stisnil v roko listka z opozorilom: »Pravkar ste bili fotografirani.« Namignil se je, toda ta smeh je bil

nekam krčevit. Inženir je molče nadaljeval svojo pot, dokler nista prišla do vrat.

Val vročine jima je udaril v obraz. Tu vladajoče bučanje je bilo malone nezno. Sporazumevati se je bilo mogoče samo, če je človek kričal na vso moč. Močna kladiva so udarjala po nakovalih. Mase barv, ki so se kuhale v velikih kotlih, so cvrčale in prasketale, slišalo se je brnenje motorjev in škripanje težko natovorjenih vagončkov. Skratka, vladal je kaos najrazličnejših zvokov. To pa ni bilo samo kaos za uho, temveč tudi za oko. Različne postavke so žvigate sem in tje, videle so se bliskovite kretnje in malone avtomatično premikanje rok... In vendar si mogel ob natančnejšem ogledu opaziti, da teče tu vse po določenem načrtu. Železna disciplina, volja poedinca, močnega poedinca, je vladala tu. Ta volja je silila vse te ljudi, da so se premikali in delali kakor marionete.

Townsend je imel že v mnogih tovarnah priliko opazovati delo. Že opetovano je občudoval disciplino in marljivost zlasti tam, kjer so delali delavci na akord. Toda tu je takoj nekaj obrnilo naše njegovo pozornost — nikjer ni videl nobenega delavca, ki bi vsaj za trenutek počival. Nikjer si ni noben delavec privoščil niti najkrajšega oddiha. Brez prestanka se je tu delalo, kričalo, vlekló in potiskalo.

— Evo tu! — je zaklical inženir Townsendaru, — tu je vaše mesto. Tu, to ročico je treba potisniti na desno, točno po tridesetih sekundah jo je treba spet potisniti na levo, potem primite tu, potegnite in čez petnajset sekund potisnite ročico zopet na desno. Tu imate točen časomer. Ste razumeli?

Townsend je hotel krikniti nekaj v odgovor.

— Niti besede! — je zaklical inženir. — Opazujte! Zdal poskusite sami! Če ne boste znali, vas takoj odslavimo.

Townsend je prikimal z glavo. Vražja strela, to je šlo hitro. Zdal je bilo treba stisniti zobe in delati, sicer bo prej postavljen čez prag, preden je prišel v tovarno. Mirno je motril kretanje, ki mu jih je bil inženir pokazal. Ni bilo težko zapomniti si jih. Gotovo bo pa mnogo težje ponoviti te kretnje vsak dan, skozi mnogo in mnogo ur... Brez odmora... vsak dan.

Detektiv si je z roko obrisal potno čelo.

— Pazite! Da vidimo zdaj vas! — je zaklical inženir.

Townsend je prisilil svoje misli, da so se obrnile v drugo smer. Začel je delati. Pograbil je ročico in jo potisnil na desno... trideset sekund... na levo... potegnil je za ročico... petindvajset sekund na desno...

Naprej! Inženir je dvignil roko. Nekje je moral nekdo kakor on sam opaziti to kretanje, ker se je začel stroj pred njim naenkrat tresti in kolesje se je zavrtelo. Čez nekaj sekund je tekel njegov stroj prav tako, kakor drugi okrog njega. Krepko in glasno.

Townsend je delal. Potiskal je ročico desno in levo. Dve minuti — pet minut, deset minut. Ko se je obrnil, inženirja ni bilo več. Aha! On, Townsend je napravil izpit in bil je nameščen. Torej samo naprej!

Ukinjeni vlaki

S ponedeljkom, 28. t. m., bo tudi v Sloveniji spet nehale voziti več brzih in potniških vlakov

Beograd, 18. okt. p. Zaradi štednje in ojačenega tovornega prometa bo od ponedeljka 28. t. m. dalje ukinjenih nekaj vlakov tudi v območju ljubljanske železniške direkcije.

Ukinjeni bodo brzi vlaki Beograd—Jesenice št. 2, ki odhaja iz Beograda ob 9.02, Ljubljana—Beograd št. 1, ki odhaja iz Ljubljane ob 4.48, Jesenice—Ljubljana št. 3, ki odhaja iz Jesenice ob 7.47;

potniški vlaki na progi Ljubljana—Postojna vlak št. 638, ki odhaja iz Ljubljane ob 23.25, in obratni vlak št. 633, ki odhaja iz Postojne ob 7.25;

Celje—Velenje vlak št. 9120, ki odhaja iz Celja ob 19.03, in obratni vlak št. 9121, ki odhaja iz Velenja ob 20.33; Slovenj Gradec—Dravograd—Meža vlak št. 9124, ki odhaja iz Slovenj Gradca ob 5.24, in obratni vlak št. 9125, ki odhaja iz Dravograda ob 20.37;

Ljubljana—Novo mesto vlak št. 9217, ki odhaja iz Ljubljane ob 16.58, in obratni vlak št. 9926, ki odhaja iz Novega mesta ob 15.56; Kočevje—Grosuplje vlak št. 9311, ki odhaja iz Kočevja ob 4.10, in obratni vlak št. 9322, ki odhaja iz Grosuplja ob 6.13;

Maribor—Prevalje vlak št. 9018, ki odhaja iz Maribora ob 10.40, in obratni vlak št. 9019, ki odhaja iz Prevalj ob 14.55;

Trebnje—Sevnica vlak št. 9419, ki odhaja iz Trebnja ob 18.55, in obratni vlak št. 9322, ki odhaja iz Sevnice ob 19.21;

Pragersko—Čakovec vlak št. 1123, ki

odhaja s Pragerskega ob 9.11, in št. 1118, ki odhaja s Pragerskega ob 21.49, ter obratna vlaka št. 1129, ki odhaja iz Čakoveca ob 12.10, in št. 1127, ki odhaja iz Čakoveca ob 19.38; Ormož—Murska Sobota vlak št. 8720, ki odhaja iz Ormoža ob 10.11, in obratni vlak št. 8729, ki odhaja iz Murske Sobotice ob 10.22; Ljutomer—Gornja Radgona vlak št. 8822, ki odhaja iz Ljutomera ob 6.10, št. 8829, ki odhaja ob 11.15, in št. 8814, ki odhaja ob 14.16, ter obratni vlaki 8813, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 8.03, št. 8829, ki odhaja ob 10.05, in št. 8825, ki odhaja ob 15.10;

Ljubljana—Kamnik vlaki št. 8424, ki odhaja iz Ljubljane ob 21.20, t. 8420, ki odhaja ob 16.20, in št. 8844, ki odhaja ob 8.10, ter obratni vlaki št. 8423, ki odhaja iz Kamnika ob 20.05, št. 8419, ki odhaja ob 14.29, in št. 8415, ki odhaja ob 9.47; Kranj—Trzin vlak št. 8518, ki odhaja iz Kranja ob 22.21, in št. 8512, ki odhaja ob 9.05, ter obratna vlaka št. 8517, ki odhaja iz Trzica ob 20.18, in št. 8513, ki odhaja ob 10.49;

Jesenice—Rateče Planica vlak št. 8620, ki odhaja iz Jesenice ob 8.09, in št. 8632, ki odhaja ob 12.10, ter obratna vlaka št. 8613, ki odhaja iz Rateč ob 9.28, in št. 8625, ki odhaja ob 14.59.

Potniški vlaki na progi Jesenice—Rateče Planica št. 8622 in 8623 ter na progi Ljubljana—Kamnik št. 8423 in 8424 bodo vozili le ob nedeljah.

Živilski trg

Ljubljana, 19. oktobra.

Naposled smo le dočakali lepo vreme na tržni dan. Vreme je važno čim prej, na našem trgu, ker od njega je odvisno, kako bo založen trg. V tej jeseni še ni bilo bolje založen s krompirjem na debelo, kar smo lahko vsaj delno pripisovali slabemu vremenu, ne samo špekulaciji. Da res vsi kmetje ne špekulirajo s krompirjem, se je izkazalo danes: na trgu je bilo okrog dvajset voz krompirja, kar je še vedno malo v primeri z dobro založenim trgom v prejšnjih letih. Vendar je bilo blaga v primeri s povpraševanjem skoraj dovolj.

Tudi mraz že vpliva na naš trg. Kmetice prihajajo zdaj na trg že pozneje, ker so jutra hladna in zato ni več takšnega navala na zelenjadni trg kakor prejšnje tedne. Pričakovati moramo, da se bodo zdaj cene zelenjave ustale, to se pravi, da se zelenjava ne bo več pocenjevala, temveč bo začela dražiti. Glavnata solata je zdaj že precej draga, nekoliko lepše glave so po 1.50 din. Pecen je še endivija, ki se tako kmalu ne bo še podražila. Med zelenjavo je še vedno dovolj cvetače. Že nekaj časa pa ni več napredaj nekaterih vrst sočivja, kakor na primer kumar, tudi paradižnikov je že malo ter so podražili na 6 din kg.

Kmetje niso posebno dobro založili sadnega trga. Pozne vrste brusnic, ki jih je bilo malo, so prodajali po 5 din, nekoliko lepša zimska jabolka pa po 5 do 7 din kg. Tudi kostonja je letos manj napredaj kakor prejšnja leta. Prodajajo ga po 3 din liter. Hruške še vedno prodajajo izabela, ki se je pa precej podražila. Nekatere gospodinje ne poznajo razlike med grozdem žilnatih trt in samorodnih ter se ozirajo le na ceno. Zdaj je izabela po 7 din kg, pozne vrste žilnatih grozdja pa so po 14 do 16 din. Nenavadno draga so letos orehova jedra, po 35 din kg, medtem ko so bila spomladi še po 25 din, še bolj so se podražile rozine, za celih 100 %, kajti spomladi so bile po 10 do 14 din kg, zdaj so pa po 28 do 30 din. Kaže, da bodo letos prišle potice iz mode.

V jutrnjih urah so prodajali kmetje krompir na debelo po 1.80 do 1.90 din kg. Do devetih so posamezni vozniki še vedno dovažali krompir. Danes je bilo precej gorjenskega krompirja. Razen krompirja je bilo napredaj tudi precej fižola prepelčarja po 6 din kg in zeljnatih glav po 75 do 80 par kg ali po dinarju glava.

Iz Trbovelj

Jugoslovanska unija za zaščito otrok, krajevni odbor, sporoča, da ima svoje poslovne prostore v občinskem domu, soba št. 14, II. nadstr. Stranke se sprejemajo med uradnimi urami od 8. do 12. in od 15. do 18. ob ponedeljkih, sredo in petkih.

Občni zbor bo imel v soboto Sokolsko društvo Trbovlje v Sokolskem domu ob 20. z naslednjim dnevnim redom: Otvoritev letne skupščine, poročila funkcionarjev uprave, poročilo župnega zastopnika, predlogi za izvolitve nove društvene uprave in slučajnosti. Sokol Trbovlje pričakuje, da se bodo skupščine udeležili vsi člani in članice, ter da bodo sklepili in smernice za delo v novem poslovnem letu sprejeti pri polnoštevni udeležbi.

Osebnost. Na trboveljski železniški postaji sta premeščena prometnika Ciril Uloga in Sevnica in Stanislav Krašovec na Jesenice.

Pozor na okuženo vodo. Po vodni preiskavi Higijenskega zavoda v Ljubljani je voda v javnem vodnjaku v vasi Retje (za cerkvijo Retje) okužena in kot taka

neuporabna. Prebivalstvo vasi Retje se zaradi tega strogo opozarja, da sme uživati vodo iz zgornjega vodnjaka šele, ko je prekuhana!

Prebivalstvo vnovič opozarjamo, da je najskrajnejši rok za zamenjavo starega kovanega denarja po 1 din 20. oktobra t. l., starega srebrnega denarja po 20 din pa 31. oktobra. Po preteku teh rokov starega denarja ne bo mogoče zamenjati niti pri blaginjah Narodne banke niti pri državnih finančnih ustanovah. Hkrati se opozarja občinstvo, da je skrajni zakonski rok za zamenjavo starega srebrnega denarja po 50 din potekel 16. avgusta t. l. in da se sedaj ta denar ne more več zamenjati.

Krvav konec ličkanja koruze

Krško, 18. oktobra

V soboto zvečer so se zbrali fantje iz Leskoveca pri Krškem pri Arhu Alojziju, posestniku in gostilničarju v Leskovcu, kjer so ličkali koruzo. Kmalu po 23. so končali delo, nakar jih je povabil gospodar še v gostilnino sobo ter jih pogosti s pižmo. Kmalu se je pa vnel preprič med Arhom Jožetom iz Leskovca in Jancem Ivanom, ki se je končal tako, da je Arh udaril Janca dvakrat po licu. V gostilni je bil kmalu vzpostavljen red in so fantje odšli iz hiše, le Arh Jože je ostal v njej. Kmalu pa se je vrnil Janc klicat Arha, naj gre ven. Čim pa je prišel ven, so ga ostali fantje obkrožili in ga je eden vprašal, zakaj je Janc udaril. Nastalo je prekanje in je nekdo udaril Arha z desko po rami. Razvil se je takoj pretep, v katerem so vsi fantje naskočili Arhu, ki je potegnil iz žepa nož in se začel braniti. Pri tem je prerezal Arhu Francu treh ter mu prizadejal smrtno nevarno rano, nadalje je ranih trikrat v levo roko Bogoljna Jožeta in Bizjaka Alojzija v prsi, katerega rana pa je lahka. Težko ranjenega Arha Francu so naložili na voz in prepeljali v krško javno bolnico, kjer je bil takoj operiran, vendar pa je njegovo stanje precej nevarno.

Oblast je uvedla obširno preiskavo, da ugotovi prave krivice pretepa. Vsekakor pa bi bilo dobro vse udeležence primerno kaznovati ter vsaj nekoliko omejiti število medsebojnih fantovskih obračunavanj, če že tega ni mogoče povsem preprečiti.

Iz Radeč

Obvezne telesnovzgojni tečaj pri tukajšnji obrtni šoli. V ponedeljek 21. t. m. prične na tukajšnji obrtni nadaljevalni šoli obvezni telesnovzgojni tečaj, katerega so dolžni posestati v smislu zakona o telesni vzgoji in določbi kralj. ban. uprave vsi vajenci in pomočniki obrtne in trgovske stroke, rojeni v letih 1921. do vključno 1926. Telesno vzgojni tečaj bo vodil šolski upravitelj g. Adalbert Božič vsak ponedeljek od 1/8. do 7. ure zvečer. Vajenci in pomočniki se bodo najprej seznanili s teoretskimi osnovami teh telesnovzgojnih stvari, čemur bodo sledile tudi praktične vežbe in pouk v orožju. Vse prizadete delodajalce svarimo, da dajo vajencem in pomočnikom v smislu zakona o telesni vzgoji prosti čas, da se tečaja lahko udeležijo. Vsak izostanek je treba opravičiti pred pričetkom pouka. Vsi neposlušni bodo v smislu čl. 23. istega zakona kaznovani.

Sokolsko gledališče. Tukajšnje sokolsko gledališče bo gostovalo v nedeljo v sevniskem Sokolskem domu s simbolično Jakob Spicerjevo igrjo »K luči«. ki jo je

igralo pretekli mesec z največjim uspehom v Radečah. Igrjo »K luči« naj bi videli sleharni Sokol. tako pomembna in sodobna je!

— Odhod dveh učiteljev. Pretekli petek sta odpotovala iz Radeč učitelja gđ. R. Potokar in Rudolf Bratko. Oba sta sprejeta na višjo pedagoško šolo v Beogradu, kjer prične v ponedeljek že predavanja. — Bratko je poučeval v Radečah dolgo vrsto let, Potokarjeva pa komaj eno leto. Oba sta bila med mladino zelo priljubljena. Želimo jima mnogo uspeha v Beogradu.

DOBRO POZNA MAMICO

— Čuj, sinko, ali pride mamica kmalu? — Da, ne bo treba dolgo čakati, pravkar so namreč vzeli iz izložbe zadnji kiobuk.

Iz Gornje Radgone

Triletni otrok zanetil požar. Na Ivanjskem vrhu je požar upepelil velik vinčarsko hišo in gospodarsko poslopje ustanove Admont iz Gornje Radgone, kjer je služboval kot vinčar s svojo številno družino Jože Kozar. Požar je nastal tako, da je 3letni sinček vzel v kuhinji vžgalice ter se v odsotnosti staršev igral v bližnji gumna, kjer je zažgal papir, dokler se ni vnela slama. Del gospodarskega poslopja

in gumno je bil lesen, a slamo krit ter se je radi tega kaj hitro razširil požar tudi na ostalo poslopje in ga upepelil do tal. Na kraj požara so sicer prihiti gasilci iz Ivanje in Očeslave, vendar je bilo reševanje težavno, ker je bil požar začet že vse poslopje. Škoda znaša okrog 25.000 din, je pa tem občutnejša, ker je požar uničil vinčarju sploh ves letošnji pridelek žita, slame in sena.

Osebnost. K pošti v Ljubljano je premeščen poštni uradnik g. Franc Dolenc. V svojem poldrugetnem službovanju v Gornji Radgoni je bil v službi ko-rekten uradnik, napram strankam uslužen in ustrežljiv, izven službe pa prijeten veseljak in družabnik in kot tak ljubljani v vseh krogih. Želimo mu na novem mestu mnogo sreče in zadovoljstva. Na železniški postaji je nastopil službo prometnik g. Aleksander Brajnik, ki je bil premeščen semkaj iz Zagorja ob Savi. Želimo mu med nami prijetno bivanje in mnogo uspehov.

Olepevalna dela na Spodnjem griču. Ker so tlakovalna dela na banovinski cesti skozi Gornjo Radgono, v kolikor so bila predvidena za to leto, že končana, urejuje sedaj občina skupno s tujsko prometnim in olepevalnim društvom občestne hodnike in pločnike. Prostor od postajnega poslopja mimo občinske hiše je že dokončno urejen ter so sedaj pričeli z urejevanjem glavne ulice na Spodnjem griču. Vsa dela

vodi za tujsko prometno in olepevalno društvo ing. Vladimir Knez, za občino pa predsednik občinskih podjetij Hrastelj. Dela hitro napredujejo ter bodo predvidoma do konca tega meseca končana.

Razstava jadranskih letal. Tukajšnja jadralska skupina bo imela v nedeljo 20. t. m. svoj velik praznik. Vsa doslej zgrajena jadralska letala ter modeli bodo ob dopoldanskem urah razstavljena na obsežnem občinskem dvorišču, kjer bo ob 10.30 krat doslej zgrajenih letal.

Za pomoč besarabskim Nemcem organizirajo tukajšnji apaški Nemci pod vodstvom zdravnika dr. Rudolfa Hötala v Apačah že drugi transport žena in deklet, ki bodo prihodnje dni odpotovale v Zemun ter bodo tamkaj dodeljene kot samaritanke za pomoč skozi našo državo potujočim besarabskim Nemcem.

Iz Poljčan

Prestanek »vinjske rdečice«. Svoji čas odrejeni veter, polic. mere glede »vinjske rdečice« v dvorcih Pahole in Kugler Terezije iz krajih Pekel, Novake in Poljčane so zdaj ukinjene.

RADOVEDNA MLADINA

— Striček, pokaži mi kolena. — Čemu pa, Mihec? — Zato, ker je dejala hišnica, da delaš na stara kolena neumnosti.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Pernice

izgotovim na željo takoj po izbiri perja. Razno PERJE in PUH vedno v veliki izbiri na razpolago

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PRVOVRSTNO CEPLJENO TRSJE

divjake korenjake, na raznih podlagah, nudi Zihor Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškancji. Zahtevajte cenik! 2333

CIPRESE

za vrtno ograje in pokopališča v vseh velikostih in večjo množino božičnih dreves ugodno dobavi Franc Dolenc, Predvor 2384

LESNE INDUSTRIJE

Če želite nabaviti prvovrsten jarmenik, se takoj oglašite v trgovini strojev Dovan Ivan, Ljubljana, Frančiškanska 4. — Telefon 45-42 2395

Postlužite se malih oglasov

»Slov. Narod«

ki so naicenejši!

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri PRESKER Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Frančiškanska ul. 3. 4. L

ZA MEHANIČNO DELAVNICO

iščemo v Ljubljani ali najbližji okolici za daljšo dobo v našem cca. 150—200 m². — Potrebne adaptacije izvršimo sami. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Tako ali za 1. januar«. 2413

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PLINSKI GENERATOR

po možnosti s pečjo na kurjavo z drvmi, kupimo k stabilnemu motorju 15 KS. Pozniš Jožef, Gornji grad. 2392

KUPUJEM IN PRODAJAM

rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje KLAVER Vošnjakova ul. 4. 2388

ZLATO vsakovrstno kupuje

ZLATAR B. RANGUS kr. dvorni dobavitelj KRANJ

STARE VREČE

embalažo, kupujem vsako količino Egon Zakrajšek LJUBLJANA Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

KUPIM

v Ljubljani visokopritlično hišo s tremi sobami in pritlikami, event. nedograjeno. — Ponudbe s ceno na Slavko Repe, Bled 1. 2412

TANDLER: ANATOMSKI ATLAS

kupim. — Nanut, Ljubljana, Šubičeva ul. 5. 2404

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

»DUSEVNA HARMONJA«

Javite na upravo točnejši naslov, ker je navedeni pomanjkljiv. »Dve sorodni duši«. 2405

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk (desetsturni sistem) Vedni tečaj, oddelki od 1/7. do 8. in od 1/8. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščane. Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 15. oktobra. — Šolnina najnižja. Največja strojeopisnica s 50 pisalnimi stroji raznih sistemov. — Vpisovanje dnevno. Christofor učni zavod. Domo-branska c. 15, tel. 43-82 2332

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

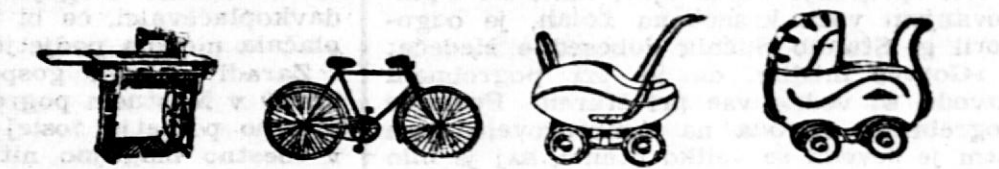
VAJENKO za močno trgovino — sprejme Pirnat, Tyrševa 18. 2417

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ENOSOBNO STANOVANJE se takoj odda. Pojasnila daje Ciber, Čojzova cesta. 2415

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tričikli, pnevmatike. — Ceniki — franko! TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4

Posteljno perje

po din 10.—, kemično očiščeno din 14.—, čehano in kemično očiščeno din 25.—, 35.—, 55.—. Bulo in sivo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 24-a. VZORCI BREZPLACNO!

NAPREDEK! ZA MIZARJE IN SLIKARJE!

V imitiranju lesa so »Gupfo« odtisni papirji (Umdruckpapiere) nov pretni postopek. ZASTONJ vam imitiram pročelje na kakem pohištvu in takoj lahko potem z gotovim uspehom greste na delo. Nadomešča nagelne žlahtni furnir, pa dobite takoj enake štiripoljske letnje (fladenje). — Zahtevajte vzorce zastonj! Za pojasnila prosim znamke za odgovor! Provijsijske zastopnike sprejemam! PETER ZIEGLER, Apatin, Spelserova 21.

v restavraciji „MARN“

res dobre, priznane domače Rožna dolina

kolone, pečenice, krvavice in riževe.

Abonent se sprejmejo na domačo hrano. Se priporoča SLAVKO GACNIK

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAPLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Vodilna znamka svetovnega slovesa

„OLLA“ GUM

Raznašalca (kolesarja)

za okraj št. Vid-Vižmarje

sprejememo takoj. V poštah pridejo doma iz navedenih krajev. Zglasite se v upravi »Slov. Naroda«, Ljubljana, Knapljeva ulica 5

Makulturni papir

prda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knapljeva ulica št. 5

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravlj.: Zgodbe brez groze
Klabund.: Piotr-Rasputin
Ravlj.: Črna vojna
Thompson.: Sivko
Majerjeva.: Rudarska balada

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA KNAFLJEVA ULICA 5

še nekaj o žalah

Uradni popravek

Z ozirom na članek, ki ste ga priobčili v »Slovenskem Narodu« št. 203, z dne 5. septembra 1940. na strani 8, v 2., 3., 4. in 5. stolpcu pod naslovom »še nekaj o žalah«, Vas prosim, da izvolite v smislu čl. 26. zakona o tisku objaviti v Vašem cenjenem listu na istem mestu in z enakim tiskom naslednji uradni popravek:

Nemnožani članek predvsem trdi, da je ljubljanske žale zgradila naša mestna občina z denarjem, ki ga prejema od svojih meščanov — davkoplačevalcev.

Ljubljanski davkoplačevalci pa vedo in tudi vsa slovenska javnost je iz ljubljanskih dnevnikov že dobro poučena, da je Mestni pogrebni zavod mestno podjetje ter bo kot samo nosilo vse stroške za žale. Ob blagoslovitvi in otvoritvi žal dne 7. julija t. l. sem v svojem govoru, ki ga je poslušala velika množica in ga je oddajala tudi ljubljanska radijska postaja, sam slovesno poudarjal »da bo Mestni pogrebni zavod v prihodnjih letih sam križ vse stroške tega lepega spomenika — brez posebnih obremenitev ljubljanskih davkoplačevalcev«.

Anonimni članek najbrže nibral obširnega članka »Ljubljanski tramvaj in žale« z intervjujem predsednika Mestnega pogrebnega zavoda, člana mestnega sveta ljubljanskega g. Stanka Sušnika, ki ga je dne 26. julija t. l. objavil ljubljanski dnevnik »Slovenec«, sicer ne bi mogel postaviti takšne trditve, kakor jo je. Želim, da bi bil poleg ostale ljubljanske javnosti na jasnem o tem, v čigavo breme so se gradile žale, tudi Vaš anonimni članek, zato navajam izjave predsednika upravnega odbora Mestnega pogrebnega zavoda g. Stanka Sušnika, ki so bile objavljene v zgoraj citiranem intervjuju.

Na vprašanje novinarjev, kako bo s plačevanjem vseh krasot na žalah, je odgovoril g. Stanko Sušnik dobesedno sledeče:

»Gotovo mislite, da je pri pogrebnem zavodu še vedno vse pri starem. Posloppje pogrebnega zavoda na Ambroževem trgu nam je seveda še veliko breme, saj je bilo treba tedanjim upravi za nakup in adaptacije najeti posojilo nekaj čez 2.125.000 din. Ker ni bilo denarja, je ta dolg narasel na blizu 2.600.000 din, da bomo morali anuliro po 127.500 dinarjev plačevati vsako leto tja do 1. 1954. Morali smo torej prirediti varčevati na vseh koncih in krajih. Prej je bilo v pogrebnem zavodu 7 uradnikov, sedaj pa zelo povečano delo v redu opravlja 3 uradniki in res delajo večkrat tudi po 12 ur na dan in še več, če zahteva potreba. Tako smo sebe posebno težko zavoda, ki je 1. 1935-36 znašala nad 331.000 din znižali na dobrih 140.000 din. Ko smo pogrebni zavod prevzeli, je bil mestni občini samo na priznavalnih dolžan blizu 477.000 din. Sploh pa takrat ni bil nikdar aktiven, čeprav je bil promet večji in so bili znatno večji tudi dohodki. Če bi bili prej dobro gospodarili, bi bil lahko imel po 500.000 do 1.000.000 din čistega dobička, dobili smo pa same dolgove in povrhu še za 495.000 din neporavnanih računov in raznih neizterljivih zaostankov, ki smo jih večji del morali odpisati, čeprav je bilo med njimi celo nekaj takih računov, ki je bil denar zanje depeniran na sodišču. Sedaj dubioznih terjatev sploh nimamo več. Prej so naročali drage krste v Subotici, sedaj nam pa lepše mnogo ceneje izdelujejo domači obrtniki. S slabim gospodarjenjem je pogrebni zavod prišel tako daleč, da je prejšnja uprava morala skleniti, da se pogrebi ne smejo pometiti polnih 20 let. Če bi bile prejše uprave boljše gospodarile, bi bili pogrebi sedaj za 30% cenejši, nam je pa vendar uspelo, da so pogrebi z žal cenejši za 10%«.

Glede dosedanjega posloppja na Ambroževem trgu, je izjavil g. Sušnik Stanko novinarjem tole:

»Dolg na hiši smo od 2.600.000 znižali na 2.351.000 din in redno plačujemo anuitete. V posloppju imamo na stanovanju 17 strank in vojaški urad. Stanovanja so gotovo najcenejša, saj stranke plačujejo mesečne najemnine od 97 do 180 din, a največ strank plačuje po 114 din na mesec. Za tri stanovanja dobivamo na mesec po 227.50 din in za najlepše stanovanje z dvema sobama in pritlikalnimi pa samo 250 din. Zaradi najemnin nam pač nihče ne more očitati nesocialnosti!

Stanovniki ostanejo še v posloppju, pač se pa v dosedanjem prostoru pogrebnega zavoda preselili najbrže ves mestečni socialni urad iz Mestnega doma. Socialni urad bo imel dovolj prostora in bo zato mogel v Mestnem domu izprazniti še kak prostor.

V Mestnem domu bo stal samo še mestni fizikat in pa seveda predvsem tudi mestni gasilci, ker je bil zanje zidan. Zelo olajšano bo pa stanje pogrebnega zavoda tudi s prodajo barake in zemljišča na Mekšiki Narodnem invalidskem fondu v Beogradu, ki tamkaj zida težko pričakovani invalidski dom«.

Na vprašanje pa, kako je s plačevanjem žal, je g. Stanko Sušnik dejal:

»Za žale smo pri SUZORju dobili 2 milijona din posojila s 6% obrestmi in amortizacijo 265.000 dinarjev. Redno smo vse plačevali in saldo tega dolga je 1. julija znašal natanko 1.521.961.48 din. Še predno so bile žale blagoslovljene, smo torej lahko plačali že skoraj pol milijona

dolga. Vendar ima pa Mestni pogrebni zavod sedaj tudi še rezerve in vsako leto smemo računati na prebitke, da bomo brez zadrege plačali dolg. Seveda smo plačali tudi za zemljišče nad 254.000 din in prepiran sem, da se pogajanja s sosedom Simencem ne bodo razbila ob dvomu v naš kredit.

Ker pa bodo žale veljale nad 4 milijone din, smo tudi pri mestni delavski zavarovalnici najeti zanje 1.500.000 din posojila. Ker se niso predložili vsi računi za žale, to posojilo še ni izbranjeno, a ostanek bomo plačali iz lastne rezerve, da davkoplačevalci z žalami ne bodo prav nič obremenjeni.

Nasprotno, saj imajo sedaj z žal za 10% cenejšje pogrebe in vse mogče prednosti, prav tako smo pa tudi za duhovščino kupili lep avtomobil in ji olajšali prevoz«.

Ze samo te javne izjave popolnoma zadostujejo, da bi tudi človek, ki s pisanjem v dnevniki hoče sodelovati pri javnih vprašanjih, popolnoma dobro vedel, da bo žale plačal sam pogrebni zavod kot mestno podjetje, da z žalami ne bodo davkoplačevalci niti najmanj obremenjeni.

Vsa mestna podjetja so v prvi vrsti si cer javne, splošni blaginji namenjene občinske institucije, kar jih pa seveda ne ovira, da s svojim prebitkom razbremenjujejo davkoplačevalce. Tako so mestna podjetja od proračunskega leta 1936-37, ko je sedanjí mestni svet prevzel mestno upravo, pa do 1940-41. v svojih proračunih predvidevala v korist mestnih proračunov na priznavalnih oziroma upravnih prispevkih skupno 29.080.041 din. S približno to vsoto so torej mestna podjetja ljubljanske davkoplačevalce ne obremenila, temveč nasprotno razbremenila, saj bi bili morali to velikansko vsoto za mestne potrebe z raznimi davčnimi in dajatvami v mestno blaginjo plačati ljubljanski davkoplačevalci, če bi teh milijonov ne bila plačala mestna podjetja.

Zaradi slabega gospodarjenja prejšnjih uprav v Mestnem pogrebnem zavodu pa to mestno podjetje doslej ni moglo plačevati v mestno blaginjo niti priznavalnine niti upravnih prispevkov, saj je moral sedanjí upravni odbor najprej ozdraviti in okrepiti zaovoženo gospodarstvo zavoda, ki pa je zdaj tako trden, da je lahko sezidal žale, znižal stroške za pogrebe z žal in bo žale tudi še dokončno dopolnil. Da pa bo skrb anonimnega pisca članka za ljubljanske davkoplačevalce pomirjena, navajam, da je Mestni pogrebni zavod v svojem proračunu za prihodnje leto predvidel že 50 tisoč din upravnih prispevkov, s katerim bo podprl občinsko gospodarstvo.

Mesto Ljubljana se od nekaj ponaša s skrajno versko strpnostjo in zato smatram očitane verske nestrpnosti sedanje mestne uprave za hudo žalitev vsega mestnega prebivalstva.

Pisec članka namreč dobesedno trdi: »Nerazumljivo je potem, zakaj je ljubljanska mestna občina za pripadnike srbske pravoslavne cerkve in drugih cerkva določila samo eno, najskromnejšo kapelico, dočim je pripadnikom rimokatoliške cerkve, ki niso k žalam prav nič več prispevali od drugih, namenjena cela vrsta kapelic — od razkošnih do najpreprostejših. Zakaj bi se n. pr. ne mogli ljubljanski meščan pravoslavne vere pred svojo poslednjo potjo odpoditi v kapelici slovenskih blagovestnikov Cirila in Metoda?«

Pripadniki drugih ver v Ljubljani so že vajeni, da jih naša mestna občina ob vsaki priliki podcenjuje, zapostavlja in smatra za manjvredne, čeprav tega pri davčnih vprašanjih nikoli ne pokaže. Naša javnost se upravičeno izprašuje, komu pripadajo naše žale, našim meščanom ali posameznim verskim organizacijam? ... Saj menda na občini ne mislijo, da so pokojniki drugih veroizpovedi kužni, ki bi mogli okužiti katerokoli drugo kapelico?

Predstavniki vseh drugih veroizpovedi, ki jim pripadajo Ljubljanci, bi morali pri mestni občini prav ostro posredovati, da ne bo več delala nobene razlike med mrtvimi meščani, ampak odprla vrata vseh kapelic na žalah vsem našim meščanom, pa naj si bodo rimokatoliški, pravoslavni, starokatoliški ali pripadniki drugih krščanskih ver«.

Vse te trditve anonimnega pisca članka so povsem neresnične. Vsa ljubljanska javnost ve, da je že četrti dan po otvoritvi žal ležal v najlepši kapelici sv. Nikolaja mrtlič pravoslavne vere, dva dni pozneje spet vernika pravoslavne vere v kapelici Marijinega Oznanjenja; dne 49. avgusta t. l. je počival v kapeli sv. Janeza Krstnika pripadnik starokatoliške cerkve, dočim je šel dne 11. oktobra t. l. iz kapele sv. Petra na žalah pogreb že drugega pripadnika starokatoliške cerkve.

Če anonimni članek ni pripadnik rimokatoliške vere, ampak je morda pripadnik pravoslavne vere ali pa starokatoliške, bi se kot vnet vernik te ali one veroizpovedi lahko prepričal na lastne oči, koliko pripadnikov pravoslavne vere je že počivalo na žalah in koliko pripadnikov starokatoliške vere je bilo pokopanih z žal ter tudi o tem, v katerih kapelah so ležali. Ne samo, da bi se lahko prepričal, ampak bi bila to njegova dolžnost, če je pripadnik katke druge vere razen rimokatoliške, ko trdi, da mestna občina ljubljanska ob vsaki priliki pripadnike drugih ver v Ljub-

ljani podcenjuje, zapostavlja in smatra za manjvredne. Še prav posebno pa bi bila njegova dolžnost, da se o vprašanju zapostavljanja in podcenjevanja pokojnikov drugih ver na žalah temeljito prepriča, preden upa o tem javno razpravljati. Če pa je avtor morda pripadnik evangelske veroizpovedi, potem bi pač moral vedeti to, da ima evangelska cerkev v Ljubljani svoje pokopališče. Od otvoritve žal do danes pa se še ni primerilo, da bi ležal na žalah pokojnik evangelske veroizpovedi, čemur je najbrž vzrok ta, ker je evangeličev v Ljubljani razmoma malo in med tem najbrž od teh še nihče ni umrl. S tem pa ni rečeno, da bi pokojnik evangelske veroizpovedi ne smel ležati v katerikoli kapelici na žalah.

V dokaz, kako mestna občina ljubljanska ob vsaki priliki podcenjuje, zapostavlja in smatra za manj vredne pripadnike drugih ver v Ljubljani, naj navedem le primer srbske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani. Mestna občina je nudila pravoslavni cerkvi v Ljubljani ves čas od njene ustanovitve dalje izdatno podporo v denarju in jo prejema vsako leto tudi še danes. Srbska cerkvena pravoslavna občina v Ljubljani pa je dobila od mestne občine ljubljanske v dar v enem najlepših mestnih delov ob Bleiweisovi cesti 1.898 kv. m zemljišča za zidavo svoje cerkve. To zemljišče je bilo v darini lastini ocnjeno na vrednost 189.800 din, danes pa predstavlja vrednost najmanj 2 milijonov din, tako da mirno lahko trdim, da je bila srbska pravoslavna cerkev v Ljubljani od strani mestne občine dolejš deležna tolikšne podpore, kakršne ni prejela niti ena izmed rimokatoliških ljubljanskih cerkva in bi pri tem le želel, da bi bila tudi rimokatoliška cerkev med pravoslavnimi bi ti v drugih delih države deležna tolikšne podpore.

Da še bolj pokažem na neresničnost navedb anonimnega člankarja, posebno pa v zvezi z ostavkom, ko pravi, da bi morali predstavniki vseh drugih veroizpovedi, ki jim pripadajo Ljubljanci, pri mestni občini prav ostro posredovati, da ne bo več delala nobene razlike med mrtvimi meščani, ampak odprla vrata vseh kapelic na žalah vsem našim meščanom, pa naj si bodo katoliški, pravoslavni, starokatoliški ali pripadniki drugih krščanskih ver, naj v celoti citiram pismo, ki mi ga je poslal gospod predsednik srbske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani in ki se dobesedno glasi:

Mnogopostovani gospodine pretedniče, Čast mi je dostaviti Vam kopiju pisma koje sam danas uputio g. Josipu Zupančiču, uredniku »Slovenskog Naroda«, u vezi sa člankom o pravima pravoslavnih vernika na ljubljanskom groblju.

Ujedno mi je čast izjaviti Vam, da me do danas niko nije upozorio na taj napis, i da ga samo radi tog razloga do danas nisam zvanično demantovao.

Mislím da Vas ne moram posebiće uveravati, da taj članak, ni direktno ni indirektno, nije bio inspirisan sa strane naše crkvenopostbinske uprave, što Vam dokazuje sam priloženi ispravak.

Kao što sam više puta imao prilike, tako Vam i ovom prilikom izjavljujem, da naša crkvena opština i naše najviše crkvene vlasti ga je prema gradskoj opštini ljubljanskoj osećanje najiskrenije blagodarnosti za bratsku pomoć i svestrano razumevanje koje je gradska opština ljubljanska uvek ukazivala i ukazuje prema našoj crkvenoj opštini ljubljanskoj. Duboko sam ubeđen da naši usrdni odnosi ne mogu biti pomućeni, nego da će se još jače produžiti.

U čvrstom uverenju da će Vas i upravu gradske opštine ljubljanske priložena ispravka potpuno zadovoljiti, mnogopostovani gospodine pretedniče, molim Vas da i ovom prilikom primitte uverenje o mom dubokom poštovanju sa najlepšim pozdravljem.

10. oktobra 1940. g. Pretsednik crkvene opštine, podpis nečitljiv.

Pravkar navedenemu pismu je bil priložen prepis dopisa, ki ga je poslal predsednik crkvene občine Vam, spoštovani gospod urednik, s prošnjo, da ga objavite. Da Vas spomnim na ta dopis, ki ga doslej še niste objavili, ga citiram doslovno, ker je silno pomemben za razmerje med mestno občino ljubljansko in srbsko pravoslavno cerkveno občino v Ljubljani. Dopis se glasi:

Srpska pravoslavna crkvena opština br. 709

10. oktobra 1940. u Ljubljani.

Predmet: Prava pravoslavnih vernika na žalamu u Ljubljani.

Mnogopostovani gospodine uredniče, Vaš ugledni čnevník od 5 pr. m. (broj 203, str. 8), u svom članku »še nekaj o žalah«, izmedju ostaloga, navodi, da je gradska opština ljubljanska za pripadnike nekatoških veroispovesti odredila samo jednu kapelico tzv. kapelico Adama i Eve, odnosno da u drugim kapelicama na žalamu nema mesta pravoslavnim pokojnicima, te da gradska opština svakom prilikom zapostavlja i naše vernike.

U koliko se tiče pripadnika pravoslavne veroispovesti, čast mi je izjaviti da te tvrdnje nisu tačne, pa Vas najučetivje molim da u interesu istine izvolite doneti ovu ispravku:

1) Za pokojnike pravoslavne veroispovesti uvek su bile i sada su otvorene sve kapelice na žalamu, jednako kao i pripadnicima rimokatoličke veroispovesti.

2) Srpska pravoslavna crkvena opština u Ljubljani ne samo što nije imala i nema nikakvih razloga da se žali na gradsku opštino ljubljansku radi nekakvog zapostavljanja naših članova, nego, naprotiv, sa te strane nama je uvek bila ukazana usrdna predusretljivost, bratska pažnja i velikodušna stvarna pomoć, čime nas je gradska opština zadužila trajnom blagodarnošću.

Pošto bi Vam gore citirani članek mogao uzbuditi verska osećanja članova naše crkvene opštine i pravoslavne veroispovesti, a eventualno i poremetiti bratske odnose koji u Ljubljani oduvek postoje izmedju članova pravoslavne i rimokatoličke crkve, to mi je čast umoliti Vas, da ovu ispravku izvolite publikovati u celini.

Zahvaljujući Vam unapred na pažnji, mnogopostovani gospodine uredniče, izvolite i ovom prilikom primiti uverenje o mom oduševljenju poštovanju.

Pretsednik crkvene opštine (Dr. Ljuba D. Jurković)

L. S. Mnogopostovani gospodin Josip Zupančič, urednik »Slovenskog Naroda«, Ljubljana, Knafeva ulica br. 5.

Pravkar citirano pismo ter prepis dopisa, ki Vam ga je, spoštovani gospod urednik, poslal predsednik srbske pravoslavne cerkvene občine, jasno in povsem zadostno izpričuje, da so navedbe anonimnega člankarja, ne samo izmišljene, temveč tudi tendenciozno neresnične. Če bi bilo anonimnemu člankarju res samo do stvarne kritike žal, bi se bil mogel prepričati o dejanskem stanju, kar se tiče polaganja drugovernih pokojnikov na žalah pri kompetentnih predstavnikih vseh drugih ver v Ljubljani in bi potem ne mogel zapisati v breme mestne občine ljubljanske takšne neresnice. Ker tolikšnega hujšanja vseh nerimokatoliških kristjanov proti rimokatoliški mestni upravi, da so žale od vsega početka namenjene vsem pokojnikom brez razlike veroizpovedi, je dokaz tudi to, da je mestna občina ljubljanska k otvoritvi in blagoslovitvi žal povabila poleg zastopnikov javnih oblasti in rimokatoliške cerkve tudi zastopnike vseh ostalih veroizpovedi v Ljubljani, kar je zadosten dokaz o verski strpnosti mestne občine ljubljanske, zastopniki drugih veroizpovedi pa so pokazali svojo versko strpnost s tem, da so se otvoritve in blagoslovitve žal tudi udeležili.

Ker pa je članek anonimnega avtorja s takimi neresničnimi očitki izšel šele 5. septembra t. l., bi utegnel pri nepoučeni javnosti ustvariti videz, da je šele apel pisca vplival na Mestni pogrebni zavod, da je odprl vse kapelice umrlim vernikom vseh krščanskih ver. Kakor sem že prej poudaril, so bile na žalah od otvoritve dalje namenjene in odprte vse kapelice vsem po: jnikom brez ozira na njihovo veroizpoved. Da na bo javnost pomirjena, ker ji je Vaš članek utegnil ustvariti o žalah napačno mnenje, spet javno izjavljam, da so vernikom vseh krščanskih ver na razpolo na žalah vse kapelice, če pa svoji krščanski mrtličev žele kapelico Adama in Eve, jim je seveda tudi ta odprta. Poleg tega je pa odprta ta kapelica prastaršev vsega človeštva tudi pripadnikom vseh drugih ver in tudi brezkonfesionalcem.

H koncu naj pripomnim, da so izvajanja anonimnega člankarja tako zelo namerno neresnična ter hujškajoča nerimokatoliške kristjane proti rimokatoliški mestni upravi, tako da bo zaradi njih razen na tem mestu govora še drugod.

Z oduševljenjem spoštovanjem predsednik: dr. J. Adlešić

Iz Slovenskih gor

Sejanje ozimne je letos v primeri s prejšnjimi leti zelo pozno. Deževno vreme znatno ovira to delo. Letos so po nekod v znatni meri pričeli uporabljati umetna gnojila. Nekaj praktičnih poskusov zadnja leta je pokazalo, da je mogče s strokovnejšo obdelavo zemlje znatno dvigniti produktivno žitnih pridelkov. Ker so nekateri kmetje imeli v tem pogledu že lepe uspehe, so se tudi drugi pridružili temu načinu obdelovanja zemlje. Le škoda, da so umetna gnojila, kakršna uporabljajo naši kmetje razmeroma še predraga. Kmetijsko ministvo bi naj poskrbelo s pomočjo banke uprave, da se omogoči cenejša nabava umetnih gnojil zlasti revnejšim kmetom in da se tako poveča pridelke.

Odstranite delomrznice in potepuhe. Zopet prihajajo med nas različni potepuhi in delomrznice, ki jih poleti ni bilo toliko. Sedaj, ko je nastopila jesen in se zopet bliža zima, hočejo najti ti ljudje zavetišča na podeželju, kjer bi svoje lenuharjenje nadaljevali z beraštvom. Naša javna uprava bi naj vendar enkrat poskrbela, da se v tem pogledu napravi red in da takšne delazmožne ljudi zaposli pri javnih delih, ali pa če tudi to odklanjajo, v pristnih poboljševalnicah. To je v našem splošnem socialnem in gospodarskem interesu, ker ne gre, da bi eni delali, drugi pa na račun teh živeli in še udobneje. Ločite torej delomrznice in potepuhe od pravih brezposelnikov.

Ali sem jaz krič? Sem jim mar jaz dovolil to transfuzijo? In potem zopet, omaro not, mizo not, stole not itd. Pa tudi — komarji not. Bil sem na istem, to se pravi, bil so, jaz pa ne. Bil sem ob 15 kovačev, ki jih bom očrnil šele prvega in ob svoje copate, kajti je bil podplat žene copate. Bil sem bolan. Žena je imela prav. Bil sem nervozen in sem zaprosil za dopust in sem ga tudi dobil. Imel sem časa na pretek. Mislím, mislím 24 ur, mislím 48 ur, mislím 72 ur in se domislím. Heureka! Pozor, prosím, Tu navodilo za vse one, ki nočejo imeti vaz v dvosto toliko in toliko koščkih, ki nočejo imeti otekle glave — od komarjev, hm, bti ob 15 kovačev itd.

Vzemi ali odreži 1,35 dolgo palico, lahko pa tudi malo manjša ali malo več, to ni važno. Debelina naj bo 3, 4, 5 ali 6 cm. Zgoraj pribij pokrov ilirija krema, lahko pa tudi Schmol paste, je vseeno. Vseeno je tudi, če pribiješ pokrov spođi. Na tretjem koncu ga ne moreš pribiti, ker ima samo sveder tri konce, palica pa le dva. Pribij pokrov tako, to je važno, da odprtna pokrova gleda proti stropu ali pa proti tlu, če palico obrneš narobe. V pokrovček pa vlij — ne ustraši se — malo bučnega olja. O, ne 1 l, še pol litra ne, čisto malo, samo toliko, da pokrije dno. Seveda,

selnih in zaščitite pošteno ljudstvo pred dejanji, ki so jih ti nepridipravi prečesto zmokni!

Čene jabolk in sedanja draginja. Zadnji čas se sliši pogosto med našimi sadjarji, ki jim je sedaj letos ponekod razmeroma zadovoljivo obrodilo, kritika sedanjih cen jabolk. Prepričan je, da bi se morale cene jabolkam stopnjevati z zvišanjem cen drugih potrebščin, ki jih kmet potrebuje za svoje gospodarstvo, zavzema vedno širši krog. Mnogi se vprašujejo, čemu so cene jabolk skoraj iste, kakor so bile pred leti, dočim so se cene zlasti raznih življenjskim potrebščinam: za 200 do 400 odstotkov dvignile. N. pr. moko je naš kmet dobil pred dveema letoma po 2,50 do 3 din kg in to prvotno pšenično, dočim mora sedaj za enako moko plačati 8 do 9 din. Za 2 kg prodanih jabolk in to za 8 din je lahko nabavil 4 kg pšenične moke, dočim mora sedaj za isto množico prodati 4 do 5 kg jabolk. Značilno je tudi, da so cene jabolkam v Zagrebu in tudi po drugih mestih 7 do 8 din kg, dočim jih naš kmet prodaja za polovico ceneje. Zaradi tega nesorazmerja cen nekateri trdnješi kmetje svoje blago drže za ugodnejši čas prodaje, dočim so revnejši posestniki svoj skromni preidelek primorani prodati največkrat pod ceno. Spekulantji znajo izrabiti stisko teh trpinov, da pa na račun teh lahko pri večjih posestnikih blago boljše plačajo in to onim, ki so premoženjsko itak dobro stoječi, v primeri z malimi mnogokrat udobno. Ne žalost še vedno obstoja tisti stari princip stiskanja malih po velikih.

Iz Zagorja

Še en rudarski prvak v jesenski nogometni sezoni je naš aglini SK Svoboda, kateremu je preteklo nedeljo trbovelski SK Trbovlje brez boja prepustil obe točki. Tako sta obe jesenski prvenstvi prvič ostali v revirjih, saj je znano, da na celu ligine tabele naš trbovelski sosed SK Amater. Obema kluboma za uspešno uveljavljanje revirskega nogometa naše tople čestitke

Sahovski klub ustanovljajo v okviru SK Svobode. Ze svoje čase smo imeli sahovski klub, ki je lepo zaspal. Upamo, da bodo mladi rudarji pokazali tudi na tem polju potrebno vztrajnost ter s tem opozarjamo vse ljubitelje kraljevske igre, da se prigrisajo pri zaslužnem predsedniku SK Svobode g. Zupanu v čim večjem številu.

Blagoslovitev nove motorne brizgalk. naše gasilske čete bo v soboto ob pol 17. pred gasilskim domom v Zagorju. Kumulovalna bosta za TPD ravatelj rudnika inž. g. Burger Silvo, za zagorsko občino pa njen predsednik g. Prosenec Anton. Opozarjamo na veselico drugega dne v Sokolskem domu. Čisti dohodek je namenjen za kritje računa za novo motorno brizgalko. Posebno opozorilo in vabilo velja našim posestnikom.

Dvakrat je prav poceni prodaj »voj čoln Blazl L. Zadnja poveljenj mu je odnesla čoln nekje od Zaloga, pri nas pa so ga ujeli. Ker se mu ni izplačal prevoz je čoln prodal dvakrat po vrsti, prvič za reci in pišt 16, drugič pa za 40 dinarjev. Omenjena plavajoča skatla pa je dolga kakih šest metrov in predstavlja vrednost kakih 600 dinarjev med brati. Zamotan za devdo bo poskušala rešiti oblast. Zdi pa se, da je prodajalec napravil zgolj veselo šalo, ki pa seveda ni povsem nedolžna ne za eno niti za drugo stran, ker je Blazl menda ob kupčiji tudi »barko vozil«.

Iz Kamnika

Spominska svečanost kamniškega Sokola je bila kakor vsako leto v telovadnici. Br. prosvetar dr. Igor Vidic je imel pred vsemi oddelki priložnostni govor, ki je prikazal življenje, delo in smrt blagopokojnega kralja Aleksandra I.

Nov telefon? Kamniški pridobitni krog so sestavili in pooblašili vlogo, ki je bila pretekli teden odposlana na ministrstvo pošte, telegrafa in telefona v Beogradu. V vlogi so označeni razlogi, ki govorijo za to, da se zamenja dosedanjí telefon in tudi razlogi, zakaj naj se preskrbi moderna, po možnosti avtomatska telefonska centrala. Dosedanja predpostavljena telefonska aparatura kriči po novi, razvijajoča se trgovina, obrt in industrija pa govorijo za to, da dobimo avtomatsko telefonsko centralo. Želimo, da bi ta vloga ne našetela na gluha ušesa in da bi dosegla polno uspeh.

Trgatev, ki jo je priredilo v soboto zvečer Sokolsko društvo Kamnik, je prav dobro izpadla. Razpoloženje je bilo prvotno, prav dober pa je bil tudi gmetni uspeh. S čistim dobičkom, ki je bil dosežen, bodo naši Sokoli prav lahko preuredili kopališče tako, da se bodo obiskovalci tudi pozimi čim udobneje počutili. Vsem, ki ste prispevali, iskrena in bratska zahvala. Plesne vaje so tudi letos vsako nedeljo popoldne v Narodni čitalnici. Udeležence je prav lepo število, ki se bo pa prav gotovo še zvišalo, ker je bila v nedeljo še le otvoritev.

Z DEŽJA POD KAP

Če ta nesramnež v hiši na nasprotni strani ulice ne izključi svojega radijskega aparata, mu razbijem okno.

Za boga, samo tega nikar, potem bi ga silšali še bolj.

Mirko Ljubič:

O komarjih in še kaj

Imam prav dobro službo. In sploh prav dobro plačo, ampak, prosím vas, v teh časih, kaj pa pomaga, ko pa nič ne zaleže pri tej draginji. Moja žena vedno pravi, da sem nervozen. Pa ni res. Nerveze sploh ne poznám in tudi sicer je poznati nočem. Sem preveč zaposlen. Ja saj res, o tem vam hočem povedati nekaj imenitnega. O zaposlenosti, brezposelnosti, ideji in postranskem zaslužku. Ampak, prosím, ni vse za vsakega. To pomaga samo tam, kjer so komarji. Da, da komarji. Ampak, prosím, ne radijski komarji, temveč oni pravi, ki ponoči brizgajo okoli ušes, da od jeze samega sebe biješ po obrazu ali pa nad vzglavjem, čakajo ugodne prilike, da ti »iza busije« zabodejo svoje krvoločne rlice v telo in te zapustijo šele, ko so njihovi vampiri polni kot boben. O, strašno siba so komarji! No, povem vam, kaj se je zgodilo meni.

Povedal sem že, da me žena zmerja, torej sem oženjen. Če sem oženjen, imam seveda tudi otroke, o, pa še kakšne. Kadar se vsi trije spravijo nad me, imam še pred komarji manjši strah. Ampak, to ne spada sem. Torej otroke in ženo imam. Pa

mi pridejo zjutraj vsi trije k postelji. Jaz iz postelje. »Kaj pa delate tu? Kako ste prišli sem? Kdo ste?« Namreč jih nisem spoznal, ker so bili opikani od komarjev in zabuhli v obraz. In pričela se je obtožba, da sem lenuh, da se ne brigam zanje, da sem jaz kriv, ker ne morejo spati radi komarjev itd. V svesti si svoje nedolžnosti, sem sveto objubil krvavo maševanje komarjem. In sem jih tako potolažil, moje tri družinske člane namreč.

Popoldne pridem iz službe, pa hajdi, cunj v roke in bum, po steni bum, po omarji bum, ojoj, vaza je šla na dvostosedemindrideset koščkov komarji na strop, žena pa nadme s ploho in sploh z vsem. Da, da, dobrota je sirota. Kaj hočemo? Tako je bilo in tako bo. Sem mar jaz kriv, če komar sede na vazo in zadenem s cunjjo bolj vazo kot pa njega? Izkušnja izmori človeka. S cunjjo ne bo nič. Cunjje so za razbijanje vaz, a ne za pobijanje komarjev in njihovih družic. Mislím, mislím in se domislím. Med potjo iz službe si urežem lepo enoletno leskovko, prav tako, ki je za v ris, kadar na krištopu kličeš vraga o polnoči, da bi ti dal zaklad v zameno za tvojo ubogo dušo. Pa so vrati danes špekulantji — marš v Donji Lapac s njimi — in se ne dajo premotiti s takimi praznimi

marjanji, da bi dajali zaklade za stvar, ki bo prej ali slej njihova. Ja, torej urežem si imenitno enoletno leskovko. Doma poslošem staro copato in ji odtrgam podplat, ga pribijem na leskovko in evo, Damoklejeva meča pa napred maars, nad komarje. »Ha, sedaj se pa le pokesajte svojih krvavih grehov, prišla je ura maševanja«, se zadovoljno nasmajem in jih začnem biti s copatnim podplatom, da je kar odmevalo od gore, kot pravi narodna pesem. »Krasno, imenitno«, se zakrohota in divje udriham po debelih, krvi polnih trebulih. »Pravice je zadoščeno«, se oddahnam, ko ni bilo več komarjev in zmagoslavno primaham v kuhinjo. Žena me dvomljivo pogleda, ko ji naznamim svoj uspeh. (Imate tudi vi ženo — ki nikoli ne zaupa vašim uspehom?) Gre v sobo, jaz smehljajoč za njo. Bog pomagal! Smeh me je minil. Kako sem pa izgledal, ne govorim. Kolegom sem se zlagal, da so me komarji in da sem zato tako otekel. Ampak, kaj to! Takoj drugi dan, kufre gor, kufre dol, to se namreč le tako pravi, v resnici pa omaro ven, mizo ven, stole ven itd. In stikarja v hišo, da prebri sobo, ki je bila kakor

Danes premiera
zabavne ameriške
družab. komedije

LADY IN COWBOY

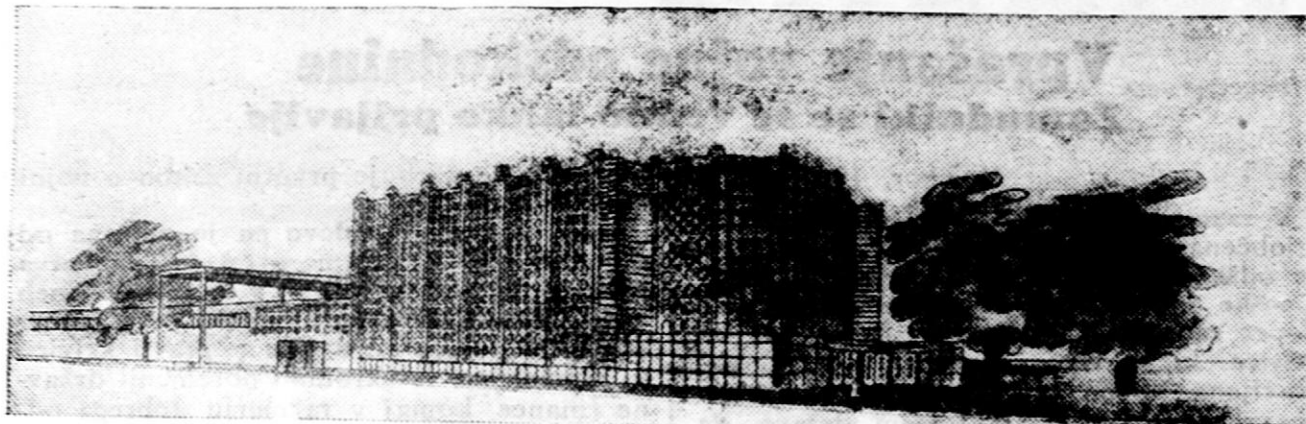
Marsikatera žena in dekle se bo po ogledu tega filma čutila samostojnejšo in samozavestnejšo. Moški se bodo pa od srca smejali osvojevalnim pravilom preprostih deklet. — Neizkušeno lady predstavlja prikupna MERLE OBERON, preprostega ženina pa zastavni GARY COOPER

KINO UNION — tel. 22-21

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri! Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kakšen bo naš novi velesejem

Spomladi bo že imel čisto novo lice, saj bodo glavni razstavnih paviljoni že dograjeni

Glavno razstavno poslopje, ki bo v njem dvorana

Ljubljana, 19. oktobra. Ureditev sedanjega razstavišča ob Gosposvetski cesti pod Cekinim gradom in na njem stojčih razstavnih paviljonov je projektiral v letu 1920-21 arhitekt Josip Costaperaria. Leto pozneje je projektiral ob Lattermannovem dvorcu, na sedanjem tako zvanem velesejemnem prostoru še dva razstavna paviljona z označbo K in L. Paviljon L je leta 1932 upepelil požar, povzročil po strehi. Ob 10letnici obstoja Ljubljanskega velesejma l. 1930, sta bila zgrajena v središču razstavišča še dva razstavna paviljona, označena s črkama M in N. Prvotno so bile lesene konstrukcije razstavnih paviljonov v neposredni zvezi z zemljo. Zato je začel les kmalu gniti, zlasti ker je bil teren, na katerem stoji velesejem, zelo vlažen. Uprava Ljubljanskega velesejma je bila zato primorana kmalu započeti z drenažo terena in izgradila je kanalizacijo celotnega razstavišča. Tako je bila deloma preprečena nadaljnja škoda. Uprava velesejma pa je po zamisli in načrtih ing. Naceta Perka še vse razstavne paviljone podbetonirala, to je, zgradila sicer sibe, vendar odgovarjajoče betonske temelje, na katerih stoji lesene konstrukcije razstavnih zgradb. Temu se je treba zlasti zahvaliti, da je danes, ko se rušijo dosedajni leseni paviljoni, les iz vzemši poda, ki je v neposrednem stiku z vlažno zemljo, večinoma zdrav in bo mnogo gradbenega materiala, pridobljenega od razdiranih paviljonov, uporabnega pri novogradnji. Posebno važne so lesene konstrukcije ostrišja.

ževati 7500 kv. m take strehe, ki mora biti vodotisna, saj je v razstavnih paviljonih razstavljeno dragoceno blago, ki se v primeru propuščajajoče strehe močno kvadrira.

Uprava Ljubljanskega velesejma je začela s pripravi za novogradnjo že pred štirimi leti. Vzrok so bile zlasti velike pomanjkljivosti razstavnih objektov, provizornega značaja in s tem zvezani vzdrževalni stroški, postopno propadanje objektov, kar je dalo velesejmu zlasti ob južni strani, že manj estetično lice ter elan, s katerim sta započeli z gradnjo modernega sejmšča mesti Beograd in Zagreb. Še leta 1937 je uprava velesejma proučevala prve idejne skice bodočega sejma. Na zahtevo mestnega gradbenega urada je lani potem, ko je mestna občina Ljubljanska čolčila nove regulacijske črte bodočemu razstavišču na dosedanjem prostoru, razpisala upravo velesejma interni natečaj za predložitev osnutkov. Vodila misel natečaja je bila pridobiti projekte, ki iz gospodarskih ozirov glede izrabe zemljišča in danih konstrukcij, največje štednje, smotnosti in praktičnosti, jasnosti koncepcije in enostavnosti, najbolj odgovarjajo. Ocenjevalna komisija je od predloženih osnutkov spoznala za najbolj odgovarjajočega onega ing. arh. Vinka Glanza, ter ga čolmila se korigirala.

Ta projekt bazira pri situaciji glavnega vhoda na načrtu poglobitve železniške proge na Gosposvetski cesti. Arhitektonsko zanimivo in obsežno upravno poslopje, ki daje tudi monumentalen poudarek, je situirano kot pročelna stavba glavnega vhoda. Ob novih regulacijskih črtah se razteza razstavne zgradbe, ki tvorijo v notranjosti regularen trg, obdan z odprtimi razstavnimi kojami in pokritimi hodniki za obiskovalce. Načrt predvideva vsi udoben razstavljalec in tudi obiskovalcev, ki naj bi ob slabem vremenu, čim dospelo do

velesejmskega prostora, zaprti dežnike in imeli možnost videti vso razstavo, ne da bi jim bilo treba stopiti na dež. V trikotnem prostoru med Lattermannovim dvorcom in Celovško cesto, nasproti pivovarne Union je predvidena velika razstavna dvorana, ki naj bo uporabna tudi za druge prireditve razen velesejmskih. Ob Celovški cesti, ter ob križišču Lipovega dreveroda z Meridijskim dvorcom sta predvideni dve veliki moderni skupini stranišč. Ta stranišča bodo na razpolago za javno uporabo skoraj vse leto, izvenredni časa, ko se vrše velesejmske prireditve in bodo takrat namenjena izključno obiskovalcem velesejma.

Novi razstavnih paviljoni bodo mnogo višji in širši od dosedanjih. Predvideni so betonski fundament, betonski stebri kot nosilci strešnih konstrukcij, stene iz novega gradbenega materiala betocela in strešna kritina salolit. V paviljonih je predviden strop in zgajena betonska tla. Tudi koje ob zunanjih stenah paviljonov bodo mnogo višje in širše. Razstavnih prostorov bodo urejeni po zahtevah smotne, moderne razstavne tehnike. Predelne stene posrednih razstavnih koj bodo take oblike, da omogočajo širok pregled razstavnega blaga in večjo optično prostornost. Poskrbljeno je tudi za lično zunanjo fasado.

V prvi etapi se grade vse razstavne zgradbe. Upravno poslopje pride predvidoma na vrsto že prihodnje leto. Arhitekti studirajo še načrt upravnega poslopja, ki bo morda v izvedbi smotnejši kot je že načrt. Tudi je v studiju še smotno situiranje jestvinskega in vinskega oddelka. Pomladanski velesejem bo pokazal že popolnoma novo lice, saj bodo glavni razstavnih paviljoni že dograjeni. Velesejmska uprava se trudi pridobiti še potrebna sredstva za izgradnjo velike razstavne dvorane, ki jo Ljubljancem že vsesplošno nazivajo »koncertno dvorano«. Ta dvorana je v izvedbi zelo draga, vendar pa neobhodno potrebna tako za velesejmsko upravo, ki ji primanjkuje razstavnega prostora za svoje prireditve, kakor tudi za razne prireditve drugega značaja, za katere danes Ljubljana nima primerne dvorane. Po zatrdilu arhitektov in gradbenega podjetnika bodo razstavne zgradbe ob ugodnem vremenu do božiča v surovem stanju že pod streho. Tako dobi Ljubljana moderno razstavišče, ki ji bo v ponos kakor je razstavišče v ponesu Zagrebu in Beogradu, upravi velesejma pa bo omogočeno nadaljevati s programom razstav gospodarskega in kulturnega značaja.

Zal upravi velesejma ni bilo omogočeno započeti z gradnjo že lani, ko so bili gradbeni stroški mnogo nižji od današnjih.

bodo izčrpane od pomanjkanja prenesli v hiralnice ali pa v občinske ubožnice! Prepričani smo, da glas občinskih uslužbencev ne bo naletel na gluha ušesa in je le želati, da se njih preučnim zahtevam takoj ugodi. Položaj je obupen in je do skrajnosti zaostren

Biserne poroka Lokarjevih

Ljubljana, 19. oktobra. Danes obhajajo v znani Lokarjevi družini v Ljubljani izredno redek in lep praznik: 86-letni upokojeni nadučitelj Ivan Lokar s svojo ženo Marjeto obhaja 60-letnico zakonskega življenja. Le redkim nakloni usoda, da doživi zdravi, v nesklajani družini sreči biserni jubilej: ob jubileju Lokarjevih se vesele dve krasnega življenjskega priznanja ne le najbližji sorodniki, temveč tudi številni prijatelji, saj sta si naša jubilarita pridobila splošno spoštovanje pri vseh, ki so jih imeli srečo spoznati

Ivan Lokar je eden izmed tistih pristnih idealistov starega kova, kakršni so danes že zelo redki in kakršni so živeli med učiteljstvom stare garde. Pred dobrih 6 desetletji je nastopil svojo službo narodu kot učitelj v Beli Krajini. Tam se je seznanil s svojo življenjsko tovarišico in v Črnomlju se je ustanovil družinski ognjišče. Pozneje se je preselil z družino v skromno kočevsko vas Dobliče, kjer je 20 let vzgajal mladino. Nekaj let pred vojno je nastopil novo službeno mesto v Hrušici pri Ljubljani. Med vojno je moral trpeti za svoje narodno prepričanje in ko so ga med vojno hoteli preganjati, je stopil raje v pokoj, kakor da bi jim hlapčeval. Kakor je vzorno vzgajal mladino v šoli,

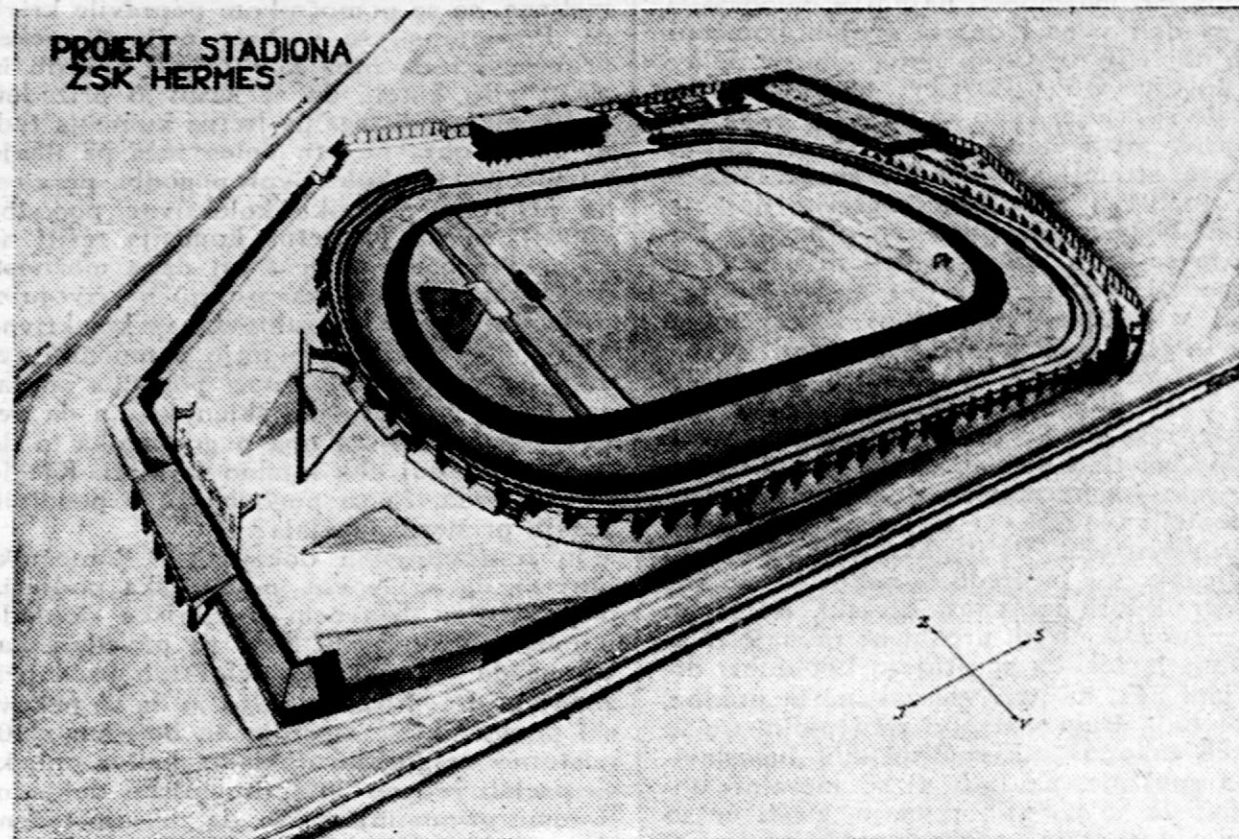
tako sta z ženo vzgojila tudi k t najboljše vzgojitelja svoje otroke, ki zdaj zavzema jo v javnosti po svojem položaju in delu velik ugled. Najstarejši sin Janko Lokar je upokojeni gimnazijski direktor, Anton je eden izmed redkih Slovencev, ki je dosegel v vojaški službi dostojanstvo generala, France je odvetnik v Ljubljani. Gizela je poročena s šolskim upraviteljem Zenom, in

Zora, bivša učiteljica, je žena sodnega predstojnika Cerčka v Velikih Laščah.

Tako je življenje nagradilo zgleden zakonski par, da se lahko danes z zadoščanjem ozreta na svojo življenjsko pot v krogu svojih otrok, obkrožena z ljubeznijo, ki sta je sama toliko dajala, ter splošno spoštovana v najširši javnosti, k: jima iskreno čestita.

K otvoritvi Hermesovega stadiona

Stadion je ni povsem dograjen, vendar je pa investiranih vanj že več milijonov

Ljubljana, 19. oktobra

Danes popoldne se bodo odprla vrata Hermesovega stadiona v Šiški, ene najlepših sportnih naprav ne samo v Ljubljani, temveč v vsej Jugoslaviji in morda tudi na Balkanu. Stadion ni še povsem dograjen. Se vihte žuljave delavske roke lopate in krampe. Še pridni zidarji omata vajo vhodna vrata, marsikaj bo še treba urediti in zgraditi, a vendar je stadion že v toliko gotov, da ga bodo lahko odprli in izročili njegovemu namenu. Kajti glavne sportne naprave — nogometno igrišče, lahkoatletsko tekališče dirkališče za motorje in kolese je že urejeno.

Krasen je pogled na to vzorno igrišče, med gorenjsko in kamniško progo z veličastno panoramo Kamniških in vencem drugih planin v ozadiju. Delavci hite z zadnjimi pripravami. Urejen je bil tudi lep dohod, nasut z lešem, ki za zdaj valja jo in gladilo, a mestna občina je uredila tudi pot ob južni strani stadiona — edini prispavek mestne občine, ki bi moral sicer izdatneje vrlmu klubu priskrbeti na pomoč, saj je po zakonu o telesni vzgoji to celo dolžna storiti. Isto velja tudi za druge oblasti, ki niso našle dovolj razumevanja za plodno Hermesovo delo in so stale ob strani, namesto da bi z izdatnimi subven-

cijami železniškemu klubu priskočile na pomoč in tako pripomogle k čim lažji in najlepši ureditvi tega modernega stadiona, ki je vanj že do sedaj investiranih več milijonov din.

O delu in napravah na stadionu je naš list že v svoji velikonočni številki obširno poročal. Dovolj je, da omenimo, da stadion sam na sebi brez izrišč in drugih prostorov zunaj dirkalne proge meri z nasipi vred 245 x 128 m, vsa njegova površina pa znaša nad 30.000 m². Koliko je bilo dela za ta stadion, dokazujejo nekatere številke: samo materiala za nasipe je bilo treba navoziti okrog 60.000 m³. V stadionu bo prostora za najmanj 30.000 gledalcev zlasti potem, ko bo dozrajena velika moderna tribuna. Kajti zdaj so postavili samo zasilno tribuno, ki jo je dalo na razpolago kasaško društvo.

Otvoritev Hermesovega stadiona, združena z velikimi sportnimi prireditvami, bo gotovo pomemben dogodek za našo javnost, zlasti pa za naš mladi, lepo razvijajoči se sport. Gotovo pa bo te naprave najbolj vesela Šiška, kjer bo zlasti njena mladina urila svoje telo in se krepila v prostorih stadiona. ZSK Hermesu k njegovemu pionirskemu delu za napredek našega sporta tudi naše čestitke!

»Figarova svatba«

K letošnji uprizoritvi

Ljubljana, 19. oktobra. Mozartova opera »Figarova svatba« je dosegla pri lanskim uprizoritvi, pod muzikalnim vodstvom dirigenta dr. J. Svare in v režiji šef-režiserja Cirila Debeveca nesporno enega izmed najočnejših uspehov preteklega sezone. Tako v muzikalnem, kakor v igralskem pogledu je predstavljala močan vzpon operne ravni ter napredek v

Ksenija Kuševca

stilnem petju in igranju. To so ugotovile kritike in občinstvo. Letošnja uprizoritev bo prinesla dve prezasledbi vlog. Letos bo pela partijo grofice Heybalova, ki smo jo slišali lani v interpretaciji Ksenije Vidaličeve. Ker je podpisala Vidaličeva pogodbo za tekočo sezono iz zdravstvenih in študijskih razlogov šele za začetek decembra, je prevzela Heybalova njeno partijo. Da bo njen nastop prav zanimiv dogodek smemo upravičeno pričakovati, kajti njej hitri napredek v velikih partijah je dokazal, da nam raste v njej upoštevanja vredna moč.

V partiji paža Kerubina, ki jo je pela lani Heybalova, bo debutirala letos Ksenija Kuševca, ki je absolventka našega Državnega konservatorija in je nadaljevala svoj pevski studij na Dunaju. Po vrtnitvi v Ljubljano se je predstavila našemu občinstvu s samostojnim koncertom, ki so ga kritike zelo ugodno ocenile. Kuševca bo prvič nastopila v Operi, zato je zanj ta debit velikega pomena.

Nosilec glavne partije je Julij Betetto. Odveč bi bilo govoriti o njegovih pevskih in igralskih dognanjih, ki so nam vsem dobro znana in od kritike in občinstva priznana in cenjena. Figaro je pač res ena izmed njegovih mojstrov, ki priča o njegovi visoki kulturi. Grofa bo pel Janko, ki je žel velik uspeh. V partiji Suzane bo mo slišali Ribičevo, ki se vedno močnejše uveljavlja v stilnem petju. Komorni komični par bosta tudi letos predstavljala Kogojeva in Zunan, v partijah Marceline in Bartola, Bazilja bo pel Marčec, Curtia Sladoljev, Antonia Dolničar. Barbo pa Polajnarjeva.

POGOVOR MED ZALJUBLJENCIMA

— Kdaj se sestaneva, srček?
— Kadar hočeš.
— In kje?
— Kjer hočeš.
— Ali katerem času?
— Kakor hočeš.
— Dobro torej, samo glej da boš točna.

Iz Kranja

— Navodila udeležencem tombole v Kranju, ki bo jutri popoldne s pričetkom ob 14. Vse napovedi bodo razglašene po zvočnikih. Vsakdo bo lahko tudi na daleč jasno in razločno slišal napovedi. Do glavnega odra bodo vodili trije prehodni, ki bodo prehodni ves čas igre. Reditelji bodo skrbeli za red. Prostor je tako odbran, da tudi deževno vreme ne bo motilo. V bližini hotela »Stare počte« bo postavljen pomožni oder, ki bo po telefonu v zvezi z glavnim odrom. Poleg table na odru bo še 8 pomožnih tabel, ki bodo omogočile kontrolo izrebranih števil. Obiskovalci naj zaradi gneče ne silijo v bližino glavnega odra. Vsak udeleženec naj označi na zgornjem robu tablice točen naslov. Igralni načrt bo letos spremenjen v toliko, da odpadejo ambe — povečano pa bo število vseh ostalih dobitkov. Dostop s kolesi v igralni prostor ne bo dovoljen. Za kolesa bodo shrambe izven igrišča. Avtobusi bodo parkirali za Narodnim domom. Vsi dopoldanski vlakci bodo ojačeni; po potrebi bodo organizirani tudi posebni vlaki. Tombola bo zaključena pred 5., tako da imajo udeleženci železniške zveze proti Mariboru, Zagrebu, Rakeku, Novem mestu, Karlovcu, Kočevju, Vrhniki in Kamniku.

Oglejte si izložbo
naših radioaparatur
že od 800 din dalje
RADIONE — TELEFUNKEN
BLAUPUNKT — ORION LTD.

Trg. KRAŠOVEC
NA »BEKSELNU«

Ogled vsak dan v trgovini brezobzeven!

— Karambol, ki k sreči ni zahteval žrtv. Včeraj je prišlo na Jelenovim klancu vsled cestnih del in nepazljivosti mlajšega kolesarja do karambola med tovornim avtomobusom Jurija Pollika in Gabričevim vozom za prevažanje peska. Do nesreče je prišlo v trenutku ko je stal voz na levi strani, tovorni avto pa je privozil pravilno po desni a vsled kolesarja na nasprotni strani bilo mogoče avtomobila zavrti in že je bila nesreča tu. Nič ne bil niti lažje poškodovan pač pa je materialna škoda zlasti na vozu precejšnja.

— Prvi prometni otok v našem mestu so zgradili v tem tednu na križišču Jelenovega klanca in Kopališke ulice pred hišo g. Lenardiča. Ker tvori klanc na tem mestu ovinek in je tu najvišja točka Kopališke ulice, ki je prav za prav klanc, je vodstvo gradbenih del pravilno uredilo, ko je upoštevaloj težkočo prometa na takih mestih dalo zgraditi prometni otok. Na tem otoku bi lahko postavili po odstranitvi elektrovednega droga tudi prvi kiosk za reklame napise.

— SK železnikar : SK Kranj odigrata jutri ob 13. uri na tukajšnjem nogometnem igrišču prvo tekmo v nadaljevanju prvenstva. Navajati glejte, da bodo naši zastopniki v ligi zadovoljni s podporo.
— Osebnosti. Prestavljeni so na tukajšnje davčno upravo sledeči gg. uradniki: Wurzbach Maksimilijan, Gričar Stan-ko in Lotrič Jože. Ostavko na službo je dala davč. aka. Lohovec Jerica.

Občinski uslužbenci za svoje pravice

Jutri bo v Trebnjem veliko zborovanje podeželskih občinskih uslužbencev

Trebnje, 19. oktobra. V zadnjem času prinašajo časopisi poročila, kako so nekatere mestne občine zaradi naraščajoče druginje svojim uslužbencem zvišale prejemke. Tudi v prid delavcem se je v tem pogledu že mnogo storilo, le podeželskih občinskih uslužbencev se nihče ne spomni. Ker pa je položaj le-teh obupen, saj ima večina še vedno stare prejemke — le po par sto dinarjev mesečno — je za jutri sklicano v Trebnjem veliko zborovanje občinskih uslužbencev, ki bodo končno tudi že enkrat spregovorili v obrambo svojih pravic in zahtevali, da se tudi njih položaj na kakršenkoli način pravično uredi. Občinski uslužbenci novomeškega, črnomalskega, krškega, breziškega in litjskega sreza, ki bodo zborovali jutri v Trebnjem, so sestavili obširno resolucijo, iz katere posnemamo:

Ban g. dr. Natlačen je naslovil na vse občine posebno okrožnico, s katero je priporočil zvišanje prejemkov njihovim uslužbencem glede na tako ogromen porast cen. Ta okrožnica pa pri podeželskih županih ni naletela na razumevanje, saj navadno občinski odbori ugotove, da malokomu, dočim se za okrožnice običajno niti ne zmenijo. Ker je danes še mnogo občin, ki ob razpisih glavnih službenih mest nudijo po 500 din mesečnega bruto dohodka, se ne sme čuditi, da so se razmere med podeželskimi uslužbenci tako zaostrale. Če n. pr. preračunamo dajatev v naravi in plačo navadne kmečke služkinje, pridomo do zaključka, da ima slednja večje dohodke, kot pa občinski uslužbenec. Zato je nujno potrebno, da banska uprava izda občanom nalog, da svojim uslužbencem takoj zvišajo plače in predlagajo občinski uslužbenci, da se jim prizna na glavnih službenih mestih po 1300 din mesečno, na ostalih mestih pa po 1000 din mesečno. Poročenim z družinskimi člani naj bi se priznala še primerna doklada. Občinski uslužbenci zahtevajo dalje, naj se dokončno izvede organizacija obč. uslužbencev za naše banovino in, da se dovoli sklicati občni zbor. Občinski uslužbenci zahtevajo tudi, da banska uprava čim prej prevzame občinske namestnice, da bi bili končno že rešeni vsakokratne dobre ali slabe volje občinskih odborov, ko sklepajo o njih prejemkih. Izdala naj bi se za to enotna pragmatika z določitimi in ne okvirnim prejemki.

Ni pretirano, če se ti di da se ravno občinski uslužbenci na najnižji stopnji in naj-

bolj sramotno plačani. Vsi drugi še tako maloštevilni sloji so danes z banknimi nadobami dosegli vsaj »okoli« toliko zadovoljive uspehe, le za občinske uslužbence se z odločnimi ukrepi nihče ne zga ne. Občinski uslužbenci se iz dneva v dan več zahteva. Za občinskega uslužbenca ni urednih ur. Ne prejemajo pa zato nobenega priznanja, nasprotno občutje vedno večji pritisk tako od strani občanov, kakor tudi naraščajo zahteve raznih oblasti. Občinski uslužbenci so do sedaj trpeli. Ker pa njih stanje postaja iz dneva v dan obupnejše in nimajo več možnosti vsaj znosnega življenja, bo jutrišnje zborovanje glasen klic zapostavljenih v obrambo njihovih pravic. Ker se bliža tudi banksko zasedanje, občinski uslužbenci upajo, da bo tudi bankski svet zastavil ves svoj vpliv, da se jim položaj zboljša. Pri reševanju tako važnega vprašanja kakor je vprašanje zboljšanja obč. uslužbencev, je treba predvsem upoštevati, da je praksa pokazala, da brez sposobnega, marljivega, in materialno prekrbljenega uslužbenstva občinska uprava ne uspeva. Zato so občinski uslužbenci prepričani, da ravno tudi v interesu dobre administracije, če pripomorejo s svojo zahtevo, da se vprašanje službenega razmerja obč. uslužbencev zadovoljivo uredi. Zato naj bi bankski svet izposloval, da se prejemki obč. uslužbencev izenačijo z onimi državnih ali banovinskih uslužbencev. Občinski uslužbenec na deželi mora tudi v veliki meri nositi socialna, kulturna in nacionalna bremena, ker se ne more izogniti dolžnosti, da deluje v nacionalnem in kulturnem življenju, da daje prispevke itd.

Občinski uslužbenci so prepričani, da bo g. ban upošteval njihove upravičene želje in da bo odločil, da se do danes še neurejen in brezpraven odnos občinskega uslužbenca do občine in obratno končno že uredi. Na jutrišnjem sestanku v Trebnjem pa bodo občinski uslužbenci povedali tisto, česar nečejo in ne morejo več zamočati. Iz obširne resolucije končno še posnemamo, da se na deželi ne bodo osnovali prebrenjevalni odbori, ampak se bo to delo poravnilo zopet občinskim uslužbencem, kajti oni so zmogni in morejo delati. Ali pa bodo to delo v resnici tudi zmogli pri splošno znani prezaopolitvi, menda ni nihče pomislil. Ali res merodajni gospodje ne vedo, da so bremena, ki jih danes prinašajo ti reveži, pretežka in da bo treba, če bo šlo tako naprej, pripraviti tudi nosilnice, da

Mariborski peki in njihovi pomočniki

Predsednik združenja pekarskih mojstrov odgovarja pekarskim pomočnikom

Maribor, 19. oktobra
Dejstvo je, da je mariborska podružnica najgostejša članica Zveze živilskih delavcev Jugoslavije. Toda že pred tem so imeli mariborski pekarski pomočniki izvrstno stanovanje in kulturno organizacijo. Imajo svoj pevski in tamburaški odsek, sportni klub, so torej ljudje z željo po stanovanjskem in kulturnem napredku. Temu nasproti je neizpolnjen drugo dejstvo, da so pekarski pomočniki mariborski najboljši delodajalci, saj so dali v naši državi svojim pomočnikom najvišje meze in najugodnejše delovne pogoje. Ob ugotovitvi teh dejstev se vsako sprašuje, kako so te mogli pomočniki spričo svoje stanovanjske zavednosti in kulturne stremenja ograditi svoje mojstre, drž. tožilstvo in s tem zagrešiti dejanje, katero Nemec tako pravilno označuje. Zavedajo se sami, da niso lepo ravnali in so zategadelj nekako v svojo opravičilo pribili v časopisju pojasnilo: Zakaj tožijo pekarski pomočniki svoje mojstre.

Naša dolžnost je, da to pojasnilo ozve. V svoji zadregi navajajo, da se peki niso nikdar držali nobenega zakona, uredbe, pa tudi ne kolektivne pogodbe, katero so oni sami podpisali. To je zopet nov neutemeljen, težak in žaljiv očitke pekarskim mojstrom. V Jugoslaviji imamo sto in sto zakonov in uredb in pekarski pomočniki morali biti naravnost divjaki, da se po nobenem zakonu ali uredbi ne ravnajo. Nasprotno je res, da spoštujejo kot dobri državljani pek. mojstri vse zakone in uredbe, če te tudi drugi v državi spoštujejo. Če se pa teh zakonov nikjer drugod v Jugoslaviji ne spoštuje, pa tudi ni to moralno obvezano, da se po njih ravnajo, zlasti če so ti njim v kvar in ogrožajo njih existenco. Vedo pa so se potrudili in legalno storili, da se ti zakonski predpisi in uredbe spremene v skladu z interesi pekarske stroke. Pomočniki so podpisali dvekrat kolektivno pogodbo, ki določa prihodek glavnega dela v pekarnah ob 1. uri. To pa nasprotuje tako zakonu o zaščiti delavcev, kakor ministrski uredbi o omejitvi nočnega dela pomožnega osebja v pekarskih obratih. S kakšno pravico očitajo sedaj pomočniki mojstrom, da kršijo zakon in uredbo?

Prav tako je neutemeljen očitke, da pekarski pomočniki niso spoštovali sporazumno sklenjene kolektivne pogodbe. Vse spore iz kolektivne pogodbe rešuje paritetna komisija, končno in brezprizivno. Samo enkrat so pekarski pomočniki prijavili več primerov prekrškov in je vse te paritetna komisija temeljito obravnavala izkazalo pa se je, da je bila prijava v večini primerov neupravičena, v kolikor pa je bila prijava utemeljena, so se pomočnikom popravile krivice. Pozneje so se parkrat prijavili nekaj primerov, toda brez konkretnih navedb in zlasti niso hoteli, da se zaslusijo prizadeti pomočniki, radi tega pa paritetna komisija tudi ni mogla obravnavati. Poleg tega pa imajo pomočniki po kolektivni pogodbi pravico, da prijavijo prekrške kolektivne pogodbe oblasti, če jih paritetna komisija rešiti ne more. Pomočnikom je torej dana možnost, da legalnim potom zavarujejo in izvajajo svoje pravice in zahtevke iz kolektivne pogodbe. Vendar pa morajo pomočniki vedeti, da je bila kolektivna pogodba sporazumno in prostovoljno sklenjena in da velja v enaki meri za oboje pogodbenika in da jo morata tudi oboje lojalno izvajati. Kije je torej krivda, če se pogodba ni v poedinih redkih primerih izvajala?

In o draginskih dokladah! Pomočniki pravijo, da so že vsa industrijska podjetja dala svojim delavcem draginske doklade najmanj 20 do 30%. Niso pa povedali, kak meze je imelo to delavstvo pred priznanjem draginskih doklad in da so pekarski pomočniki že zmerom na boljsem z 10-odstotno draginsko doklado, kakor oni, ki so prejeli recimo 30% draginsko doklado. K temu pripominjamo še, da znašajo tedenske meze pekarskih pomočnikov za 9urno delo v prvi skupini 440 in 360 din, v drugi skupini 400 in 320 din in v tretji skupini 310 in 250 din. V te skupine so pomočniki sorazmerno razdeljeni. K temu temeljnemu mezdam je prileti torej še 10% draginsko doklado in ekvivalent za kruh, ki ga porabi pomočniki med delom in vzamejo še 1 kg dnevno za dom, kar se mora računati tedensko najmanj 40 din. Prosimo pomočnike, da nam povedo, kateri pomočniki v kaki drugi rokodelski stroki so boljše

plačani od njih? Nepravilna je s tem v zvezi navedba pomočnikov, da se je cena kruha dvignila za 50% in drobnemu pecivu še za več. Mogel bi namreč kdo domnevati, da so se dohodki mojstrov za toliko dvignili, ko pa je nasprotno res, da so se za toliko in še več dvignile surovine in režijski stroški v pekarskih obratih in je gmojni položaj pek. mojstrov mnogo nepovoljnejši od taktar, ko so se priznale prve draginske doklade. Navzlic temu pa je bila uprava združenja pripravljena priporočiti članom primerno ponovno zvišanje draginske doklade in se je odlagala rešitev prošnje le dotlej, da se ustali razmere v pekarski stroki. Nelojalno postopanje pek. pomočnikov pa je to preprečilo.

Uredba o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom ukinja nočno delo v pekarskih obratih in določa, da se sme ljudski kruh prodajati šele dan po peki. Že prvi dnevi po uveljavljanju uredbe so pokazali, da so v praksi velike težave. Zlasti je bilo to v prodajo kruha ob ponedeljskih radi nedeljskega počitka. Da se slednji ne krši, da pa se zadovolji uredbi, so morali peki že v soboto speči kruh za ponedeljek. Zgodilo pa se je v mnogih primerih, da so odjemalci kruha tega ob ponedeljskih vračali kot slabo užitek, nekaterim mojstrom pa je ta dan primanjkovalo kruha, ker svežega niso hoteli prodajati. Da bi se pa ustreglo občinstvu, ki naj bi imelo ob ponedeljskih neoporečen kruh in vsaj enkrat v tednu svežega, so pekarski mojstri dravske banovine po ljubljanskem združenju prosili bansko upravo, da dovoli ob ponedeljskih pričetek dela v pekarnah opolnoči in prodajo svežega kruha ob ponedeljskih. Banska uprava je zadevo priporočila odstopiti v rešitev pristojnemu ministrstvu in naročila podrejnemu oblastvom, da te izjeme tolerirajo do rešitve ministrstva. Tako je bilo tudi v sosedni banovini Hrvaški in gotovo tudi v drugih banovinah, ali nikjer niso pekarski pomočniki ogradili svojih mojstrov državnemu tožilstvu, kakor so to storili mariborski pekarski pomočniki. Razumemu dosti — Združenje pekarskih mojstrov v Mariboru.

Koren Jakob I. r.

Zagrebski „Nenavaden človek“ v Mariboru

K premieri Senečičeve tragikomedije na mariborskem odru

Maribor, 18. oktobra
Maribor se sicer ponaša s preštevilo ljudi, katerim le tako pravijo, ali pa nekateri res zaslužijo naslov nenavadnega človeka. Vendar ta, ki pride na sobotno premiero našega Narodnega gledališča tam iz bratskega Zagreba, je tudi za nas izrednostni že precej razvajeni Maribor res — nenavaden človek. To se pravi, on sam — Geno Senečič — je že na prvi pogled (dekletka pozor!) zelo simpatičen in še v cvetju svojega kulturno tvornega življenja. Pa je vendar že oče točno pol tučata — gledališki otrok, če se ne motim sledečih imen: »A Gake«, »Ferdinand«, »Slučaj z ulice«, »Radnički dola«, »Neobičajen človek« in naslednji: »Spis, broj 516«.

Nas seveda najbolj zanima peto ali predzadnje Senečičovo dramsko delo, ki smo ga mi (ozir. gl. režiser Kovič) prekrstili v naslov Nenavaden človek. Krščen je bil ta Senečičev »sinek« 3. aprila lani v Zagrebu ob priliki 25-letnega jubileja priznane komika — Cilica, ki je nastopil v glavni vlogi Tonkoviča — železniškega sprevodnika v pokopju in aktivnega kostanjara pred zagrebškim glavnim kolodvorom. Uspeh je bil sijajno prodoren. Doživljaj je v Zagrebu častno število ponovitev, a iz Zagreba je prepotoval skoro vsa večja hrvatska gledališča. Naravnost vsestransko prodorno slavo pa si je »Nenavaden človek« (v češkem prevodu) pridobil v Pragi in od tam tudi v Plznu.

V Sloveniji pride »Nenavaden človek« prvič na oder Narodnega gledališča v Mariboru. Ker pride avtor osebno k premieri svojega nad vse posrečenega dela, bi bilo odveč ga še posebej predstavljati. Isto velja tudi o njegovem delu samem. Zadostuje naj le nekaj bežnih podatkov v pojasnilo. Geno Senečič je novinar, novelist, komediograf izrazito satiričnega značaja, eden najmlajših hrvatskih dramatikov. Vsi njegovi junaki od prvega do zadnjega so vzeti iz vsakdanjega življenja — glavni junaki najraje iz življenja malega človeka. »Nenavaden človek« je tragikomičen parados (zlasti z ozirom na presenetljivi konec glavnega junaka), je tragikomedija vzeta iz zagrebškega življenja in se na odru predstavlja v šestih živih slikah. Noličec te zanj tragikomične komedije je upokojeni želez. sprevodnik, ki je na ljubo svojih dragi poročeni ženi Aniki (jo igra gdč. Starčeva) postal še kostanjar. Za to vlogo mariborske drame. Tudi ostale večje vloge nečjega igralca kot je g. Joško Kovič, ki obnem tudi režira in ki si ga je v enem kot drugem naravnost zaželel avtor sam, svojčas v Ljubljani ob priliki gostovanja mariborske drame. Tudi ostale večje vloge so zelo posrečeno izbrane (gg. Gorinšek, Nakrst, Verdonik, Rasbergerjeva, Kovič, Crnobori, Blaž I. dr.).

Uverjeni smo vnaprej, da bo »Nenavaden človek« iz Zagreba tudi v Mariboru doživel nenavadno prisrčen sprejem. re

Mariborske in okoliške novice

— Nov grob. V Slovenski ulici št. 40 je umrl zasebnik Anton Vračko, star 59 let. — Zaljubljenim svojcem naše globoko sožalje!

— Davčno predavanje. Drevi ob pol 21. je pri Novem svetu predavanje za obitnike. Predaval bo zbornični davčni referent g. Zagar o raznih davčnih zadevah.

— Nova dvonadstropna stanovanjska hiša. V Gosposvetski ulici gradi krojaški mojster Franjo Zidarič novo, dvonadstropno stanovanjsko hišo. V novo dvonadstropno stanovanjsko hišo ge. Franciške Bergove v Kamniški ulici so se najemniki že vselili.

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej na do petka 25. t. m. Maverjeva lekarna pri Zamorcu in Gosposki ulici št. 12, ter 22-12, in Vauptova lekarna pri Angelu varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-133.

— Zveza Maistrovih borec vabi vse svoje člane, da se udeležijo tovarniškega sestanka, ki bo v soboto 19. t. m. ob 19. v gostilni Zohar, Tržaška cesta 3.

— Prijavitelci za dramsko šolo, ki bo pod vodstvom glavnega režiserja J. Koviča, naj se zgledajo v nedeljo 20. t. m. ob 10. v gledališču. Ob tem času se bodo sprejemali tudi še novi prijavitelci.

— Zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim svojcem ima v nedolžnih primerih in v odsotnosti pristojnega zdravnika v nedeljo 20. t. m. gosp. dr. Martin Horvat, Tržaška cesta št. 13, t. j. javna bolnica.

— Položili so kapetanski izpit. V šoli za rezervne pešadijske oficirje v Sarajevu so po šestdesetnem kursu za kapetane II. razreda položili izpit za peš. kapetane II. razr. sledeči rezervni poročniki mariborskega vojnega okrožja: Belec Janko, učitelj v Strigovi. Cvetko Ivan, učitelj v Krčevini. Mihelc Ante, učitelj v Mariboru. Lupša Joško, uradnik v Mariboru. In Zlatko Zei, učitelj v Mariboru. Mladim oficirjem Sokolom k njihovu uspehu iskreno čestitamo!

— Smrt v cvetu mladosti... V mariborski splošni bolnici je preminil posest-

niški sin Franc Sabeder, star 33 let. Smrt je pokosila mlado življenje v najlepši dobi. Zaljubljenim svojcem naše globoko sožalje!

— Lepi uspehi študentskih strelcev. Pri nagradnem streljanju študentske strelske družine je dosegel prvo mesto Emerik Gobec s 37 točkami od 50 dosegljivih. Drugi je Josip Kler, tretji Franjo Vlod. četrti Ivan Golčar, peti Živkovci Cvetko, šest Bevič Ljubo, sedmi Klančič Alojzij, osmi Davidovič Bogdan. Najboljši strelci so prejeli lepa nagradna darila.

— O tem in onem. Svojevrsna tatinska družina je doma v okolici Ptujске gore. 54letna Ivanka Kampi in njen sin Ivan, star 33 let, sta bila pred sodiščem obsojena zaradi tatvine in sicer sin na 18 mese, mati pa na 14 mese. teške ječe. Pred razpravo sta ukradla nekaj blaza pri Macumu v Gosposki ulici, po razpravi pa pri trgovcu Mavriču na Kralja Petra trgu. Toda ni niti tatvine sta prišli na dan in bosta spet obsojena. — Razglašen je konkurz o imovini trgovca G. Koste Vukasovića v Mariboru. — 63letno posestnico Marijo Muršič iz Gradiške ob meji je obgrizel merjasec. Muršičeva so prepejali v bolnico. — 15letni A. F. je porazil repe koncem tuk. špeditijske tvrdke Balkan. Iz repov si je napravil več krtač. — V gramoznici pri Sv. Andražu v Slov. goricah je zasula zemlja 48letnega delavca Martina Reiterja. Tovaršili so mu takoj prišli na pomoč in so ga rešili. Reter ima težke notranje poškodbe. Prepejali so ga v bolnico. — 12letni dijak Ivan Polanec iz Ptujске je pri telovadbi padel in dobil težke notranje poškodbe. Zatekel se je v bolnico. — 32letni posestniksin sin Alojzij Novak iz Sv. Lovrenca je bil zaposlen pri podjaranju dreves v bližnjem gozdu. Vejeje padajočega drevesa sta se zajelo, vendar je dobil Novak k sreči le lažje poškodbe.

— Iz Studencev. Za nocoj in za jutri zvečer pričakujemo Studenčani tudi goste iz Maribora. Drevi uprizori namreč naša marljiva študentska sokolska družina zelo zanimivo in zabavno veselilo. ki pa sega s svojo vsebino v resno stran sodobnega

družinskega in socialnega življenja. Novo našudirano odrsko delo bo našlo nedvomno precej odziva pri vseh prijateljih in podpornikih našega študentskega sokolskega gledališča.

— Pozor na Jupitra - Saturna! V teh nočeh — dokler ostane še jasno se kaže stališče Jupitra in Saturna namram mesec v jako zanimivem razmerju drug od drugega. Posebno zanimivo je stanje Jupitra napram luni, dotim je Saturna večinoma zakril od lune svetlobe.

— S'noč pa dav' je slanica pala... Ne šele v petek 18. oktobra, marveč ponekod tudi v mariborski okolici je že preje pala prva slanica, ki gre že na račun opominov na letošnji zimo. Preobrat je prišel v tej obliki nepričakovano. Za 16. oktobra (sremanba lune) je bilo na izvidu deževno vreme in v slučaju jugovzh. vetra tudi že prvi sneg. Pa se je preko noči od 18. na 17. oktobra sremenilo po izmeni vetrov proti severozapadu. In tako smo od prejšnjega zelo toplega dne naenkrat prišli do prve slane in zelo hladnega vetra tudi pri sicer toplim solncu. Preko noči od četrtka na petek pa je temperatura še bolj pala (na +5 C) in tako smo dobili v petek v dolinah prvo večjo, sicer pa kot rečeno že drugo slano.

— Ograjanje varnosti javnega prometa. Nekd dijak, stanujoč onkraj (desni breg) Drave je s svojim kolemom preko mostu privozil s tako brzino, da je na križišču Glavnega trga podrl trg. pomočnik Erno M., ki pa je k sreči utrpela le lahke poškodbe. Pri tem pa je padel tudi kolemar, kateremu se je pokvarilo kolo, on sam pa se je tudi lažje poškodoval.

— Se vedno jabolka. V Sp. Koreni živita sosedra Frasn in Zorko v starem sovrštru. Zorku se od druge strani očita, da zamerja svoje posestvo in da se tudi letos, ko se sadje tako lahko in dobro prodaja, nič kaj preveč ne briga za pospravo svojega sadja; jabolka da ležijo po tleh in gnijejo. Iz orožniške prijave pa vemo, da je Zorko prijavil večjo tatvino jabolk in je pri tem osumil svojega sosedra. Ta pa ima sam svoj sadovnjak in zato je bilo težko ugotoviti, če bi bila pri hišni preiskavi najdena jabolka (moškankjčki) res sosedova. Nemara bo Zorko moral izslediti bolj zanesljivo sled za pravim tatov nje-govih moškankjčkov kot je bila ta do osovraženega sosedra.

— V koruzi jo je započila. Tereziji Kranjc v Sp. Dupleku se je zdelo, da na njeni njivi zmanjkuje komaj dozorela koruza. Imela je sicer sum, kam da bi bila izginjala koruza, toda kaj gotovega le ni imela o storilcu. Te dni pa zasači v koruzi Lovrenčičevo iz Zg. Dupleka, ki je imela že poln predpasnik koruze. Prijeta tega seveda ni mogla utajiti, toda odločno pa zanika, da bi bila ona kriva že prejšnje tatvine koruze.

— Pročena tat v Zdržni mlekarji. V Zdržni mlekarji v Slovenjem Gradcu je bilo v noči od 15. na 16. t. m. vlomljeno. Drugo jutro so opazili, da od nekeje v hladilnici shranjene vsote 1000 din manjka 900 din, torej da je tat pustil drobtin za 100 din pri mlru. Tudi se ni opazilo, da bi si bil privoščil sira in drugih mlečnih izdelkov, ki jih je več v zalogi. Še celo vrata je za seboj zaprl in vzel ključ s seboj. V Slovenjem Gradcu so seveda zelo radovedni, kdo bi bil ta vlomilec tako čisto svoje vrste.

— Da si kot vajence tudi kaj privoščijo. Nekemu čevljarstvu mojstru v Studenčih je zmanjkal denar 500 din. V delavni sta bila pomočnik in vajence. Med tem, ko je mojster ugal, kam je izginil njegov denar, so drugi opazili, da vajence hodi s svojim dekletom vse drugače kakor prej. Ko so pri njem opazili še 200 din, je na zadevno vprašanje odgovoril, da mu je denar podarila njegova izvoljenka. Ker pa je znano, da je deklet revno, se je baš s tem izgovorom dovolj sam izdal. Na to prijet, je tatvino priznal in kot vzrok navedel, češ, da se je tudi njemu zahotelo po nečem boljsem.

— Prodaja vencev, cvetlic in igličastega vejčja. Mestno poglavarstvo Maribor opozarja osebe, ki nameravajo prodajati na praznik Vseh svetnikov na trgu vence in šopke na določbo § 23 obrtnega zakona in na razpis kraljeve banske uprave dravske banovine z dne 23. 10. 1934 No. III. 9331-2.

V smislu § 23. obrtnega zakona so upravičeni prodajati umetne vence in šopke samo oni, ki imajo zadevno obrtno pooblastilo. Prav tako imajo pravico prodajati vzgojene cvetje samo vrtnarji z obrtnim pooblastilom. Po § 1. t. 1. obrtnega zakona smejo poljedelci prodajati cvetlice, ki niso umetne (v toplih lehar, a posebnimi pripravami, z lahtnim cepljenjem itd.) gojene. V okviru svojega kmečkega gospodarstva jim je dovoljeno vezati tudi preproste vence in šopke s cvetjem, ki so ga sami pridelali. Končno se opozarjajo osebe, ki želijo prodajati na trgu veje, ki služijo za vence in dekoracije ter so nalomljene na raznih vrstoma ekotičnih iglavcih kakor na gladkem boru, duglaziji, mecesu, jelkah in smrekah, da se morajo izkazati z izvornim potrdilom pristojne občine. V izvornem potrdilu mora biti navedena množina vej in vrsta dreveja, odkoder so veje dobljene. Kdor ne bo imel izvornega potrdila, se mu prodaja ne bo dovolila. Proti kršiteljem tega razpisa se bo postopalo po tržnem redu, odnosno po obrtnem zakonu.

Mariborsko gledališče

Sobota, 19. oktobra ob 20.: »Nenavaden človek«. Premiera.
Nedelja, 20. oktobra ob 20.: »Cyrano de Bergerac«.
Ponedeljek, 21. oktobra: Zaprti.
Torek, 22. oktobra ob 20.: »Nenavaden človek«. Red B.

Zasedba v Senečičevi dramski novosti »Nenavaden človek«: V glavni vlogi kot železniški upokojenec in kostanjar nastopi na izrecno željo g. avtorja Jože Kovič, ki ga je videl kot župnika v Kralju na Betajnovi ob priliki gostovanja mariborskega gledališča v Ljubljani. V ostalih vlogah pa nastopijo: Starčeva kot Tonkovičeva žena Anika, Gorinšek kot pokrovitelj društva »Srce za siromake«, Verdonik kot njegov tajnik, Rasbergerjeva kot manikirka, Nakrst kot policijski komisar, Košič kot prvi in Crnobori kot drugi novinar, Blaž kot nosač.

Vprašanje vojne odškodnine

Zamudniki se še vedno lahko prijavijo

Maribor, 19. oktobra

V raznih časopisih je bila pretekli teden priobčena vest, da se nahaja vprašanje vojne odškodnine, ki se tiče zlasti Slovencev s soške fronte in Koroske, pred rešitvijo. Zopet začenjajo vsi ti reveži upati, da bo krivica, ki jo trpe že 20 let, končno popravljena. Ravno danes tudi upravljeno zapuajo merodajnim faktorjem države, da bodo z izplačilom vojne škode oškodovancem iz prečasnih krajev, zlasti Slovencem in Hrvatom dejansko dokazali uspeh sporazuma in polno enakopravnost vseh državljanov Jugoslavije. Kolikor smo obveščeni, predvideva osnutek uredbe možnost, da tudi oni, ki svoje škode še niso prijavili, lahko to v roku treh mesecev po objavi uredbe store, kar bo v prilog zamudnikom. Ostale določbe so več ali manj enake

onim, ki jih vsebuje prvotni zakon o vojni škodi.

Končna rešitev zadeve pa je odvisna od ministra financ, ker mora on dati sredstva na razpolago. Kakor je to v današnjih dneh zanj težko, smo prepričani, da bo g. minister pristal, ker bo s tem popravil krivico in razmeroma le skromno obremenil državne finance, komaj v razmerju dobrega odstotka, največ pol drugega napram vsoti, ki jo je naša država že dala za vojno škodo prebivalcem Srbije in Crne gore. Znesek 60 milijonov približno plačata naša in banovina Hrvatska v enem letu na amortizaciji stare ratne štete. Če to upošteva naša vlada in g. finančni minister, bo gotovo izdal že pripravljeno uredbo in s tem več tisoč družinam slovenskih in hrvatskih oškodovancev dal moralno in materialno zadoščenje.

Pomožna akcija poživiljena

Poziv mariborskega župana — Proračun mestnega socialnega skrbstva zvišan za 1,167.403 din

Maribor, 18. oktobra

Prejeli smo s prošnjo za objavo: Jeseni leta 1937 sem zadnjič apeliral na premožnejše meščane, da bi podprli Pomožno akcijo za siromašne sloje mesta Maribora. Leta 1938 je bila uvedena socialna davščina in od takrat je mestna občina opustila vsako prostovoljno zbirko. Če sem letos kljub socialni davščini primoran ponovno apelirati na meščanstvo Maribora in prositi za prispevke bilo v gotovini bilo v naturalijah, so krive temu teške gospodarske in socialne razmere, ki so zavladale tudi pri nas radi vojnih dogodkov v svetu. Mestna občina bo primorana proračun mestnega socialnega skrbstva zvišati od sedanjih din 4.598.650 na din 5.766.053, torej za celih din 1.167.403. Ta povečana sredstva, ki se bodo skušala izposlovati za novi proračun, ki stopi v veljavo 1. aprila 1941,

pa nam primanjkujejo že letos. Pred duri mi je zima, ko bo treba nuditi siromašnim prebivalcem našega mesta ne le hrano, ampak tudi obleko, perilo, obutev, kurivo in streho. Iz razpoložljivih in nabranih sredstev se bo nudilo dela-sposobnim predvsem delo, ostalim pa dajatev v naturalijah.

S tem, da bomo siromašnim prebivalcem našega mesta nudili najpotrebnejše za njihovo existenco, bomo tu ob meji največ pripomogli k utrditvi državne misli. Vsakdo, ki more, naj se v tem trenutku zaveda svoje patriotične dolžnosti! Denarni prispevki naj se pošiljajo mestni blagajni z označbo »Za pomožno akcijo«, naturalije pa mestnemu socialno-političnemu uradu, Rotovski trg št. 9 (tel št. 27-54). — Dr. Juvan Alojz, s. r., predsednik mestne občine mariborske.

Nagrade najboljšim strelcem

Prijeten večer tezenskih strelcev

Tezno, 18. oktobra.

V Feličevi dvorani so se zbrali številni strelci, med njimi mnogo gostov iz Maribora in Studencev, da prisostvujejo razglasitvi uspehov in razdelitvi nagrad strelcem, ki so si priborili prav častna mesta pri zadnji ostri strelski tekmi na orjaškem strelišču v Radvanju.

Predsednik strelske družine, učitelj gosp. Franjo Luknar, se je najprej oddolžil spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato pa podal zagotovilo zvestobe in vdanosti mlademu kralju Petru II. in naši lepi domovini. Prosil je zastopnika komande mesta, kateremu je izrekel prvi pozdrav, g. majorja Bimbašiča, naj bo tolmáč zagotovila vdanosti in ljubezni tezenskih strelcev mlademu kralju in kraljevskemu domu na pristojnem mestu. Priroščeno je pozdravil zlasti strelskega mojstra g. prof. Pero Cestnika, tajnika mariborske strelske družine učitelja gosp. Mohorja z družino, poročnika g. Haberja kot domačina, zastopnika studen-

ške strelske družine g. Klera, vse domače strelce in številne prijatelje tezenskih strelcev. Prebral je oprostilni pismi ustanovnega člana ravnatelja g. Babiča, ki se zaradi bolezni ni mogel odzvati vabilu, in kapetana g. Predraga Tomiča, ki je bil službeno zadržan. Zahvalil se je vsem darovalcem, ki so omogočili, da dobe tekmovalci lepe in primerne nagrade, tudi g. Siniču, ki je posvetil mnogo časa in truda, da bodo danes strelci primerno nagrajeni. Pri razglasitvi uspehov in razdelitvi nagrad so bili najboljši strelci, g. Luknarjeva, gg. Ribič in Stanko Vlod, deležni prisrčnih čestitk in priznanja. V imenu Mariborčanov je čestital strelcem k lepemu uspehu tajnik mariborske strelske družine učitelj g. Mohor. Sledila je prav prijetna zabava, kakor je pri tezenskih strelcih že običajna. Prijetni večer tezenskih strelcev bo ostal gostom kakor domačinom v najlepšem spominu. Zal pa smo to pot pogrešali mnoge naše prijatelje iz Maribora.

Iz Celja

— Vseh svetih pobiralo na pokopališčih. Prostovoljne prispevke in prosi veje, ki bodo ta dan obiskali grobove svojih dragih, da počastijo njih spomin z darom za Rdeči križ.

— Nadaljevanje strelskega tekmovalja za celjsko strelsko okrožje bo v nedeljo 20. t. m. na strelišču v Pečovniku.

— Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju vodi tečaj za rusino, francosino, nemščino (začetni in nadaljevalni tečaj), angleščino in italijansko. Tečaj so ob večernih urah v drž. dvorazredni trgovski šoli v Celju.

— Dve nesreči. Ko je 24letna posestnikova hčerka Josipina Flisova v Vinah pri Novi cerkvi pomagala v sredo nalagati pesa na voz, jo je konj, ki je bil vprežen v voz, brcnil v desni kol in jo močno poškodoval. Istege dne si je 6letna občinska reva Ana Slanškova iz Laškega pri padcu na cesti zlomila levo roko v rameru. Ponosrečeni se zdravita v celjski bolnici.

nezanega storilca splazil skozi Vucejev mlín v Draži vasi v prvo nadstropje hiše, kjer sta spala mlinar Franc Vucej in njegova žena Marija. Po Vucejevi izpovedi je zahteval stih od njega ključa blagajne in denar, nato pa napadel njega in njegovo ženo, pri čemer je prizadejal Vuceju devet poškodb z nožem, njegovo ženo pa tako poškodoval, da je pozneje podlegla poškodbam. Napadalec je vzel iz Vucejevega žepa ključke, odprl blagajno ter vzel iz nje 1.400 din gotovine, 700 din vredno srebrno uro z zlato veržico in 410 din vreden samokres. Vucej je sprva označil dva druga moška kot storilca, pozneje pa je izjavil, da je izvršil zločin Albin stih. V stihovem stanovanju so našli orožniški suknjič in ključek, ki ju je imel stih po Vucejevi izpovedi pri napadu na sebi. Stih je odločno zanikal krivdo in je izjavil, da je po nedolžnem zaprt. Sodišče je stihia oprostil, ker se ni moglo prepričati o njegovi krivdi.

— Na izrednem obnem zboru Celjskega šahovskega kluba so bili v sredo zvečer izvoljeni v odbor naslednji gg.: pred sednik Josip Grašar ter odborniki dr. Mikuletič, Latinič, prof. Tavčar, Pleterški, Lah, Oton Lečnik in Špur. Nekateri dosedanjí odborniki, ki so tudi dobri šahisti, so odstopili.

— V 14. kolu spominskega šahovskega turnirja dr. A. Schwaba, ki ga prireja šahovski klub Gaberje, so bili v četrtek zvečer doseženi naslednji rezultati: Fajsa: J. Schneider remis, F. Schneider: Domanjko 1:0, Ahtik: F. Csörgö 0:1, Hajsinger: Verčkovnik 0:1, Golja: E. Csörgö 1:0, Medved: Sliček 0:1, Rajšek: Esli 0:1, Pukmajster: Mirnik 0:1, Habenski: Regner 1:0. Stanje po 14. kolu: Josip Schneider 12½, F. Csörgö 12, Fajsa 11½, Golja 11, Mirnik 10, Verčkovnik 9½, Habenski 8½(1), E. Csörgö 8, Sliček 7, Regner 6½(1), F. Schneider 5½(1), Esli 5(2), Domanjko 5(1), Hajsinger 4, Medved 3(2), Rajšek 2, Ahtik 1, Pukmajster 0 točk.